Projekt

UCHWAŁA NR .....
RADY GMINY LICHNOWY

z dnia 27 czerwca 2024 r.

w sprawie uchwalenia zmiany studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Lichnowy

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 5 i 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (j.t. Dz. U. z 2024 r. poz. 609 z późn. zm.), art. 12 ust. 1 ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (t.j. Dz. U. z 2023 r. poz. 977 z późn. zm.) i art. 65 ust. 2 pkt 1 ustawy z dnia 7 lipca 2023 r. o zmianie ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. poz. 1688) Rada Gminy Lichnowy uchwala, co następuje:

§ 1. 1. Zgodnie z uchwałą nr XLIV/357/2023 Rady Gminy Lichnowy z dnia 31 stycznia 2023 r. w sprawie przystąpienia do sporządzania zmiany studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Lichnowy, zmienia się ustalenia Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Lichnowy (uchwała nr XLIII/453/2010 Rady Gminy Lichnowy z dnia 13 sierpnia 2010 r.).

2. Zmiana studium obejmuje obszar całej gminy.

3. Integralnymi częściami uchwały są:

1) jednolity tekst „Uwarunkowania. Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Lichnowy", stanowiący załącznik nr 1 do uchwały;
2) jednolity rysunek „Uwarunkowania. Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Lichnowy", stanowiący załącznik nr 2 do uchwały;
3) jednolity tekst „Kierunki zagospodarowania przestrzennego. Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Lichnowy", stanowiący załącznik nr 3 do uchwały;
4) jednolity rysunek „Kierunki zagospodarowania przestrzennego. Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Lichnowy", stanowiący załącznik nr 4 do uchwały;
5) jednolity rysunek „Kierunki rozwoju infrastruktury technicznej. Gospodarka wodno – ściekowa. Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Lichnowy", stanowiący załącznik nr 5 do uchwały;
6) rozstrzygnięcie o sposobie rozpatrzenia uwag do projektu zmiany studium, stanowiące załącznik nr 6 do uchwały;
7) zbiór danych przestrzennych dla studium, stanowiący załącznik nr 7 do uchwały.

§ 2. Przedmiotem zmiany studium jest wskazanie obszarów potencjalnej lokalizacji urządzeń wytwarzających energię z odnawialnych źródeł energii, w szczególności elektrowni wiatrowych i elektrowni fotowoltaicznych, wraz z towarzyszącymi im urządzeniami infrastruktury technicznej, magazynami energii, drogami dojazdowymi, korytarzami infrastruktury technicznej oraz strefami możliwego oddziaływania. Pozostałe ustalenia studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Lichnowy (uchwała nr XLIII/453/2010 Rady Gminy Lichnowy z dnia 13 sierpnia 2010 r.) zachowuje się bez zmian.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem jej podjęcia.

Uzasadnienie

Niniejszą uchwałę podejmuje się na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 5 i 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (j.t. Dz. U. z 2024 r. poz. 609 z późn. zm.), art. 12 ust. 1 ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (t.j. Dz. U. z 2023 r. poz. 977 z późn. zm.) i art. 65 ust. 2 pkt 1 ustawy z dnia 7 lipca 2023 r. o zmianie ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. poz. 1688).

Na obszarze objętym opracowaniem gmina Lichnowy posiada studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego (uchwała nr XLIII/453/2010 Rady Gminy Lichnowy z dnia 13 sierpnia 2010 r.). Opracowanie zmiany studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Lichnowy podjęto na podstawie uchwały nr XLIV/357/2023 Rady Gminy Lichnowy z dnia 31 stycznia 2023 r. w sprawie przystąpienia do sporządzenia zmiany studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Lichnowy.

Przedmiotem zmiany studium jest wskazanie obszarów potencjalnej lokalizacji urządzeń wytwarzających energię z odnawialnych źródeł energii, w szczególności elektrowni wiatrowych i elektrowni fotowoltaicznych, wraz z towarzyszącymi im urządzeniami infrastruktury technicznej, magazynami energii, drogami dojazdowymi, korytarzami infrastruktury technicznej oraz strefami możliwego oddziaływania. Pozostałe ustalenia studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Lichnowy (uchwała nr XLIII/453/2010 Rady Gminy Lichnowy z dnia 13 sierpnia 2010 r.) zachowuje się bez zmian.

Zmiana studium zawiera ustalenia wynikające z art. 10 ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym i została sporządzona z uwzględnieniem standardów w zakresie zakresu tekstu studium i rysunku, ustanowionych Rozporządzeniem Ministra Rozwoju i Technologii z dn. 23.12.2021 r. w sprawie zakresu projektu studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy (Dz. U. z 2021 r. poz. 2405).

Tryb sporządzania zmiany studium został przeprowadzony zgodnie z obowiązującą procedurą narzuconą art. 11 ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym i spełnia obowiązujące w tym zakresie warunki.

Jednolity tekst i jednolity rysunek zmiany studium, wymagane na podstawie §8 ust. 3 Rozporządzenia w sprawie zakresu projektu studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy, stanowią odpowiednio załączniki nr 1, 2, 3, 4 i 5 do niniejszej uchwały.

Projekt rysunku zmiany studium został sporządzony na kopii mapy, o której mowa w §6 ust. 1 Rozporządzenia w sprawie zakresu projektu studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy.

Projekt zmiany studium był wyłożony do publicznego wglądu w dniach od 22 stycznia 2024 r. do 12 lutego 2024 r. Dyskusję publiczną nad przyjętymi w projekcie zmiany studium ustaleniami przeprowadzono w dniu 30 stycznia 2024 r. Uwagi można było składać w okresie 21 dni po zakończeniu wyłożenia (tj. do dnia 4 marca 2024 r.). Do projektu zmiany studium nie wniesiono uwag w wyznaczonych terminach, a załącznik nr 6 do niniejszej uchwały stanowi obligatoryjne rozstrzygnięcie w sprawie ich rozpatrzenia.

Wymagany na podstawie art. 67a ust. 3 i 5 ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym zbiór danych przestrzennych dla studium, zawiera załącznik nr 7 do niniejszej uchwały.

Ze względu na opracowanie zmiany studium wyłącznie w celu wskazania obszarów potencjalnej lokalizacji urządzeń wytwarzających energię z odnawialnych źródeł energii, w szczególności elektrowni wiatrowych i elektrowni fotowoltaicznych, wraz z towarzyszącymi im urządzeniami infrastruktury technicznej, magazynami energii, drogami dojazdowymi, korytarzami infrastruktury technicznej oraz strefami możliwego oddziaływania, odstąpiono od bilansowania terenów przeznaczonych pod zabudowę, zgodnie z art. 10 ust. 5 i 7 ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym. Przyjęto, iż takie bilansowanie jest bezzasadne ze względu na specyfikę niniejszej zmiany studium.

Zgodnie z wyrokiem NSA II OSK 2908/16 z dn. 20.11.2017 r. przepis art. 10 ust 5 ustawy nie dotyczy przedmiotowej zmiany studium. Zgodnie z powyższym wyrokiem NSA nie ma w przedmiotowej sprawie zastosowania obowiązek sporządzenia bilansu, bowiem bilans wykonuje się przy zmianie całościowej studium w granicach administracyjnych gminy, a nie w przypadku punktowej zmiany studium na fragmencie gminy: *„Inaczej sytuacja będzie wyglądać w przypadkach, gdy studium, jako całość, będzie uchwalane już w czasie obowiązywania znowelizowanych przepisów. Wtedy do jego zmian konieczne będzie stosowanie wymogów, do których nawiązuje art. 9 ust. 3a u.p.z.p.”.*

W związku z powyższym podjęcie niniejszej uchwały uważa się za uzasadnione.

STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO GMINY LICHNOWY

/TEKST JEDNOLITY UWARUNKOWAŃ ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO GMINY LICHNOWY/

ZAŁĄCZNIK NR 1 DO UCHWAŁY NR ……. RADY GMINY LICHNOWY Z DNIA ……. R. W SPRAWIE UCHWALENIA ZMIANY STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO GMINY LICHNOWY

Opracowanie przygotowane przez „STUDIO DZ DANIEL ZAŁUSKI”
główny projektant: dr hab. inż. arch. DANIEL ZAŁUSKI
– członek POIU nr G-012/2002

współprojektant: mgr inż. arch. Agnieszka Durejko - członek POIU nr G-316/2014
współprojektant: mgr inż. arch. Joanna Sówka - Sowińska
- członek POIU nr G-315/2014

UWAGA!

Czcionką w kolorze czerwonym wprowadzono zmiany i uzupełnienia w tekście Studium na podstawie niniejszej zmiany w sprawie uchwalenia zmiany studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Lichnowy

Lichnowy 2024

PRZEDSIĘBIORSTWO PROJEKTOWO-REALIZACYJNE
dom sp. z o.o.
ul. Kościuszki 34G
83-200 Starogard Gdański
tel/fax (058) 562-20-57, (058) 561-14-78
e-mail: domstar@dobrynet.pl

załącznik nr 1a
do Uchwały Nr ...XLIII/435/2010.....
Rady Gminy Lichnowy
z dnia ...13 sierpnia 2010 *r.*

OBIEKT	**G M I N A L I C H N O W Y**
NAZWA OPRACOWANIA	**STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO ZMIANA - AKTUALIZACJA**
RODZAJ OPRACOWANIA	UWARUNKOWANIA TEKST
ZLECENIODAWCA	**WÓJT GMINY LICHNOWY**
GŁÓWNY PROJEKTANT	dr inż. arch. Barbara Jaszczuk-Skolimowska *(uprawnienia urbanistyczne nr 1540 wpis do Północnej Okręgowej Izby Urbanistów nr G-005/2002)*
OPRACOWANIE	dr inż. arch. Barbara Jaszczuk-Skolimowska
NUMER UMOWY	31/2009 z dnia 12.08.2009r.
DATA	**wrzesień 2009 rok**

SPIS TREŚCI: STRONA

1. CZĘŚĆ OGÓLNA 3

1.1. WSTĘP 3
1.2. PODSTAWA OPRACOWANIA, MATERIAŁY WYJŚCIOWE 5
1.3. ZESPÓL AUTORSKI ZMIANY STUDIUM 6

2. UWARUNKOWANIA PONADLOKALNE I STRATEGIA ROZWOJU GMINY 7

2.1. UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE ZE STRATEGII ROZWOJU PRZESTRZENNEGO I PLANU ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO WOJEWÓDZTWA POMORSKIEGO 7
2.2. UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE ZE STRATEGII ROZWOJU GMINY 7

3. UWARUNKOWANIA WEWNĘTRZNE (WG ART. 10 UST 1 USTAWY O PLANOWANIU I ZAGOSPODAROWANIU PRZESTRZENNYM Z 2003R.) 11

3.1 DOTYCHCZASOWE PRZEZNACZENIE, ZAGOSPODAROWANIE I UZBROJENIE TERENU 11
3.2. STAN ŁADU PRZESTRZENNEGO I WYMOGI JEGO OCHRONY 22
3.3. STAN ŚRODOWISKA, W TYM STAN ROLNICZEJ I LEŚNEJ PRZESTRZENI PRODUKCYJNEJ, WIELKOŚĆ I JAKOŚĆ ZASOBÓW WODNYCH ORAZ WYMOGI OCHRONY ŚRODOWISKA, PRZYRODY I KRAJOBRAZU KULTUROWEGO 22
3.4. STAN DZIEDZICTWA KULTUROWEGO I ZABYTKÓW ORAZ DÓBR KULTURY WSPÓŁCZESNEJ 28
3.5. WARUNKI I JAKOŚĆ ŻYCIA MIESZKAŃCÓW, W TYM OCHRONA ICH ZDROWIA 44
3.6. ZAGROŻENIA BEZPIECZEŃSTWA LUDNOŚCI I JEJ MIENIA 49
3.7. POTRZEBY I MOŻLIWOŚCI ROZWOJU GMINY 53
3.8. STAN PRAWNY GRUNTÓW 58
3.9. WYSTĘPOWANIE OBIEKTÓW I TERENÓW CHRONIONYCH NA PODSTAWIE PRZEPISÓW ODRĘBNYCH 58
3.10. WYSTĘPOWANIE OBSZARÓW NATURALNYCH ZAGROŻEŃ GEOLOGICZNYCH 62
3.11. WYSTĘPOWANIE UDOKUMENTOWANYCH ZŁÓŻ KOPALIN ORAZ ZASOBÓW WÓD PODZIEMNYCH 63
3 12. WYSTĘPOWANIE TERENÓW GÓRNICZYCH WYZNACZONYCH NA PODSTAWIE PRZEPISÓW ODRĘBNYCH 63
3.13. STAN SYSTEMÓW KOMUNIKACJI I INFRASTRUKTURY TECHNICZNEJ, W TYM STOPIEŃ UPORZĄDKOWANIA GOSPODARKI WODNO-ŚCIEKOWEJ, ENERGETYCZNEJ ORAZ GOSPODARKI ODPADAMI 64
3.14. ZADANIA SŁUŻĄCE REALIZACJI PONADLOKALNYCH CELÓW PUBLICZNYCH 67

4. ZAŁĄCZNIKI 67

1. Część ogólna

1.1. Wstęp

Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy to **dokument własny samorządu Gminy Lichnowy**, sporządzany przez Wójta Gminy, na podstawie Ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym z 27 marca 2003 r. (Dz. U. Nr 80, poz. 717, z późniejszymi zmianami) oraz Uchwały Nr XXII/230/08 Rady Gminy Lichnowy z dnia 30.12.2008r. w sprawie przystąpienia do sporządzenia zmiany Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Lichnowy. Niniejsze opracowanie stanowi zmianę – aktualizację dotychczasowego dokumentu studium z 2000r. (Uchwała Nr XV/10/2000 Rady Gminy Lichnowy z dnia 14.03.2000r.), opracowanego na podstawie wówczas obowiązującej Ustawy o zagospodarowaniu przestrzennym z 1994r.

Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego nie jest przepisem gminnym i nie stanowi podstawy prawnej wydawanych decyzji administracyjnych. **Stanowi jednak wykładnię - zapis polityki przestrzennej gminy** i wg obowiązującej ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym jest jedynym dokumentem, w którym gmina określa zasady rozwoju przestrzennego jako całości w swoich granicach administracyjnych. Studium służyć ma także jako **materiał koordynujący** w zakresie gospodarowania przestrzenią, zwłaszcza dla planów miejscowych sporządzanych dla fragmentów gminy. Jest to **dokument sporządzany obligatoryjnie** dla każdej gminy w granicach administracyjnych.

Studium, zgodnie z art. 9 ust. 2, sporządza się uwzględniając zasady określone w koncepcji przestrzennego zagospodarowania kraju, ustalenia strategii rozwoju przestrzennego i planu zagospodarowania przestrzennego województwa oraz strategii rozwoju gminy. W studium uwzględnia się uwarunkowania wynikające w szczególności z (Art. 10. ust. 1.):

1) *dotychczasowego przeznaczenia, zagospodarowania i uzbrojenia terenu;*
2) *stanu ładu przestrzennego i wymogów jego ochrony;*
3) *stanu środowiska, w tym stanu rolniczej i leśnej przestrzeni produkcyjnej, wielkości i jakości zasobów wodnych oraz wymogów ochrony środowiska, przyrody i krajobrazu kulturowego;*
4) *stanu dziedzictwa kulturowego i zabytków oraz dóbr kultury współczesnej;*
5) *warunków i jakości życia mieszkańców, w tym ochrony ich zdrowia;*
6) *zagrożenia bezpieczeństwa ludności i jej mienia;*
7) *potrzeb i możliwości rozwoju gminy;*
8) *stanu prawnego gruntów;*
9) *występowania obiektów i terenów chronionych na podstawie przepisów odrębnych;*
10) *występowania obszarów naturalnych zagrożeń geologicznych;*
11) *występowania udokumentowanych złóż kopalin oraz zasobów wód podziemnych;*
12) *występowania terenów górniczych wyznaczonych na podstawie przepisów odrębnych;*
13) *stanu systemów komunikacji i infrastruktury technicznej, w tym stopnia uporządkowania gospodarki wodno-ściekowej, energetycznej oraz gospodarki odpadami;*
14) *zadań służących realizacji ponadlokalnych celów publicznych.*

Trzeba także pamiętać, że przy wszelkich rozstrzygnięciach dotyczących zagospodarowania przestrzennego, zgodnie z treścią art. 1 ust. 2 ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym, uwzględniać należy zwłaszcza:

1) *wymagania ładu przestrzennego, w tym urbanistyki i architektury;*
2) *walory architektoniczne i krajobrazowe;*
3) *wymagania ochrony środowiska, w tym gospodarowania wodami i ochrony gruntów rolnych i leśnych;*
4) *wymagania ochrony dziedzictwa kulturowego i zabytków oraz dóbr kultury współczesnej;*
5) *wymagania ochrony zdrowia oraz bezpieczeństwa ludzi i mienia, a także potrzeby osób niepełnosprawnych;*
6) *walory ekonomiczne przestrzeni;*
7) *prawo własności;*
8) *potrzeby obronności i bezpieczeństwa państwa;*
9) *potrzeby interesu publicznego.*

Powyższe czynniki stanowią wraz z zasadą zrównoważonego rozwoju grupę uwarunkowań ogólnych. Polityka przestrzenna gminy, sposób zagospodarowania i wykorzystania przestrzeni winna przyjmować zasadę zrównoważonego rozwoju jako podstawę wszelkich działań (zgodnie z art. 1 ustawy). Zrównoważony rozwój to taki rozwój społeczno-gospodarczy, w którym następuje proces integrowania działań politycznych, gospodarczych i społecznych z zachowaniem równowagi przyrodniczej oraz trwałości podstawowych procesów przyrodniczych, w celu zagwarantowania możliwości zaspokajania podstawowych potrzeb poszczególnych społeczności lub obywateli zarówno współczesnego pokolenia, jak i przyszłych pokoleń (wg Ustawy Prawo ochrony środowiska).

Samorząd gminy winien dążyć do poprawnego i zgodnego z wymogami ochrony środowiska kreowania nowych terenów zainwestowania, ale także do poprawy jakości i atrakcyjności obszaru gminy rozumianego jako środowiska życia jej mieszkańców.

Najważniejsze cele dotyczące środowiska to:

- minimalizacja zużycia przestrzeni i zasobów naturalnych,
- oszczędne i racjonalne, efektywne gospodarowanie zasobami i energią,
- zapewnienie równego dostępu do zasobów i dóbr, do usług,
- ochrona zdrowia mieszkańców,
- podtrzymanie, zachowanie kulturowej i społecznej różnorodności.

Opracowanie wykonano w oparciu o przeprowadzone studia i analizy wyjściowe wielobranżowe, obejmujące swym zasięgiem obszar gminy, a w wybranych elementach szerszy zakres przestrzenny. Skojarzono oddzielnie analizowane wcześniej składowe przestrzeni. Zaprezentowano stany, czynniki, zjawiska i procesy w wielu sferach, które mają obecnie i które będą miały wpływ na kształtowanie przestrzeni Gminy Lichnowy.

Niniejsze opracowanie stanowi część I elaboratu Studium – tekst UWARUNKOWAŃ.

1.2. Podstawa opracowania, materiały wyjściowe

- Umowa nr 31/2009 z dnia 12.08.2009r. pomiędzy Gminą Lichnowy a Przedsiębiorstwem Projektowo-Realizacyjnym "DOM" Sp. z o.o. w Starogardzie Gdańskim, ul. Kościuszki 34G
- Uchwała Nr XXIII/230/2008 Rady Gminy Lichnowy z dnia 30.12.2008r. w sprawie przystąpienia do sporządzenia zmiany Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Lichnowy

przepisy prawne:

- Ustawa z dnia 27 marca 2003r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (Dz. U. 2003.80.717, z późniejszymi zmianami)
- Ustawa z dnia 03.10.2008r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. 2008.199.1227, z późn. zm.)
- Ustawa z 7 lipca 1994r. Prawo budowlane (Dz. U. 2006.156.1118, z późniejszymi zmianami)
- Ustawa z dnia 27 kwietnia 2001r. Prawo ochrony środowiska (Dz. U. 2008.25.150, z późniejszymi zmianami)
- Ustawa z dnia 18 lipca 2001 Prawo wodne (Dz. U. 2005.239.2019, z późniejszymi zmianami)
- Ustawa z dnia 16 kwietnia 2004r. o ochronie przyrody (Dz. U. 04.92.880, z późniejszymi zmianami)
- Ustawa z dnia 3 lutego 1995r. o ochronie gruntów rolnych i leśnych (Dz. U. 04.121.1266, z późniejszymi zmianami)
- Ustawa z dnia 23 lipca 2003r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami (Dz. U. 03.162.1568, z późniejszymi zmianami)
- Ustawa z dnia 21 sierpnia 1997r. o gospodarce nieruchomościami (Dz. U. 04.261.2603, z późniejszymi zmianami)
- Ustawa z 17 maja 1989r. Prawo geodezyjne i kartograficzne (Dz. U. 00.100.1086, z późniejszymi zmianami)
- Ustawa z dnia 4 lutego 1994r. Prawo geologiczne i górnicze (Dz. U. 2005.228.1447, z późniejszymi zmianami)
- Ustawa z dnia 21 marca 1985r. o drogach publicznych (Dz. U. 2007.19.115, z późniejszymi zmianami)

Materiały wyjściowe:

- Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy wykonane przez Przedsiębiorstwo Projektowo – Realizacyjne „DOM" sp. z o. o. w Starogardzie Gd. w latach 1999-2000r. (główny projektant: Barbara Jaszczuk-Skolimowska i Maria Kiełb-Stańczuk) (Uchwała Nr XV/10/2000 Rady Gminy Lichnowy z dnia 14.03.2000r.)
- Studium wartości, zagrożeń i kształtowania środowiska kulturowego, Przedsiębiorstwo Projektowo – Realizacyjne „DOM" sp. z o. o. w Starogardzie Gd., 1999r. (projektant: Bogna Lipińska)
- miejscowy plan ogólny zagospodarowania przestrzennego gminy (nieobowiązujący),

- studium przyrodnicze gminy Lichnowy, Biuro Projektów i Wdrożeń Proekologicznych Proeko z Gdańska, 1999r.
- Studium sfery społeczno-gospodarczej, Andrzej Piotrzkowski, 2009
- Strategia Rozwoju społeczno-gospodarczego październik 2007
- Opracowanie ekofizjograficzne – dokumentacja sporządzona na potrzeby zmiany studium, S Konsulting Maciej Stryjecki, Warszawa 2009
- Aktualizacja Planu ochrony środowiska dla gminy Lichnowy na lata 2009-2012,z uwzględnieniem perspektywy na lata 2013-2016
- Aktualizacja planu Gospodarki Odpadami dla gminy Lichnowy na lata 2009-2012, z uwzględnieniem perspektywy na lata 2013-2016
- Projekt założeń do planu zaopatrzenia w ciepło energię elektryczną i paliwa gazowe (2007r.) opracowany przez: Ryszard Musiał
- Mapa syt.–wys. obszaru opracowania w skali 1:10000 z Państwowego Zasobu Geodezyjno-Kartograficznego
- Mapy ewidencyjne 1:5000 oraz wypisy z ewidencji gruntów i budynków (wybrane)
- Gminna ewidencja zabytków, 2008r.
- Program opieki nad zabytkami na lata 2009-2012 opracowany przez: Iwona Gołembiowska, 2008r.
- Złożone wnioski do studium od instytucji i organów uprawnionych do uzgadniania i opiniowania projektu studium oraz od osób fizycznych
- Materiały i dokumenty zgromadzone przez Urząd Gminy dot. obszaru opracowania
- Wizja w terenie – wrzesień 2009 r.

1.3. Zespól autorski zmiany studium

Przedsiębiorstwo Projektowo-Realizacyjne "DOM" Sp z o. o.
ul. Kościuszki 34 G, 83-200 Starogard Gdański

prowadzenie tematu-koordynacja międzybranżowa, urbanistyka:
mgr inż. arch. Barbara Jaszczuk-Skolimowska upr. urb. nr 1540, wpis do Północnej Okręgowej Izby Urbanistów nr G-005/2002

sprawdzający:
mgr inż. arch. Maria Kiełb-Stańczuk - upr. urb. nr 1334/93, wpis do Północnej Okręgowej Izby Urbanistów nr G-006/2002

zagadnienia programowe, gospodarcze i społeczne:
mgr inż. Andrzej Piotrzkowski

zagadnienia inżynieryjne :
mgr inż. Barbara Jodłowska

prace asystenckie, graficzne :
mgr Aleksandra Stańczuk

2. Uwarunkowania ponadlokalne i strategia rozwoju gminy

2.1. Uwarunkowania wynikające ze strategii rozwoju przestrzennego i planu zagospodarowania przestrzennego województwa pomorskiego

Do niniejszego opracowania dołączono informacje i wnioski Zarządu Województwa Pomorskiego z opracowań regionalnych opracowane dla obszaru całej gminy, sporządzone w marcu 2009 i uwzględniające przewidywane zmiany w projekcie planu zagospodarowania przestrzennego województwa.
Obecnie sporządzana jest nowa wersja/zmiana (aktualizacja) planu zagospodarowania przestrzennego województwa, która była wyłożona do publicznego wglądu, wraz z prognozą oddziaływania na środowisko w dniach 01-30.09.2009r.

Najistotniejsze wnioski wynikające z opracowań ponadlokalnych dla obszaru gminy Lichnowy to:

- położenie w obrębie wyróżnionego w planie obszarów problemowych – Otoczenie doliny i delty Wisły oraz Obszar Wschodni (Powiśle),
- modernizacja drogi krajowej nr 22 do klasy drogi ekspresowej (S),
- modernizacja linii kolejowej nr 9/E-65,
- rewitalizacja linii kolejowej dla przewozów regionalnych (Żuławska Kolej Dojazdowa),
- modernizacja międzynarodowej, śródlądowej drogi wodnej,
- położenie w obszarze szczególnego zagrożenia powodzią ze strony Wisły,
- występowanie korzystnych warunków dla lokalizacji elektrowni wiatrowych,
- konieczność modernizacji linii elektroenergetycznej WN 400kV,
- modernizacja i rozbudowa Centralnego Wodociągu Żuławskiego,
- docelowe unieszkodliwianie odpadów obsługiwane przez ZZO Rokitki gm. Tczew oraz rekultywacja składowiska odpadów w Lisewie Malborskim,
- utrwalenie wielokulturowej tożsamości historycznej regionu z zachowaniem lokalnych odrębności oraz wykorzystanie zasobów dziedzictwa kulturowego, jako ważnego elementu rozwoju gospodarczego i promocji województwa.

2.2. Uwarunkowania wynikające ze strategii rozwoju gminy

Gmina Lichnowy posiada Strategię Rozwoju Społeczno-Gospodarczego Gminy uchwaloną w październiku 2007 roku. Jest to kolejna aktualizacja tego dokumentu sporządzanego już wcześniej w roku 1999 i 2003.

Poniżej przedstawiono główne wnioski, wyciąg z tekstu strategii istotne dla studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego.
Większość zapisów dotyczących oceny gminy i przewidywanych kierunków jej rozwoju jest nadal aktualna. Ustalenia dotyczące sfery przestrzennej wyróżniono pogrubioną czcionką

Strategia rozwoju odpowiada na potrzebę kompleksowego, długofalowego podejścia do rozwoju gminy w szybko zmieniającym się i coraz bardziej konkurencyjnym otoczeniu. Strategia rozwoju nie daje gwarancji sukcesu, ale znacznie zwiększa jego prawdopodobieństwo.

Wieloaspektowość i wielopodmiotowość strategii wymaga szerokiego udziału społecznego w trakcie jej formułowania. Proponowane rozwiązania i przedsięwzięcia rozwojowe muszą być realne ekonomicznie, dopuszczalne z punktu widzenia ochrony zasobów i przyrody, wykonalne technicznie i możliwe do umiejscowienia w konkretnej przestrzeni.

Syntetyczne zestawienie wyników analizy SWOT

Mocne strony świadczą o znaczeniu gminy w powiecie malborskim i województwie pomorskim. Stanowią podstawę działań podejmowanych na rzecz dalszego rozwoju gminy. Należy nie zapominać o istnieniu słabych stron, aby łagodzić ich oddziaływanie, a także w możliwych przypadkach dążyć do zmiany tych cech na mocne strony.

Mocne strony	***Słabe strony***
◆ ***Korzystne położenie komunikacyjne, zarówno w komunikacji kolejowej, jak i drogowej (dobrze rozwinięta sieć dróg, bliskość Trójmiasta);*** ◆ ***Wykorzystanie walorów terenów krajobrazu i istniejących zabytków, mogących stanowić atrakcję turystyczną****;* ◆ *Wykwalifikowana kadra w placówkach oświatowych,* ◆ *Nauczanie jednego języka obcego w szkołach,* ◆ *Sprawność organizacyjna Ochotniczych Straży Pożarnych,* ◆ *Dobry dostęp do Ośrodka Zdrowia i jego usług,* ◆ ***Istnienie niewykorzystanej drogi wodnej na rzece Wiśle,*** ◆ ***Dobre warunki do produkcji rolniczej,*** ◆ *Dobrze rozwinięta sieć telefoniczna,* ◆ *Dobrze rozwinięta sieć placówek oświatowych,* ◆ *Dobre zaopatrzenie w wodę (rozbudowa sieci CWŻ),* ◆ ***Występowanie atrakcyjnych terenów przyrodniczych,*** ◆ ***Bardzo małe zanieczyszczenie środowiska,*** ◆ *Stabilna kondycja finansowa gminy,* ◆ *Dobra polityka informacyjna władz samorządowych,* ◆ *Dobrze rozwinięta współpraca władz samorządowych z sąsiednimi gminami, powiatem i województwem,* ◆ ***Dobra gospodarka odpadami stałymi (gminne wysypisko śmieci),*** ◆ *Dobra współpraca międzynarodowa,* ◆ *Aktywne działanie władz gminnych na rzecz pozyskania zewnętrznych źródeł finansowania;* ◆ *Promocja gminy* ◆ *Dobra polityka w zakresie opieki społecznej,* ◆ *Istnienie sal gimnastycznych przy szkołach*	◆ *Uciążliwy system połączeń komunikacji transportu publicznego,* ◆ *Brak mieszkań,* ◆ *Zły stan techniczny dróg,* ◆ *Słaba infrastruktura wsi (brak kanalizacji i gazyfikacji),* ◆ *Brak przemysłu i usług,* ◆ *Stagnacja i niezadowolenie ludzi,* ◆ *Bardzo duża liczba bezrobotnych o nieodpowiednich kwalifikacjach i bez zawodu, wzrastające bezrobocie,* ◆ *Brak miejsc pracy,* ◆ *Bariery psychologiczne i społeczne wśród ludności po pegeerowskiej,* ◆ *Brak oczyszczalni ścieków,* ◆ ***Brak zaplecza turystycznego i obsługi turystów,*** ◆ *Niewystarczająco wysoka świadomość ekologiczna mieszkańców,* ◆ *Niedostateczna oferta rozrywkowo-sportowa,* ◆ *Niewystarczająca liczba podmiotów gospodarczych,* ◆ *Brak tradycji kulturowych,* ◆ *Niedostatecznie rozwiązany problem melioracji,* ◆ *Niski poziom wykształcenia,* ◆ *Ubożenie ludności,* ◆ *Duży odsetek ludzi korzystających z pomocy opieki społecznej,* ◆ *Brak inwestorów z zewnątrz*

Szanse	***Zagrożenia***
• *Wejście do Unii Europejskiej* • *Programy wsparcia Unii Europejskiej* • *Agroturystyka* • *Rozwój rolnictwa ekologicznego* • *Rozwój przetwórstwa rolnego* • *Wzrost produkcji mleka* • *Rozwój przemysłu mleczarskiego* • ***Rozwój infrastruktury technicznej*** • ***Kanalizacja sanitarna*** • ***Gazociąg*** • *Cyfryzacji telefonii* • *Program „Żuławy"*	• *Wzrost bezrobocia* • *Słabnący rynek zbytu produkcji rolnej* • *Zwiększona konkurencyjność na rynkach regionalnych* • *Zwiększona konkurencyjność wspólnego rynku europejskiego* • *Spadek dochodów samorządów* • *Duża konkurencyjność w poszukiwaniu inwestorów głównie ze strony ośrodków miejskich* • *Możliwość utraty dogodnej komunikacji z miastem Tczew* • *Pogorszająca się komunikacja środkami transportu publicznego* • *Wzrost ubóstwa* • *Wzrost patologii społecznych*

MISJA GMINY LICHNOWY

Aktywnie wspierać wszelką działalność gospodarczą na swym obszarze, szybko przezwyciężać trudności rozwojowe, szeroko promować turystykę na Żuławach, stwarzać coraz lepsze warunki życia mieszkańcom

Wizja

Gmina Lichnowy przyspiesza i wzmaga działania przezwyciężające trudności rozwojowe, z których najważniejsze to wsparcie restrukturyzacji rolnictwa:

- *wzrost efektywności indywidualnych gospodarstw rolnych*
- *tworzenie miejsc pracy pozarolniczej, np. w turystyce*
- *szansa poprawy kwalifikacji aktywnych zawodowo*

Swoim mieszkańcom gmina oferuje coraz lepsze warunki życia:

- ***realizacja sieci kanalizacji sanitarnej***
- *dla dzieci i młodzieży dobre warunki nauki i wypoczynku*
- ***poprawa jakości dróg, lepsza komunikacja zbiorowa – łatwiejszy dostęp do usług wyższego rzędu i atrakcyjnych rynków pracy***

Strategiczne cele rozwoju.

- ✓ *1. Przeciwdziałanie bezrobociu.*
- ✓ ***2. Poprawa wyposażenia gminy w infrastrukturę techniczną i komunikacyjną.***
- ✓ ***3. Wykorzystanie dziedzictwa kulturowego gminy.***

1. ***Priorytet dla działań zmierzających do poprawy wyposażenia gminy w infrastrukturę techniczną wynika głównie z potrzeby wyrównania standardu zamieszkania w gminie. Infrastruktura techniczna natomiast jest w znacznym stopniu zaniedbana, a komunikacja zbiorowa nie spełnia oczekiwań mieszkańców gminy. Działania na tej płaszczyźnie wpłyną zdecydowanie korzystnie na wizerunek gminy i pozwolą podwyższyć przeciętny lub nawet niski potencjał rozwojowy gminy.***
2. *Zwiększenie liczby miejsc pracy w gminie i zahamowanie bezrobocia powinno być istotnym elementem polityki rozwoju gminy. Wobec prognoz demograficznych (bardzo ostrożnych, uwzględniających obecne trendy demograficzne w gminie) liczba aktywnych zawodowo będzie dynamicznie wzrastała przez najbliższe 10 lat, co przy przewidywanym ubytku miejsc pracy w rolnictwie o ok. 1/3 stawia przed gmina poważne wyzwanie. Kontrolowanie równoważenia rynku pracy jest jednocześnie działaniem zapobiegającym wzrostowi ubóstwa mieszkańców.*
3. ***Gmina posiada bardzo wysoko oceniane przez specjalistów dziedzictwo kulturowe w postaci licznych obiektów architektonicznych o walorach zabytkowych, zachowanych***

historycznych układach miejscowości oraz harmonijnego krajobrazu. Jest wysoki potencjał rozwojowy, np. turystyki , dotychczas nie wykorzystywany. W związku ze spodziewanymi zagranicznymi środkami pomocowymi przewiduje się liczne programy wsparcia dla obszarów o zachowanej tożsamości kulturowej i nie przekształconych tradycyjnych układów wiejskich, stąd dodatkowa szansa osiągnięcia tego celu strategicznego i poprawy poziomu życia mieszkańców, szczególnie rozwijających infrastrukturę turystyczną.

Cel 1. Przeciwdziałanie bezrobociu
Cele cząstkowe.
- *restrukturyzacja i modernizacja gospodarstw rolnych o profilu produkcji towarowej i specjalistycznej*
- *podniesienie konkurencyjności produkcji rolnej*
- *rozwój i unowocześnienie produkcji zdrowej żywności*
- *wspieranie działań na rzecz rozwoju drobnej wytwórczości i usług*
- *łagodzenie skutków bezrobocia poprzez organizowanie aktywnych form takich jak: roboty publiczne, interwencje, staże zawodowe, przygotowanie zawodowe*
- *dostosowanie rozwoju edukacji (kursy i szkolenia) do potrzeb rynku pracy*
- ***pozyskiwanie terenów pod działalność gospodarczą przemysłową i usługową***
- ***pozyskiwanie terenów pod budownictwo***
- *wspieranie rozwoju małych i średnich przedsiębiorstw*
- *szkolenia zawodowe organizowane we współpracy z Powiatowym Urzędem Pracy*
- *pośrednictwo w przekazywaniu informacji dotyczących możliwości zatrudnienia*

Cel 2. Poprawa wyposażenia gminy w infrastrukturę techniczną i komunikacyjną
Cele cząstkowe.
- ***uporządkowanie gospodarki ściekowej***
- ***poprawa stanu dróg***
- *usprawnienie systemu komunikacji zbiorowej*
- ***polepszenie stanu urządzeń i funkcjonowania systemu melioracji***
- ***rozwój bazy oświatowo-kulturalnej, sportowo-rekreacyjnej i turystycznej***
- ***poprawa gospodarki odpadami***

Cel 3. Wykorzystanie dziedzictwa kulturowego gminy
Cele cząstkowe.
- *promocja walorów przyrodniczych i kulturowych gminy*
- *aktywizacja społeczna i integracja mieszkańców*
- *rozwój działalności świetlic wiejskich*
- *rozwój turystyki historycznej*
- ***budowa szlaków turystyki rowerowej***

Projektowane cele strategiczne w rozwoju gminy Lichnowy są zbieżne z generalnymi celami strategicznymi województwa pomorskiego przyjętymi w "Strategii Rozwoju Województwa Pomorskiego", a także tożsame z kierunkami rozwoju powiatu malborskiego określonymi w „Strategii Rozwoju Społeczno-Gospodarczego Powiatu Malborskiego 2002-2012".

Strategia jest dokumentem ponad kadencyjnym określającym cele i programy działań na kilkanaście lat oraz wymagającym ciągłej pracy nad podnoszeniem jego jakości. Przygotowanie projektu dokumentu i jego przyjęcie przez Radę Gminy kończy bowiem tylko pewien etap planowania. Ze względu na swój długookresowy charakter planowanie strategiczne jest procesem ciągłym wymagającym stałego śledzenia zmian prawnych, gospodarczych, politycznych, społecznych i ich uwzględniania w dokumencie oraz przesuwania horyzontu planowania na kolejne lata. Strategia zrównoważonego rozwoju będzie co roku poddawana przeglądowi oraz aktualizacji, a co pięć lat wskazana jest dokładniejsza rewizja kierunków rozwoju.

3. Uwarunkowania wewnętrzne (wg art. 10 ust 1 ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym z 2003r.)

3.1 Dotychczasowe przeznaczenie, zagospodarowanie i uzbrojenie terenu

Przeznaczenie terenu

Miejscowe Plany Zagospodarowania Przestrzennego

W gminie Lichnowy nie ma żadnych obowiązujących planów miejscowych, tj. planów sporządzonych po 01 stycznia 1995r. Na całym obszarze gminy występuje zatem tzw. sytuacja braku planu, a inwestowanie odbywa się na podstawie indywidualnych decyzji o warunkach zabudowy lub decyzji o ustaleniu inwestycji celu publicznego

Wydane decyzje o warunkach zabudowy i zagospodarowania terenu

Lp.	Rok	Ilość decyzji	Obręby dla których były wydane decyzje		Przeważający przedmiot decyzji
			powyżej 5	sporadycznie	
1	2006	24	Lisewo Malborskie, Lichnowy	Parszewo, Dąbrowa, Boręty, Tropiszewo, Szymankowo, Starynia, Lichnówki	Zabudowa mieszkaniowa jednorodzinna, rozbudowa istniejących budynków, dobudowa garażu; sporadycznie: zabudowa gospodarcza, związana z produkcją rolną
2	2007	26	Lisewo Malborskie, Szymankowo	Parszewo, Dąbrowa, Lichnowy, Boręty, Starynia	Zabudowa mieszkaniowa jednorodzinna, rozbudowa lub przebudowa istniejących budynków, zabudowa związana z produkcją rolną, zabudowa produkcyjno-usługowa; Sporadycznie: infrastruktura, inne (budowa farmy wiatrowej, staw rekreacyjny)
3	2008	45	Szymankowo, Lisewo Malborskie, Lichnowy, Dąbrowa, Lichnówki	Parszewo, Boręty	Zabudowa mieszkaniowa, rozbudowa lub przebudowa istniejących budynków, zabudowa gospodarcza, inne: budowa masztów do pomiaru wiatru; Sporadycznie: infrastruktura, zabudowa produkcyjno-usługowa, tereny sportu i rekreacji
4	2009 (do czerwca)	15		Szymankowo, Lichnowy, Lichnówki, Dąbrowa, Lisewo Malborskie, Pordenowo, Tropiszewo	Zabudowa mieszkaniowa, rozbudowa istniejących budynków, zabudowa produkcyjna, usługowa; Sporadycznie: infrastruktura, zabudowa zawiązana z produkcją rolną, tereny sportu i rekreacji

W gminie Lichnowy ruch budowlany jest bardzo mały, potrzeby indywidualne inwestorów ograniczają się do kilkudziesięciu inwestycji rocznie, z czego znaczą

część stanowią rozbudowy istniejących budynków lub dogęszczenia istniejących struktur przestrzennych w obszarze zainwestowanym.

Użytkowanie terenu

Szczegółową strukturę użytkowania obszaru według danych z 2003r. ze spisu powszechnego przedstawia poniższa tabela

Rodzaj użytkowania	Powierzchnia gruntów	% powierzchni ogółem
1. Użytki rolne, w tym: - grunty orne - sady - łąki - pastwiska	**7732** 6568 16 294 854	**87,2**
2. Użytki leśne, w tym: - lasy - grunty zadrz. i zakrz.	**146** 20 126	**1,6**
3. Wody, w tym: - śródlądowe płynące - rowy	**329** 142 187	**3,7**
4. INNE w tym przede wszystkim grunty zabudowane	**663**	**7,5**
Powierzchnia ewidencyjna	**8870**	**100%**

Prawie 90% powierzchni ogólnej gruntów w gminie stanowią użytki rolne – z czego 85,1% to grunty orne, potwierdza to wybitnie rolniczy charakter gminy. Znikomą część stanowią grunty leśne i nieużytki. Prawie 4% to wody, na terenie gminy wyłącznie płynące. Pozostałe tereny – 7,5% to grunty zabudowane.

Obecne zagospodarowanie terenu

Położenie obszaru opracowania, główne funkcje

Gmina Lichnowy położona jest w części północno-wschodniej województwa pomorskiego w powiecie malborskim.

Teren gminy graniczy administracyjnie z następującymi gminami:

* od północy: gmina Ostaszewo,
* od wschodu: gmina Nowy Staw,
* od południa: gmina Miłoradz i gmina Malbork,

* od zachodu: gmina Tczew, miasto Tczew.

Najbliższe ośrodki miejskie to: Tczew - kierunku zachodnim, Nowy Staw w kierunku wschodnim oraz miasto Malbork w kierunku południowo-wschodnim.

Główną funkcją gminy jest rolnictwo.
Do 1991 roku przeważała tu gospodarka uspołeczniona prowadzona przez Państwowe Gospodarstwa Rolne i Rolnicze Spółdzielnie Produkcyjne.
Siedziby tych przedsiębiorstw istniały w większości miejscowości, przy których powstawały też osiedla zabudowy mieszkaniowej dla pracowników tych gospodarstw.
Obecnie duże gospodarstwa rolne powstałe na bazie gospodarstw uspołecznionych funkcjonują w miejscowościach: Lichnowy, Boręty, Parszewo, Tropiszewo, Szymankowo, Lichnówki, Lisewo Malborskie.
Prowadzą produkcję rolną i hodowlę.

Funkcje uzupełniające wykształcone na obszarze gminy to:
- funkcja mieszkaniowa nierolnicza - na terenie wsi Lichnowy, Lisewo Malborskie, Szymankowo,
- funkcje usługowe - Lichnowy, Lisewo,
- funkcja produkcyjna – Szymankowo, Lisewo Malborskie, Lichnowy

Rozmieszczenie ludności

Ludność gminy Lichnowy w miejscowościach (stan 31.12.2008 r. wg Urzędu Gminy)

L.p.	Nazwy miejscowości	Sołectwo	Liczba mieszkańców (pobyt stały)
1.	Boręty	Boręty	**167**
2.	Boręty Pierwsze		**180**
3.	Boręty Drugie		**204**
4.	Dąbrowa	Dąbrowa	**251**
5.	Lichnowy	Lichnowy	**779**
6.	Lichnówki	Lichnówki	**202**
7.	Lichnówki Pierwsze		**61**
8.	Lichnówki Drugie		**157**
9.	Lisewo Malborskie	Lisewo Malborskie	**1353**
10.	Parszewo	Parszewo	**310**
11.	Pordenowo	Pordenowo	**96**
12.	Starynia	Starynia	**62**
13.	Szymankowo	Szymankowo	**768**
14.	Tropiszewo	Tropiszewo	**216**

Największe miejscowości na terenie gminy to Lisewo Malborskie, Lichnowy i Szymankowo. Łącznie zamieszkuje je prawie 2,9 tys. osób, co stanowi około 60% ludności gminy. Około 40% stanowią mieszkający w miejscowościach bardzo małych poniżej 0,3 tys. mieszkańców. Taka struktura sieci osadniczej może

stwarzać trudności dobrej obsługi ludności. Koncentracja mieszkańców w największych wsiach ułatwia bowiem wyposażenie ich w infrastrukturę techniczną oraz zwiększenie dostępności do obiektów infrastruktury społecznej. Są to czynniki wpływające na poprawę warunków życia.

Rozwój liczby ludności gminy Lichnowy w latach 1999-2008

Rok	Liczba ludności	Dynamika zmian	
		rok 2000 = 100	rok poprzedni = 100
1999	4580	100,0	
2000	4607	100,6	100,6
2001	4596	99,8	99,8
2002	4550	98,8	99,0
2003	4576	99,3	100,6
2004	4591	99,7	100,3
2005	4607	100,0	100,3
2006	4604	99,9	99,9
2007	4632	100,5	100,6
2008	4648	100,9	100,3

W ostatnim dziesięcioleciu nie nastąpiły większe zmiany liczby ludności. Stosunkowo nieduży przyrost naturalny rejestrowany w gminie jest redukowany emigracją zarówno wewnętrzną jak i zagraniczną.

NSP 2002 wykazał, że na terenie gminy Lichnowy było 1437 gospodarstw domowych, z czego 1115 (77,6%) to gospodarstwa rodzinne. Gospodarstwa jednorodzinne stanowiły 72% .

Gospodarstwa domowe według liczby osób w %

1	2	3	4	5 i więcej
21,2	20,0	17,3	19,1	22,4

Przeciętna wielkość gospodarstwa domowego w gminie to 3,23 osoby. Jak na gminę wiejską jest to wielkość mała. W gospodarstwach domowych 5-cio i więcej osobowych żyło 22,4% mieszkańców prawie tyle co w gospodarstwach jednoosobowych.

Rolnictwo

Całościowe informacje na temat sytuacji w rolnictwie mamy tylko dla momentów przeprowadzania narodowych spisów powszechnych, spisów rolnych. Jednak w przypadku gminy Lichnowy wyniki ostatnio przeprowadzonego PSR w 2002 roku są nieprecyzyjne, gdyż obejmują one również powierzchnie gruntów w innych gminach która jest w posiadaniu głównie dużych przedsiębiorstw rolnych prowadzących działalność na terenie gminy. Ponadto spis nie obejmuje rolników posiadających grunty na terenie gminy Lichnowy jednak nie zamieszkałych w jej obszarze. Dlatego w opracowaniu oparto się na danych z Urzędu Gminy.

Ziemie na terenie gminy Lichnowy posiadają duże możliwości produkcyjne gdyż większość jest o wysokich klasach bonitacyjnych. Wskaźnik bonitacji w gminie wynosi 1,38.
Struktura gruntów ornych ze względu na klasy bonitacyjne przedstawia się następująco:

Kasa bonitacyjna	% gruntów ornych
I	4,5
II	37,7
IIIA	38,8
IIIB	13,1
IVA	3,7
IVB	1,0
V	0,4
VI	0,8

W wyniku transformacji w ostatnich latach dzięki procesowi prywatyzacji Państwowych Gospodarstw Rolnych powstało na terenie gminy parę dużych przedsiębiorstw rolnych, w tym część z kapitałem zagranicznym. Są to:

- Przedsiębiorstwo Rolno-Usługowe Lichnowy Sp. z o.o. – 332 ha,
- Rolnicza Spółdzielnia Produkcyjna „ Zwycięstwo" – 750 ha,
- Gospodarstwo Rolne „Weneda" Sp. z o.o. – 342 ha,
- Bracia Laird Sp. z o.o. – 980 ha,
- Polhoz Sp. z o.o. – 1847 ha,
- Agencja Nieruchomości Rolnych – 25 ha,
- Rolnicza Spółdzielnia Produkcyjna w Gnojewie – 26 ha,
- Zarząd Gospodarki Wodnej Gdańsk – 93 ha
- Bałtyckie Konsorcjum Inwestycyjne Lisewo – 94 ha,
- Grupa Producentów Rolnych „Profesja" – 81 ha,
- Kółko rolnicze Boręty – 27 ha,
- Kółko rolnicze Lisewo – 16 ha,
- Kółko rolnicze Dąbrowa – 14 ha,
- Parafia Rzymsko Katolicka Boręty – 16 ha,
- Zespół Szkół Rolniczych Gospodarstwo Pomocnicze – 15 ha,
- Pracownicze ogrody działkowe – 9 ha,
- BL Inwestycyjne sp. z o.o. – 5 ha,
- Parafia Rzymsko Katolicka Lichnowy – 1,2 ha.

Jednak podstawę rolnictwa stanowią indywidualne gospodarstwa, które zajmują prawie 50% całej powierzchni gminy. Cechą charakterystyczną rolników w gminie jest fakt wykorzystania do produkcji każdego „skrawka" ziemi (ewentualne ugory pochodzą głownie z podtopień) oraz duży obrót ziemią co utrudnia prowadzenie dokładnej statystyki. Obecnie w związku dopłatami dla rolników z Unii Europejskiej rolnicy starają się zagospodarowywać odłogi i ugory co ma również wpływ na poprawę struktury form użytkowania ziemi.

Struktura wielkości gospodarstw rolnych indywidualnych

Wielkość gospodarstw w ha	Liczba gospodarstw	% gospodarstw
Ogółem	344	
do 1	12	3,5
1 - 2	24	7,0
2 - 5	19	5,5
5 - 10	75	21,8
10 -15	105	30,5
15 - 20	60	17,4
20 - 50	34	9,9
50 - 100	11	3,2
powyżej 100	4	1,2

Zakres upraw na terenie gminy jest dość urozmaicony. Uprawia się głównie rośliny wymagające ziemi wysokiej klasy. Są to najczęściej pszenica, rzepak, burak cukrowy, ziemniaki i kukurydza. Prawie 100% gospodarstw uprawia pszenicę przeszło 85% rzepak.

Rodzaje upraw w gospodarstwach

Rodzaj uprawy	Liczba gospodarstw	Powierzchnia upraw w ha
Pszenica	340	3250
Rzepak	300	1500
Burak cukrowy	150	450
Ziemniaki	10	600
Jęczmień	15	160
Kukurydza	10	150
Rośliny strączkowe	10	150
Okopowe pastewne	25	100
Pszenżyto	40	50
Mieszanki zbożowe jare	40	35
Warzywa	10	40
Owies	10	15

Hodowla zwierząt w gminie Lichnowy ma znaczenie drugorzędne. Tylko 3 z przedsiębiorstw rolnych deklaruje, że zajmuje się hodowlą. Również wśród rolników indywidualnych nie ma zbyt dużo chętnych do hodowli zwierząt. Dominuje tu chów bydła i trzody chlewnej.

Rodzaje hodowli w gospodarstwach

Rodzaj hodowli	Liczba gospodarstw
Bydło	15

Krowy	10
Trzoda chlewna	25
Konie	3

Większość gospodarstw w gminie to gospodarstwa produkujące głównie na rynek. Można przyjąć, że w około 40% rolniczych gospodarstw domowych dochód z działalności rolniczej jest dochodem podstawowym.

Miejsca pracy

Na koniec 2008 r. na terenie gminy zarejestrowane były 243 podmioty gospodarki narodowej, w tym 226 w sektorze prywatnym.

Liczba podmiotów gospodarki narodowej w gminie zarejestrowanych w rejestrze Regon wg sekcji Polskiej Klasyfikacji Działalności (PKD)

Działy gospodarki narodowej	Liczba podmiotów
Rolnictwo łowiectwo i leśnictwo	11
Rybołówstwo i rybactwo	1
Przetwórstwo przemysłowe	52
Budownictwo	34
Handel hurtowy i detaliczny, naprawa	56
Hotele i restauracje	2
Transport, Gospodarka magazynowa i łączność	15
Pośrednictwo finansowe	5
Obsługa nieruchomości, usługi związane z prowadzeniem działalności gospodarczej	23
Administracja publiczna, obrona narodowa obowiązkowe ubezpieczenia społeczne	6
Edukacja	11
Ochrona zdrowia i opieka społeczna	9
Pozostała działalność usługowa komunalna społeczna i indywidualna	18

Liczbę miejsc pracy w gminie Lichnowy szacuje się na ok. 1,0 tys. osób, z tego około 300. osób to pracujący w rolnictwie indywidualnym, ok. 360. to pracujący w podmiotach gospodarczych o zatrudnieniu powyżej 9 osób (stan na 31.12.2008).

Pracujący w gospodarce narodowej (w podmiotach o zatrudnieniu powyżej 9 osób). Stan w dniu 31.12. 2007r.

Sekcja	Liczba	%
Ogółem	358	100,0
Rolnictwo leśnictwo i rybołówstwo	99	27,7
Przetwórstwo przemysłowe	74	20,7
Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię i gaz	1	0,3
Transport łączność i gospodarka magazynowa	9	2,5
Pośrednictwo finansowe	5	1,4

Obsługa nieruchomości itp.	8	2,2
Administracja publiczna, obrona narodowa obowiązkowe	56	15,6
Edukacja	95	26,5
Ochrona zdrowia i opieka społeczna	6	1,7
Pozostała działalność usługowa komunalna społeczna i indywidualna	5	1,4

Na 1000 mieszkańców gminy przypada tylko 77 miejsc pracy w podmiotach zatrudniających powyżej 9 osób tzn. w podmiotach objętych statystyką zatrudnienia. Jest to liczba bardzo mała.
Pozostałe miejsca pracy są w podmiotach o zatrudnieniu do 9 osób. Liczba tych miejsc pracy to wielkość nieznana i podlega szacunkowi[5]. Pomocna w tym jest informacja o liczbie osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą (tabl. poniżej). Takich osób na koniec 2008r. było 186.

Osoby fizyczne prowadzący działalność (Stan w dniu 31.12. 2008 r.)

Sekcje	Liczba	%
Ogółem	186	100,0
Przetwórstwo przemysłowe	48	25,8
Budownictwo	34	18,3
Handel i naprawy	49	26,3
Hotele i restauracje	2	1,1
Transport gospodarka magazynowa i łączność	14	7,5
Pośrednictwo finansowe	5	2,7
Obsługa nieruchomości i firm	15	8,1

Liczbę pracujących w podmiotach gospodarczych o zatrudnieniu poniżej 9 osób (w podmiotach nie podlegającej statystyce) określa się na ok. 400 osób. Jeżeli szacunek jest trafny, oznacza to, że zatrudnienie w małych podmiotach jest bardziej znaczące niż to objęte statystyką. Na 1000 mieszkańców przypada zatem ok. 220 miejsc pracy, co jest wielkością niewystarczającą i tłumaczy ciążenie do miejskiego rynku pracy.

Osoby fizyczne prowadzące działalność na 1000 mieszkańców (stan w dniu 31.12. 2008r.)

Wyszczególnienie	Gmina Lichnowy	Gmina Stare Pole	Powiat malborski
Ogółem	40,0	43,5	67,3
Przetwórstwo przemysłowe	10,3	6,9	8,4
Budownictwo	7,3	8,0	9,2
Handel, naprawy	10,5	13,4	21,7
Hotele i restauracje	0,4	1,5	1,5
Transport, gosp. magazynowa, łączność	3,0	4,1	4,8
Pośrednictwo finansowe	1,1	1,1	3,7

[5] Sprawozdawczość GUS nie obejmuje pracujących w podmiotach o zatrudnieniu do 9 osób

Obsługa nieruchomości itp.	3,2	2,6	8,6

Miejsca pracy w gminie Lichnowy podobnie jak w większości gmin wiejskich to głównie praca w rolnictwie, handlu i naprawach, przetwórstwie przemysłowym oraz budownictwie.

Usługi

Jak przystało na gminę typowo rolniczą na usługi bytowe składa się głównie działalność handlowa i usługi związane z obsługa rolnictwa. Większość firm zarejestrowanych i działających w gminie to zakłady nieduże o charakterze usługowym zatrudniające od kilku do kilkunastu pracowników. Na terenie miejscowości położonych w gminie Lichnowy znajduje się około 20 sklepów. Zdecydowana większość z nich to spożywczo – przemysłowe.
Usługi pocztowe świadczą Urzędy Pocztowe w Lichnowach i Lisewie Malborskim, bankowe - Bank Spółdzielczy w Malborku oddział w Szymankowie z punktem kasowym w Lichnowach
Wykaz ważniejszych firm:

- Przedsiębiorstwo Rolno-Usługowe Lichnowy Sp. z o.o. w Lichnowach,
- Rolnicza Spółdzielnia Produkcyjna „ Zwycięstwo" w Lichnowach,
- Gospodarstwo Rolne „Parchowo" J Pacek i K. Kaleta w Parszewie,
- Angus S.A w Boretach ,
- Gospodarstwo Rolne „Weneda" Sp. z o.o. w Boretach,
- Bracia Laird Sp. z o.o. w Lisewie Malborskim,
- Gospodarstwo Rolne „ Piątka" M. Płaza i J Kaczorowski w Lisewie Malborskim,
- Polhoz Sp. z o.o. w Szymankowie,
- Piekarnia „Chlebpol" Miesiak i Kobyliński w Lichnowach,
- Przedsiębiorstwo Handlo-Usługowe H.Z.Kargol w Lichnowach,
- Zakład Produkcji i Usług Technicznych „Meto" w Lisewie Malborskiem,
- Przedsiębiorstw Produkcyjno-Usługowe „Nort" w Szymankowie,
- Zakład Produkcyjno-usługowy Wolski i syn w Lisewie Malborskiem,
- Polska Hodowla i Obrót i Zwierzętami Sp. z o.o. w Szymankowie,
- Bałtyckie Konsorcjum Inwestycyjne Sp. z o.o. w Lisewie Malborskiem,
- Stacja Doświadczalna Oceny Odmian w Lisewie Malborskiem,
- P.P.H „Ewa" s.c. A.R. Janowczyk w Staryni.

Uzbrojenie terenu

Zaopatrzenie w wodę

Opis stanu istniejącego

Generalnie wszystkie miejscowości gminy Lichnowy oprócz Lisewa Malborskiego zaopatrywane są w wodę z Centralnego Wodociągu Żuławskiego. Woda do gminy Lichnowy doprowadzona jest magistralą φ300 z Nowego Stawu, poprzez Trępnowy dalej średnicą φ250 do miejscowości Lichnowy. Do pozostałych miejscowości woda doprowadzona jest siecią φ150 a-c, 160 PCV i PE oraz 110 i 90 PCV.

Jeśli chodzi o miejscowość Lisewo Malborskie w chwili obecnej zaopatrywane jest w wodę z wodociągu wiejskiego. Ujęcie wody składające się z 2 studni głębinowych i hydroforni. Ujęcie posiada zatwierdzone zasoby eksploatacyjne w wysokości Q=85,0 m^3/h depresji s=17,3 m.

W miejscowości Boręty I funkcjonuje jeszcze wodociąg zakładowy z własnym ujęciem. Ujęcie przewidziane jest do likwidacji, a miejscowość Boręty I zostaną zaopatrzone w wodę z projektowanej sieci φ160 (Dąbrowa-Lisewo Malborskie). Gestorem istniejących sieci wodociągowych jest Centralny Wodociąg Żuławski w Nowym Dworze Gdańskim, a eksploatatorem Zakład Eksploatacji Sieci w Nowym Stawie. W najbliższym czasie przewiduje się wyłączenie ujęcia z eksploatacji i zaopatrzenie wsi w wodę z Centralnego Wodociągu Żuławskiego. Przewiduje się budowę wodociągu φ160 PE z miejscowości Dąbrowa do końcówki wodociągu □150 w Lisewie. W chwili obecnej przystępuje się do opracowywania projektu budowlanego sieci.

Ze studni indywidualnych w gminie korzystają jedynie mieszkańcy pojedynczych siedlisk rolniczych odległych od zorganizowanych systemów wodociągowych. Przebieg istniejących sieci wodociągowych oraz ich średnice pokazano na mapie uzbrojenia w skali 1:10 000.

Ocena stanu istniejącego

Magistralna sieć Centralnego Wodociągu Żuławskiego budowana w latach 1960-1970 wykonana jest z rur a-c, są to następujące odcinki sieci:

φ250 – od granicy gminy do miejscowości Lichnowy

φ150 – Lichnowy, Lichnówki, Szymankowo.

Ponadto z rur a-c zbudowana jest sieć rozdzielcza w miejscowości Lichnowy, Lisewo, Boręty oraz w większości w obrębie miejscowości po dawnych PGR-ach. Sieć wodociągowa budowana w latach późniejszych wykonana już jest z rur PCV i PE. Dotyczy to zarówno sieci przesyłowej między poszczególnymi miejscowościami jak i sieci rozdzielczych.

<u>Odprowadzenie ścieków sanitarnych</u>

Zorganizowane systemy kanalizacji w obecnym stanie posiadają miejscowości Szymankowo i Lisewo Malborskie oraz ZR Lichnowy. Ścieki z Szymankowa odprowadzane są kolektorem tłocznym φ 90/110 do oczyszczalni ścieków w Miłoradzu (gmina sąsiednia). Ścieki z Lisewa odprowadzane są kolektorem tłocznym φ 110-160 biegnącym przez miejscowości Dąbrowa, Lichnowy i ZR Lichnowy do kolektora tłocznego w Nowym Stawie i dalej na oczyszczalnię ścieków w Czerwonych Stogach koło Malborka.

Układ kanalizacji sanitarnej w Szymankowie obejmuje swym zasięgiem całą wieś w obrębie skoncentrowanej zabudowy. Jest to układ grawitacyjno-pompowy. W stanie obecnym funkcjonuje 5 przepompowni ścieków. Kanały grawitacyjne w obrębie zlewni poszczególnych przepompowni ścieków - φ200 PCV.

Zestawienie długości sieci kanalizacji sanitarnej:

ks φ200 ~ 3700 mb

k.tł. φ63 ~ 773,0 mb

φ90 ~ 2030,0 mb

φ75 ~ 1053,0 mb

φ110 ~ 84,0 mb

Układ kanalizacji sanitarnej w Lisewie Malborskim obejmuje całą skoncentrowaną zabudowę w obrębie Lisewa i Lisewa V. Jest to układ grawitacyjno-pompowy (funkcjonuje 6 przepompowni ścieków).
Zestawienie długości sieci kanalizacji sanitarnej:

ks φ200 – 4208,0 mb
φ160 – 202,0 mb
k. tł. φ63, 90 i 110 – 2483,0 mb (w obrębie zabudowy)
k. tł. Lisewo – granica gminy:
φ110 – 4492,0 mb
φ160 – 5046,0 mb

Niebawem rozpocznie się budowa kanalizacji sanitarnej w miejscowościach Lichnowy i Dąbrowa. Trwa także budowa kolektora tłocznego φ90 z Parchowa do kł. Lisewo-Nowy Staw i likwidacje istniejącej oczyszczalni zakładowej.

Odprowadzanie wód opadowych

Gmina Lichnowy w całości położona jest na terenie Żuław i w związku z tym posiada bardzo rozbudowaną siec cieków wodnych, kanałów i rowów melioracyjnych.
Wykaz podstawowych cieków w gminie Lichnowy:

- - kanał Pordenowski 5725 mb
- - kanał Linawa 6960 mb
- - kanał Lichnowska Struga 7020 mb
- - kanał Boręty „51" 4396 mb
- - kanał Lisewska Struga 8560 mb
- - kanał „80" Stara Wisła 4280 mb
- - Rzeka Mała Święta 8853 mb
- - kanał Jeziorna

Długość rowów szczegółowych wynosi 513, 6 km. Urządzenia melioracyjne na terenie gminy Lichnowy generalnie przystosowane są do celów odwadniających. Jedynie w m. Szymankowo na fragmencie użytków zielonych (57 ha) stosowane jest nawadnianie podsiąkowe.

Jeśli chodzi o kanalizację deszczową zinwentaryzowaną występuje ona w następujących miejscowościach:

- w Lisewie Malborskim kd φ300;
- w Szymankowie kd φ600.

Zaopatrzenie w energię elektryczną

Przez teren gminy przebiega linia elektroenergetyczna 400kV o znaczeniu ponadlokalnym, zasilana z krajowego systemu elektroenergetycznego.
W gminie zrealizowano Główny Punkt Zasilania, a obsługę sieci średnich i niskich napięć prowadzi Rejon Energetyczny w Malborku.

Zaopatrzenie w ciepło

Na terenie gminy nie ma zorganizowanego systemu zaopatrzenia w ciepło. Źródła ciepła stanowią lokalne i indywidualne kotłownie w zdecydowanej większości opalane paliwami stałymi.

Zaopatrzenie w gaz

Gmina nie jest zgazyfikowana, a mieszkańcy korzystają z gazu butlowego.

Gospodarka odpadami
Składowisko w m. Lisewo Malborskie o łącznej powierzchni **0,47 ha** nie spełniało współczesnych wymagań i wg. Przeglądu ekologicznego założono jego zamknięcie do końca 2009. Zamknięcie wysypiska nastąpiło już w 2007r., obecnie jest prowadzony jego monitoring.
Odpady z obszaru gminy są unieszkodliwiane przez Regionalny Zakład Zagospodarowania Odpadów w Tczewie w miejscowości Rokitki gm. Tczew.

3.2. Stan ładu przestrzennego i wymogi jego ochrony

Stan ładu przestrzennego w gminie nie jest zadowalający – dotyczy to zwłaszcza terenów zabudowanych i zainwestowanych. Polityka przestrzenna w zakresie lokalizacji nowej zabudowy i zagospodarowania w ostatnich latach była prowadzona głównie na podstawie indywidualnych decyzji o warunkach zabudowy. To narzędzie bardzo ograniczone w zakresie możliwości kształtowania ładu przestrzennego, zwłaszcza w sposób całościowy odnoszący się np. do całej miejscowości. Pożądanym byłoby sporządzenie planów miejscowych dla znacznych obszarów poszczególnych wsi, szczególnie tych, które posiadają wyjątkowe wartości kulturowe, a z drugiej strony posiadają potencjał rozwojowy.

Gmina posiada wybitne walory środowiska przyrodniczego, kulturowego i krajobrazu (porównaj kolejny rozdział 3.3.), które wymagają ochrony. Niektóre z nich postuluje się objąć ochroną prawną (propozycje ochrony walorów w kolejnych rozdziałach) na podstawie przepisów szczególnych, a inne stanowią lokalną wartość przestrzenną do ochrony w planie miejscowym i do wykorzystania w lokalnych programach rozwojowych gminy.

Kolejnym zagadnieniem jest opracowanie takich wskaźników zagospodarowania i użytkowania terenów, które zapewnią obecnym i przyszłym mieszkańcom wysoką jakość życia. Szczególnie dotyczy to nowopowstających zespołów zabudowy mieszkaniowej, w których należy przewidzieć tereny dla realizacji zieleni publicznej, ogólnodostępnych miejsc parkingowych oraz ustalić jednolite zasady kształtowania zabudowy. Opracowane zatem w części kierunków studium wskaźniki dotyczące zagospodarowania oraz użytkowania terenów muszą odpowiadać na indywidualne cechy i wymogi ochronne walorów środowiska w poszczególnych miejscowościach.

3.3. Stan środowiska, w tym stan rolniczej i leśnej przestrzeni produkcyjnej, wielkość i jakość zasobów wodnych oraz wymogi ochrony środowiska, przyrody i krajobrazu kulturowego

Opracowano na podstawie „Studium przyrodniczego" sporządzonego na potrzeby studium.... opracowanego w sierpniu 1999 r., Aktualizacji Planu Ochrony Środowiska dla Gminy Lichnowy na lata 2009-20012 oraz „Opracowania ekofizjograficznego" sporządzonego na potrzeby studium... w 2009 r.

Waloryzacja zasobowo-użytkowa

Waloryzacja zasobowo-użytkowa

Potencjał transurbacyjny

Potencjał transurbacyjny środowiska przyrodniczego uwarunkowany jest przede wszystkim charakterem podłoża geologicznego, głębokością zalegania pierwszego poziomu wody gruntowej, ukształtowaniem terenu i stosunkami biotopoklimatycznymi - są to uwarunkowania fizjograficzne. Drugą podstawową grupę uwarunkowań tworzą właściwości ekologiczne terenu - rola poszczególnych ekosystemów w funkcjonowaniu środowiska na poziomie lokalnym lub regionalnym.

Ograniczeniami ewentualnego rozwoju przestrzennego jednostek osadniczych są progi fizjograficzne, stanowiące przyrodnicze bariery. Drugą grupę ograniczeń stanowią progi prawne, związane z występowaniem gleb chronionych, do których zalicza się grunty rolne I-III klas bonitacyjnych. Na terenie gminy Lichnowy występują praktycznie tylko gleby chronione.

Realizacja na Żuławach systemu wodno-melioracyjnego pozwoliła zaadoptować te tereny pod zainwestowanie, w tym pod zabudowę.

Na terenach położonych w sąsiedztwie istniejących terenów zwartej zabudowy, nie występują istotne ograniczenia fizjograficzne lub ekologiczne, mogące utrudnić procesy inwestycyjne lub skomplikować funkcjonowanie przyszłych struktur osadniczych. Granicę terenów o takich cechach stanowią progi, których przekraczanie jest nieuzasadnione w aspekcie przyrodniczym, technicznym i ekonomicznym. Efekt oceny wskazuje, że wokół wsi o zwartej zabudowie w gminie Lichnowy występują różnorodne fizjograficzne ograniczenia ich przestrzennego rozwoju. Głównymi cechami środowiska przyrodniczego, które wykluczają przydatność terenów pod zabudowę są płytki poziom wód gruntowych i nienośne organogeniczne grunty.

Większość wsi charakteryzuje się ograniczeniami fizjograficznymi rozwoju, wynikającymi przede wszystkim z lokalnego występowania gruntów podmokłych i nienośnych oraz występowania bariery w postaci wałów i terenów zalewowych Wisły. **W generalnej ocenie potencjał transurbacyjny środowiska przyrodniczego gminy Lichnowy jest niewielki.**

Potencjał agroekologiczny

Najlepszym wyznacznikiem potencjału agroekologicznego środowiska przyrodniczego są kompleksy rolniczej przydatności gleb, stanowiące "zbiorcze typy siedliskowe rolniczej przestrzeni produkcyjnej" (Przydatność rolnicza gleb Polski, 1973). Obejmują one tereny o podobnych właściwościach rolniczych, najbardziej odpowiednie dla rozwoju i plonowania poszczególnych roślin uprawnych. Kompleksy wyznacza się z uwzględnieniem charakteru i właściwości gleb (typ, rodzaj, gatunek, właściwości fizyczne i chemiczne, stopień kultury) oraz lokalnych warunków klimatycznych, geomorfologicznych i wilgotnościowych.

Potencjał agroekologiczny gminy Lichnowy związany jest z występowaniem urodzajnych gleb typu mad. Mady dzieli się według zawartości części spławialnych w warstwie powierzchniowej na: bardzo lekkie, lekkie, średnie i ciężkie. Na terenie opracowania występują głównie mady średnie i ciężkie, niewielki udział posiadają także mady lekkie. Występujące tu mady zalicza się do mad brunatnych, których powstanie wiąże się z rolniczym wykorzystaniem aluwiów. Gleby te zaliczane są w znacznej mierze do 1. i 2. kompleksu przydatności rolniczej gleb, czyli są to gleby

kompleksu pszennego bardzo dobrego i pszennego dobrego. Mniejsze obszary zajmują kompleksy 3. – pszenny wadliwy oraz 5. – żytni dobry i 8. zbożowo-pastewny mocny. Gleby 6. kompleksu występują jedynie na niewielkim obszarze za Martwym Wałem Wisły.

Kompleks 1. pszenny bardzo dobry obejmuje najlepsze gleby, zasobne w składniki pokarmowe, o odczynie obojętnym, głębokim poziomie próchniczym, dobrej strukturze, przepuszczalne, przewiewne. Osiąga się na nich wysokie i dość wierne plony, nawet najbardziej wymagających roślin. Kompleks 2. pszenny dobry charakteryzuje się trochę gorszymi warunkami glebowymi, przeważają tu gleby zwięźlejsze i cięższe do uprawy. Gleby te nie należą jednak do gleb wadliwych, gdyż ujemne cechy występują w nich tylko w nieznacznym stopniu. Na zaliczanych do tego kompleksu glebach udają się wszystkie rośliny uprawne, lecz otrzymywanie wysokich plonów uzależnione jest w pewnym stopniu od poziomu agrotechniki i przebiegu pogody. Gleby tych kompleksów oceniane są jako najlepsze dla pszenicy, kukurydzy a z roślin okopowych dla buraka cukrowego.

Gleby kompleksu 3. – pszennego wadliwego obejmują gleby, które nie są zdolne do magazynowania większych ilości wody i w pewnych okresach wykazują jej niedobór. Takie układy stosunków wodnych powodują bardzo duże wahania plonów roślin. W latach mokrych plony mogą być wysokie, w latach suchych zaś bardzo niskie. W skład kompleksu 5. – żytniego dobrego obejmuje gleby dość wrażliwe na suszę, przeważnie wyługowane i zakwaszone. Gleby te uważamy za typowo żytnio-ziemniaczane. Kompleks 6. – żytni słaby charakteryzuje się glebami nadmiernie przepuszczalnymi, mającymi słabą zdolność zatrzymywania wody, przez co dobór roślin uprawnych jest bardzo ograniczony, a plony zależą w dużym stopniu od ilości i rozkładu opadów. Kompleks 8. zbożowo-pastewny obejmuje gleby potencjalnie żyzne, ale wadliwe na skutek nadmiernego okresowego uwilgotnienia, plony są z reguły wyższe w latach suchych.

Na terenie gminy nie występują gleby o najmniejszym potencjale agroekologicznym (kompleksy: 7. - żytni bardzo słaby i 9. - zbożowo-pastewny słaby).

Gleby na terenach Żuław charakteryzują się płytkim i nieregularnym poziomem wód gruntowych. W tym przypadku uprawa jest możliwa tylko przy sprawnie funkcjonującym systemie odwadniania z jednej strony i nawadniania z drugiej. Jest to więc system sztucznie podtrzymywany przez człowieka.

Na podkreślenie zasługuje fakt, że urodzajność mad, zwłaszcza zwięźlejszych, wzrasta w miarę intensyfikacji rolnictwa szybciej niż gleb niealuwialnych, podobnych do nich pod względem składu mechanicznego i klasy bonitacyjnej. Oznacza to, że stosując odpowiednią uprawę i nawożenie otrzymamy z jednego hektara mady klasy I (lub II albo IIIa) bonitacyjnej plon wyższy niż z takiej samej powierzchni I klasy gleb niealuwialnych (Przydatność rolnicza gleb, 1973).

Na terenie gminy, głównie na obszarze międzywala Wisły, występują także kompleksy użytków zielonych 1z – bardzo dobry i dobry oraz 2z – średni. Kompleks 1z. użytków zielonych bardzo dobrych i dobrych występuje na glebach zarówno mineralnych jak i mułowo-torfowych. Łąki są co najmniej dwukośne, o wydajności nie mniejszej niż 5 ton dobrego siana z 1 ha. Pastwiska pozwalają na wyżywienie 3 krów w okresie wegetacyjnym. Kompleks 2z. użytków zielonych średnich obejmuje łąki dwukośne o wydajności siana 2,5 - 3 t z ha. Pastwiska mają wydajność wystarczającą na wyżywienie 2 krów przez 130 dni (Gleboznawstwo, 1981).

W gminie Lichnowy występuje dominacja terenów o wysokim i bardzo wysokim potencjale agroekologicznym (głównie 2. kompleks przydatności

rolniczej gleb). Posiadają one znaczny udział w powierzchni gminy. Marginalne znaczenie mają w ujęciu przestrzennym tereny o małym potencjale agroekologicznym.

W bonitacyjnej klasyfikacji gleb ornych największy udział mają grunty II i IIIa klasy. Najgorsze klasy – IVb, V i VI zajmują najmniejszą powierzchnię na obszarze gminy. Gleby pod użytkami zielonymi występujące na terenie gminy Lichnowy, w przewadze zaliczane są do II klasy bonitacyjnej (ponad 50%), znaczny udział powierzchniowy zajmują także gleby klasy III.

Potencjał rekreacyjny

Przyrodnicze uwarunkowania rozwoju funkcji rekreacyjnej interpretowane mogą być jako:

— istnienie walorów środowiska przyrodniczego stwarzających podstawę wykształcenia,
i rozwoju rekreacji; inaczej uwarunkowanie to można określić jako stopień atrakcyjności rekreacyjnej środowiska przyrodniczego,
— przydatność środowiska przyrodniczego dla rozwoju różnych form rekreacji,
— ograniczenia rekreacyjnego wykorzystania środowiska przyrodniczego wynikające z jego naturalnej chłonności rekreacyjnej i stopnia antropogenicznego przekształcenia,
— wymogi w zakresie zagospodarowania środowiska przyrodniczego w celu przystosowania go dla funkcji rekreacyjnej, w aspekcie dostępności i ochrony walorów przyrodniczych.

Ponadto pośrednie, przyrodnicze uwarunkowania rekreacji wynikają z istnienia przestrzennych form ochrony środowiska przyrodniczego oraz z pełnienia lub możliwości pełnienia przez środowisko równolegle z funkcją rekreacyjną innych, przyrodniczo uwarunkowanych funkcji społeczno-gospodarczych.

Potencjał rekreacyjny środowiska przyrodniczego stanowi pochodną jego atrakcyjności i przydatności rekreacyjnej. Z tych dwóch cech wiodące znaczenie ma przydatność rekreacyjna gdyż:

— poprzez określenie przydatności możliwa jest optymalizacja wykorzystania środowiska przyrodniczego, polegająca na zabezpieczeniu trwałości zasobów, które stanowiły podstawę rozwoju rekreacji,
— atrakcyjność rekreacyjna ma bardzo subiektywny charakter i może być oceniona wyłącznie w kategoriach indywidualnych, osobniczych odczuć.

Głównym problemem związanym z rekreacyjnym wykorzystaniem środowiska przyrodniczego jest takie określenie charakteru i natężenia funkcji rekreacyjnej aby nie powodowała ona dewaloryzacji lub zniszczenia walorów przyrodniczych, które były lub są podstawą jej wykształcenia.

Przez obszar gminy Lichnowy, wzdłuż wałów przeciwpowodziowych wytyczony został pieszy szlak turystyczny – "Szlak Prawobrzeżnym Wałem Wisły". Biegnie on prawie w całości koroną wałów wiślanych od miejscowości Biała Góra (rozwidlenie Wisły i Nogatu) do Mikoszewa (w okolicy ujścia Wisły do Zatoki Gdańskiej).

Znaczny potencjał rekreacyjny posiada rzeka Wisła. Dotyczy to przede wszystkim jej walorów krajobrazowych i atrakcyjności jako szlaku turystyki wodnej. Małe są natomiast walory użytkowe międzywala Wisły ze względu na uwarunkowania fizjograficzne (obszar zalewowy). Z tego względu bazy dla rekreacji należy stworzyć poza tym terenem.

W generalnej ocenie potencjał rekreacyjny środowiska przyrodniczego gminy Lichnowy jest mały.

Potencjał wodny

Obszar gminy Lichnowy w podziale regionalnym zwykłych wód podziemnych Polski znajduje się w regionie IV gdańskim, subregionie żuławskim. Na terenie gminy nie występują istotne zasoby wód podziemnych. Wg "Mapy zasobów obszarów głównych zbiorników wód podziemnych (GZWP) w Polsce wymagających szczególnej ochrony" (1990) terenu gminy nie obejmuje żaden duży, zbiornik wód podziemnych. Należy również wskazać, że omawiany obszar leży poza obszarami wysokiej ochrony (OWO) i obszarami najwyższej ochrony (ONO) wód podziemnych.

W zakresie użytkowych poziomów wodonośnych wyróżnić można trzy poziomy:

* czwartorzędowy,
* trzeciorzędowy,
* kredowy.

W dostarczaniu wody dla potrzeb komunalnych i gospodarczych udział ma jedynie poziom czwartorzędowy. Jednak, ze względu na trudności z uzdatnianiem wody (w lokalnych ujęciach), niemal cały obszar gminy (ok. 98%) zaopatrywany jest w wodę z Centralnego Wodociągu Żuławskiego, z głównym ujęciem wody "Letniki". Na terenie gminy eksploatowane są jeszcze dwa ujęcia lokalne w Boretach i Lisewie Malborskim (podlegające CWŻ), zaopatrujące w wodę te miejscowości, planowane do likwidacji.

Z informacji przedstawionych w *Programie ochrony środowiska* gminy Lichnowy wynika, iż na omawianym terenie nawiercono na głębokości 881-895 m wody mineralne i termalne. Woda chlorkowo-sodowa, jodkowa i bromkowa o mineralizacji 41 g/l posiada temperaturę 15 °C i wydajność 3,9 m^3/h

O dużym potencjale wodnym gminy mogłyby decydować wody Wisły, która jednak z różnych powodów nie jest wykorzystywana. Wynika to przede wszystkim z bardzo dużego zanieczyszczenia wód prowadzonych przez Wisłę, braku tradycji jej gospodarczego wykorzystania (energetyka, turystyka, rybołówstwo) i zaprzestania wykorzystywania jej transportowej funkcji.

Potencjał biotyczny

Na terenie gminy Lichnowy lasy i grunty leśne zajmują tylko 0,18% ogólnej powierzchni. Niewielkie fragmenty lasów występują w dolinach cieków, przy czym część z nich klasyfikowana jest nie jako lasy, lecz zadrzewienia.

W lasach dominuje typ siedliskowy lasu wilgotnego. W ujęciu fitosocjologicznym lasy reprezentują zbiorowiska łęgu jesionowo-wiązowego, łęgu wierzbowo-topolowego, rzadziej- łęgu jesionowo-olszowego oraz ich fazy regeneracyjne i degeneracyjne. Wszystkie dobrze zachowane fragmenty lasów tego typu stanowią siedliska chronione w rozumieniu ustawy *o ochronie przyrody*.

Wobec znikomej ilości lasów rolę uzupełniającą w systemie ekologicznym gminy stanowią założenia parkowe i zadrzewione cmentarze. Parki podworskie pełnią w krajobrazie wiejskim bardzo istotną rolę ze względu na walory krajobrazowe i ekologiczne. Ponadto na obszarach ubogich w lasy przypada im istotna funkcja ekologiczna jako że stanowią ostoję niektórych gatunków flory i fauny leśnej.

Na obszarze gminy Lichnowy wyróżnić należy:

- park w Lisewie Malborskim (najcenniejsze założenie parkowe),
- stary cmentarz w Lichnowach,

- cmentarz przykościelny w Lichnowach,
- stary cmentarz w Lichnówkach,
- cmentarz przykościelny w Dąbrowie,
- częściowo zadrzewiony cmentarz w Pordenowie,
- stary cmentarz w Parszewie.

Wzbogaceniem krajobrazu są występujące licznie aleje drzew przydrożnych oraz zadrzewienia i zakrzaczenia w formie alei i szpalerów wzdłuż cieków wodnych i rowów melioracyjnych. Obiekty te są szczególnie cenne krajobrazowo na obszarze o dominacji użytków rolnych.

Potencjał surowcowy

Na terenie gminy znajduje się jedno udokumentowane złoże kopalin „Starynia", położone ok. 0,5 km na południe od Tropiszewa. Eksploatacja prowadzona była od lipca 1993 r. do końca 1994 r. Złoże eksploatowano systemem odkrywkowym, ścianowym, przy pomocy sprzętu mechanicznego. Kopalinę wykorzystywano do celów budowlanych w stanie naturalnym, bez uprzedniej przeróbki.

Wydobycia zaniechano z uwagi na jej nieopłacalność, a wygaszenie koncesji na eksploatację nastąpiło 31.12.1994 r. W złożu pozostało 10,9 tys. ton piasku. Nie przeprowadzono rekultywacji wyrobiska poeksploatacyjnego.

Na terenie gminy Lichnowy nie stwierdzono perspektywicznych złóż kopalin oraz zasobów surowców mineralnych. Budowa geologiczna z aluwialnych utworów piaszczystych i ilastych stwarza możliwości eksploatacji jedynie na potrzeby lokalne, jednakże z uwagi na ochronę środowiska działania takie nie są wskazane.

Osnowa ekologiczna gminy

Termin "osnowa ekologiczna" oznacza system terenów przyrodniczo aktywnych, przenikających dany obszar, z reguły rolniczy lub zurbanizowany, umożliwiających przyrodnicze powiązania funkcjonalne w płaszczyźnie horyzontalnej. Istnienie osnowy ekologicznej warunkuje utrzymanie względnej równowagi ekologicznej środowiska przyrodniczego, wzbogaca jego strukturę materialno-funkcjonalną i urozmaica krajobraz w sensie fizjonomicznym.

Osnowę ekologiczną obszaru gminy Lichnowy tworzą:

1) Międzynarodowe i krajowe składowe systemu:

- **korytarz ekologiczny doliny Wisły -** odgrywa bardzo ważną rolę w krajowym systemie przepływu energii i rozprzestrzeniania się materii nieożywionej oraz zwierząt i roślin. (Korytarz ekologiczny doliny Wisły, 1995). Wisła jest główną osią w systemie ekologicznym kraju i posiada cechy unikatowego w skali europejskiej "korytarza ekologicznego", który jest połączony z europejskimi makrosystemami przyrodniczymi poprzez wędrówki awifauny i ichtiofauny. Duże doliny rzeczne, a taką jest dolina Wisły, stanowią naturalne, liniowe struktury przyrodnicze, dzięki którym możliwe jest przemieszczanie się gatunków roślin i zwierząt, pomiędzy poszczególnymi typami środowisk. Swobodna migracja powoduje wzrost bioróżnorodności terenów położonych wzdłuż doliny. Korytarz ekologiczny doliny Wisły obejmuje na obszarze gminy Lichnowy koryto rzeki wraz z terenami zalewowymi za wałem przeciwpowodziowym. Znaczenie ekologiczne korytarza ekologicznego pomniejsza zanieczyszczenie wód Wisły. Dolina Wisły zaliczana jest ponadto

do sieci ekologicznej ECONET-POLSKA (sieć ECONET-POLSKA nie stanowi formy ochrony przyrody w rozumieniu ustawy *o ochronie przyrody*). Gmina Lichnowy leży pomiędzy częścią dolnej Wisły a Nogatem. W koncepcji ECONET tworzą one międzynarodowy korytarz ekologiczny 2m „Kwidzyński Dolnej Wisły". Korytarz ten jest powiązany przestrzennie z międzynarodowymi obszarami węzłowymi: 3m „Obszar Ujścia Wisły" oraz 9m „Obszar Pojezierza Kaszubskiego".

2. Regionalne składowe systemu:

- **korytarze ekologiczne rzek: Świętej, Małej Świętej -** pomimo znacznych przekształceń antropogenicznych – koryta rzek zostały uregulowane (odbiegają od pierwotnych miękkich linii z zakolami), roślinność wysoka pochodzi z nasadzeń, pełnią istotne w skali regionu funkcje, przede wszystkim z racji roli dla migracji zwierząt i roślin.

3. Lokalne składowe systemu:

- **korytarze ekologiczne drobnych cieków wodnych i rowów melioracyjnych -** z nasadzeniami drzew i krzewów oraz rozwijającą się roślinnością szuwarową, stymulujące powiązania ekologiczne, wzmacniające ciągłość przestrzenną osnowy;
- **mikropłaty ekologiczne drobnych kompleksów leśnych i semileśnych -** enklawy leśne i semileśne w krajobrazie rolniczym, różnicujące jego strukturę biotyczną i modyfikujące przebieg procesów przyrodniczych, charakteryzujące się dużymi walorami fizjonomicznymi w krajobrazie rolniczym;
- **mikropłaty ekologiczne parków wiejskich -** z zespołami starodrzewów; parki podworskie pełnią istotną funkcję ekologiczną jako siedliska wielu gatunków drzew rodzimych i obcych, siedliska ptactwa i iinych drobnych zwierząt oraz bardzo ważną funkcję krajobrazową;
- **zgrupowania i aleje drzew i krzewów -** towarzyszące zorproszonym zagrodom lub występujące wzdłuż szlaków komunikacyjnych, głównie nasadzenia lip, klonów i miejscami dębów.

Wszystkie wymienione elementy systemu osnowy ekologicznej wymagają ochrony w sensie terytorialnym i jakościowym. W ich obrębie pożądane są działania pielęgnacyjne (podtrzymywanie aktualnego stanu), restytucyjne (przywracanie naturalnego stanu struktur przyrodniczych) i rewaloryzacyjne (wzbogacenie ekologiczne lub zmiana charakteru struktur przyrodniczych).

3.4. Stan dziedzictwa kulturowego i zabytków oraz dóbr kultury współczesnej

Opracowano na podstawie opracowania „Studium walorów środowiska kulturowego i krajobrazu" 1999r. oraz „Programu opieki nad zabytkami Gminy Lichnowy" 2008r.

Charakterystyka regionu pod kątem przemian cywilizacyjno-kulturowych.

Żuławy Wiślane zwane również Deltą Wisły, znajdujące się u ujścia Wisły do Bałtyku - to obszar o bardzo specyficznym charakterze pod wieloma względami. Powstał w wyniku deltotwórczej działalności Wisły, która nanosząc przez wieku utworu rzeczne, kształtowała powoli ziemię żuławską. Z biegiem czasu ziemię tę

począł zagospodarowywać człowiek i w rezultacie powstało specyficzne dzieło świadczące o wysokich zdolnościach cywilizacyjno-kulturowych gospodarujących na tej ziemi.

W chwili obecnej wizerunek przestrzenny ziemi żuławskiej stanowi swoisty „pamiętnik" kolejnych działań człowieka, prezentując w krajobrazie kolejne warstwy jego działalności. Z uwagi na to, iż zdobywanie ziemi żuławskiej wymagało najwyższych umiejętności (w tym technicznych), **istniejący zasób elementów antropogenicznych jest jednocześnie zbiorem o bardzo wysokiej wartości: kulturowej, kompozycyjnej a wreszcie poznawczej i historycznej**.

Pierwsze próby zaszczepienia osadnictwa na tym terenie datują się już na koniec XIII wieku. Powstawały wówczas osady w miejscach najbardziej przydatnych w naturalny sposób, tj. na terenach naturalnych wzniesień. Osadnictwo tego okresu koncentrowało się zatem w południowej części Delty. Znany jest m.in. najstarszy szlak komunikacyjny łączący osady żuławskie, biegnący wzdłuż południowej krawędzi Delty. Najnowsze odkrycia archeologiczne starego mostu na rzece Pasłęk potwierdzają przebieg owej ważnej trasy.

Z wsi powstałych w owym okresie, na terenie dzisiejszej gminy Lichnowy, należy wymienić: **Lichnowy** zwane wówczas *Lichtenowe*.

Bardzo istotnym etapem rozwoju osadnictwa był okres panowania Zakonu Krzyżackiego, kiedy to powstało najwięcej dużych wsi, lokowanych na prawie chełmińskim. Były także przypadki relokowania na tymże prawie, gdy istniały już w tym miejscu wcześniejsze osady. W okresie tym uregulowano także wiele naturalnych cieków i zapoczątkowano racjonalną gospodarkę wodną i zabezpieczenia przeciwpowodziowe na dużą skalę. Z tego okresu pochodzą istniejące do dziś najważniejsze szlaki komunikacyjne Żuław.

W okresie tym na terenie dzisiejszej gminy Lichnowy powstały następujące wsie: **Pordenowo** *(Pordenau* - później wtórnie zasiedlone przez „olędrów"), **Boręty** *(Barendt)* , **Parszewo** *(Parschau* - także później zasiedlone wtórnie), **Dąbrowa** *(Damerau* - także zasiedlona wtórnie), **Lichowy** *(Gr. Lichtenau* - relokacja!), **Lichnówki** *(Kl. Lichtenau)*, **Szymankowo** *(Simonsdorf)*, **Lisewo** *(Liessau)*, **Starynia** *(Altenau* - także zasiedlona później wtórnie przez „olędrów").

Następnym istotnym okresem rozwoju cywilizacyjno-kulturowego Delty Wisły był czas przybycia nowej grupy osadników - „olędrów" z sekty religijnej Menno Simonsa, prześladowanych w swojej ojczyźnie - Niderlandach. Zainteresowanie sprowadzeniem „olęderów" powstało także w wyniku postępujących po sobie katastrofalnych powodzi w latach 1540 i 1543. Ludzie ci przynieśli ze sobą wspaniale rozwinięte umiejętności walki z żywiołem na terenach depresyjnych i w znakomity sposób w krótkim czasie zagospodarowali podtopione bądź jeszcze do tej pory nie zagospodarowane części Żuław Wiślanych. Organizacja osadnicza „olędrów" posiadała jeszcze jedną, wielce interesującą cechę. Mianowicie bezwzględnie wymagana była współpraca między poszczególnymi gromadami wiejskimi w zakresie ochrony przeciwpowodziowej. Powstały wówczas ściśle określone procedury współpracy, systemy powiadamiania o niebezpieczeństwie, obowiązku pracy przy wzmacnianiu i obserwacji wałów przeciwpowodziowych, kolejność „upuszczania" wody zastawami i śluzami. Z tego też czasu datują się najciekawsze rozwiązania hydrotechniczne na Żuławach, zwłaszcza system rowów podstawowych i grobli z dostosowanym doń kształtem później założonych „na surowym korzeniu" osiedli „olęderskich". Charakterystyczne jest także to, że oprócz budowania swych osiedli na dziewiczych terenach, wydartych morzu, w bardzo wielu przypadkach „olędrzy" uzupełniali dotychczasową sieć osadniczą istniejących dużych wsi lokacyjnych.

Wprowadzali zatem swoje, odrębne w typie rozplanowania wsie i zagrody w istniejącą strukturę wsi lokacyjnych. Tak więc dzisiaj krajobraz Żuław charakteryzuje się swoistą mozaikowością form osadnictwa i nawet w najstarszych, o średniowiecznej genezie wsiach, możemy spotkać XVII-wieczne układy zagród i specyficzną architekturę „olęderską".

Okres osadnictwa „olęderskiego" pozostawił na terenie współczesnej gminy Lichnowy miejscowość **Tropiszewo** *(Trappenfelde)*, powtórne zasiedlenie prawdopodobnie zniszczonych powodziami i kolejnymi wojnami wsi Pordenowo, Parszewo, Dąbrówka oraz Starynia oraz wiele tzw. „wybudowań, tj. pojedynczych dużych zagród osadnictwa rozproszonego, wpisanych wraz ze swym rozłogiem (polami) w przestrzeń między wsiami i osadami o zabudowie zwartej.

Fala osadnictwa „olęderskiego" powtórzyła się raz jeszcze lecz już w mniejszym nasileniu. Pod koniec XVIII wieku osadnictwo na Żuławach było już w zasadzie w pełni ukształtowane. Zagospodarowane zostały już wszystkie możliwe do odzyskania tereny. Żuławy stały się sprawnym organizmem osadniczym, bogatym z uwagi na dobre gleby i umiejętności gospodarowania mieszkańców.

Tragicznym okresem dla Żuław Wiślanych była katastrofa po zakończeniu działań wojennych II-giej wojny światowej w 1945 roku. Obszar Żuław został specjalnie zatopiony poprzez umyślne zniszczenie urządzeń przeciwpowodziowych. Ich naprawa nastąpiła w miarę szybko natomiast nie powróciła już nigdy na Żuławy Wiślane społeczność, która je zagospodarowywała i mieszkała na nich od wielu pokoleń. Żuławy Wiślane zasiedlili nowi przybysze - imigranci ze wschodnich terenów Polski w granicach sprzed 1939 roku (m.in. całe wsie z Ukrainy Zachodniej zaś następnie z Bieszczad) oraz z południowych, ubogich i przeludnionych terenów Polski w dzisiejszych granicach (m.in. z Lubelszczyzny). Wielkość dawnych gospodarstw - były to bowiem naprawdę duże, kilkusethektarowe folwarki - spowodowała także zamianę ich w państwowe gospodarstwa rolne uprawiane przez najemną siłą roboczą. Taka zmiana sposobu zarządzania sporymi majątkami rolnymi spowodowała daleko idące przekształcenia przestrzenne i zmiany funkcjonalne w stosunku do niektórych obiektów. Między innymi domy dawnych „prywatnych" właścicieli zostały zamienione na służbowe wielorodzinne domy rolnych pracowników najemnych, lub biura państwowych przedsiębiorstw. W pobliżu dużych folwarków zamienionych na państwowe gospodarstwa rolne, z uwagi na zatrudnianie coraz większej liczby nowych rąk do pracy w rolnictwie, budowano również wspomagające osiedla mieszkaniowe, których architektura coraz mniej przypominała estetyczną architekturę dostosowaną do krajobrazu i potrzeb klimatycznych terenów wiejskich. Przykładem niech będą wielopiętrowe (!) bloki rodem z najgorszej estetycznie architektury miejskiej.

Ostatnie czasy przyniosły ogromny przewrót pod wieloma względami. Wprowadzona została gospodarka wolnorynkowa a wszystkie kłopoty z tym związane i nieumiejętność radzenia sobie z nieznanymi dotąd problemami skutkuje również w wizerunku osadnictwa. Brak pieniędzy - lecz przede wszystkim brak doświadczenia w decydowaniu o swoim losie ludności wiejskiej - powoduje bardzo duży upadek gospodarności i utratę dóbr materialnych. I to nie tylko wartościowych, historycznych elementów lecz również zwyczajnego, niehistorycznego i nie zabytkowego zagospodarowania. Zamieszanie towarzyszące tej gwałtownej transformacji ustrojowej powoduje, iż podejmowane są często nieracjonalne i krótkowzroczne działania w zakresie gospodarki przestrzenią. Z punktu widzenia ochrony dawnego dziedzictwa cywilizacyjno-kulturowego zaliczyć do tego należy przede wszystkim niekontrolowany i w większości niefortunny podział przestrzeni

i totalne wręcz uwłaszczanie poszczególnych fragmentów przestrzeni - bez przewidywania skutków. I to nie tylko pod względem kompozycyjnym lecz także ekonomicznym i często blokowanie możliwości przyszłego rozwoju innych funkcji potrzebnych wsi - nie tylko tych związanych z produkcją rolną.

Charakterystyka ogólna przestrzeni historycznej

W południowej części Żuław Wiślanych położonej w widłach Wisły i Nogatu – a zatem także na terenie gminy Lichnowy - występuje przewaga dużych, zwartych jednostek osadniczych. Są to w zdecydowanej większości duże wsie lokacyjne o genezie średniowiecznej, założone w ramach akcji osiedleńczej Zakonu Krzyżackiego. Wsie te charakteryzują się wysoką regularnością rozplanowania w tym także regularności rozłogu pól im przynależnych. W niektórych rejonach w pobliżu miejscowości Parszewo, Trępnowy i Tropiszewo zaś przede wszystkim na terenie (nie należącej do gminy) miejscowości Stogi - występuje wyraźne zagęszczenie osadnictwa. Występują tu pojedyncze zagrody samotnicze - dawne duże folwarki, później państwowe gospodarstwa rolne.

Wnętrza krajobrazowe między poszczególnymi wsiami oznaczają się rozległością, dużą czytelnością i wyjątkowo estetycznym obramowaniem w postaci pięknego zadrzewienia alejowego dróg publicznych. Sylwety dużych wsi charakteryzują się czytelnością z uwagi na rozległe przedpola widokowe płaskiego krajobrazu żuławskiego. Elementy panoramy są uporządkowane, w wielu wsiach dominantę stanowi wspaniała wieża kościelna zaś subdominantę wysokie dachy historycznej zabudowy wiejskiej. Dopełnieniem jest zieleń wysoka towarzysząca zagrodom wiejskim oraz kościołom.

Gminna Ewidencja Zabytków

W 2008r. sporządzono Gminna Ewidencję Zabytków. Zostało do niej wpisanych **326** obiektów. Do niniejszego opracowania dołączono spis obiektów figurujących w GEZ.

Analiza SWOT dziedzictwa kulturowego gminy Lichnowy

mocne strony	słabe strony
• duża liczba obiektów zabytkowych, • wyjątkowy w skali kraju i województwa zasób zabytków budownictwa olenderskiego, • różnorodny zasób zabytków budownictwa regionalnego, drewnianego i ceglanego, • atrakcyjne położenie gminy pod względem krajobrazowym; w tym • położenie fragmentu gminy na środkowo-żuławskim Obszarze Chronionego Krajobrazu, • dobre rozpoznanie zasobów dziedzictwa kulturowego z terenu gminy, • dobrze funkcjonujący program dofinansowania na podstawie uchwały w sprawie udzielenia dotacji celowej na prace konserwatorskie, restauratorskie i roboty budowlane przy zabytku wpisanym do rejestru zabytków, • dogodne położenie przy dużym ośrodku miejskim – Tczewie.	• brak aktualnych planów zagospodarowania przestrzennego gminy, • zły stan techniczny znacznej części obiektów zabytkowych, • niewystarczające środki finansowe na konserwacje i rewaloryzacje obiektów zabytkowych, • niewystarczająca świadomość społeczna o konieczności należytego dbania o zabytki, • brak promocji zasobów dziedzictwa kulturowego gminy jako produktu turystycznego.

szanse	zagrożenia
• stałe polepszanie stanu technicznego obiektów zabytkowych dzięki dotacjom z budżetu gminy w ramach uchwały w sprawie udzielenia dotacji celowej na prace konserwatorskie, restauratorskie i roboty budowlane przy zabytku wpisanym do rejestru zabytków, • wzrost zainteresowania właścicieli zabytków ochrona i pracami konserwatorskimi, • rozwój turystyki i agroturystyki, • budowa tras turystycznych i szlaków z uwzględnieniem obiektów zabytkowych, • budowa baz turystycznych z wykorzystaniem obiektów i obszarów o wartościach historycznych i kulturowych, • pozyskiwanie funduszy na działania strukturalne dotyczące ochrony zabytków, • edukacja w dziedzinie zarządzania dziedzictwem kulturowy	• pogarszający się stan techniczny obiektów zabytkowych, • samowolne działania na zabytkach bez uzgodnień i pozwoleń konserwatorskich, • brak katalogowych projektów budynków mieszkalnych i gospodarczych nawiązujących do miejscowej tradycji, które można by było wykorzystać przy realizacji kolejnych inwestycji, • zbyt niskie nakłady z budżetu gminy na odnowę obszarów i obiektów zabytkowych, • brak działań w celu pozyskania środkówz zewnątrz na ochronę zabytków.

Opracowano na podstawie Programu opieki nad zabytkami gminy Lichnowy na lata 2009-2012 (2008r.)

Wartości środowiska kulturowego w poszczególnych miejscowościach - synteza

Poniższa tabela zbiorcza wartości środowiska kulturowego przedstawia elementy przestrzeni kulturowej i krajobrazowej wymagające ochrony w zapisach studium. Informacje pochodzą z opracowania dot. dziedzictwa kulturowego, sporządzonego w 1999r. Ocena dziedzictwa kulturowego przestrzeni wykonana była na etapie sporządzania dotychczasowego studium niezwykle dokładnie, w związku z czym nie straciły one na aktualności.

miejscowość	Elementy dziedzictwa kulturowego	Stan zachowania historycznego krajobrazu wsi.	Przesłanki do założeń ochrony dziedzictwa kulturowego
1. Lichnowy	**Zachowało się około 70-ciu obiektów o wartościach historycznych, zabytkowych i regionalnych, które winny podlegać ochronie.** W okolicy zachowały się bardzo dobrze układy przestrzenne wraz z niektórymi elementami zagospodarowania (budynki i zieleń) **czterech** dużych folwarków osadnictwa rozproszonego. W jednym z nich powstało państwowe gospodarstwo rolne. Powojenna zabudowa mieszkaniowa pracowników rolnych jest w miarę dostosowana do pejzażu wiejskiego. Na północ od wsi znajduje się **pięć** opuszczonych i zdewastowanych lecz czytelnych w terenie siedlisk zagrodowych osadnictwa rozproszonego. Zachowały się tu relikty zieleni przydomowej, ruiny zabudowań i fragmenty miejscowego układu komunikacyjnego.	Wieś Lichnowy jest bardzo dobrze eksponowana w krajobrazie. Szczególnie cenne są widoki panoramiczne z drogi Dąbrowa - Trępnowy. Wieś Lichnowy tworzy niejako „wzorcową„ panoramę wsi żuławskiej, w której zawarte są wszystkie, klasyczne elementy panoramy. Znajduje się tu unikatowa dominanta w postaci wieży jednego z największych na Żuławach kościoła w Lichnowach, subdominanty w postaci wysokiej zieleni otaczającej kościół i towarzyszącej niektórym zagrodom oraz akcenty w postaci niektórych obiektów architektonicznych. Ekspozycję panoramy warunkuje czyste i rozległe przedpole ekspozycyjne w postaci pól uprawnych historycznego rozłogu otaczającego wieś. Droga przechodząca przez wieś, jak również inne wiodące do wsi, są obsadzone alejowo tworząc cenny akcent krajobrazowy. Podział przestrzeni w okolicy wsi Lichnowy za pomocą liniowego zadrzewienia dróg a także prostokreślnych rowów melioracyjnych (wierzby) tworzą cały system mikro wnętrz krajobrazowych i ich sekwencji. Jest to cenne zjawisko krajobrazowe „krajobrazu przezroczystego", pozwalającego obserwować wieloplanowość przestrzeni otwartej. Generalnie historyczny charakter krajobrazowy wsi zachował się w sporym stopniu. Czytelny jest układ ruralistyczny z charakterystyczną różnicą zabudowy dwóch stron wsi („bogatsza" i „uboższa"). Nawsie zachowało swój ogólnodostępny charakter, czytelny jest podwójny układ komunikacyjny.	Obserwowane współczesne działania powodują jednak postępujący zanik jednorodności i wyrazistości regionalnej. Spotyka się tutaj coraz więcej działań poprawnych architektonicznie aczkolwiek przypadkowych, nie do końca powiązanych ze specyfiką architektury i krajobrazu tego terenu. Grozi to utratą resztek tożsamości i specyficznego, unikatowego charakteru wsi Lichnowy. Należy zwrócić baczniejszą uwagę na wszelkie przekształcenia przestrzenne, w tym wtórne podziały i dążyć do utrzymania i utrwalenia czytelnego, pierwotnego porządku funkcjonalno-przestrzennego. **Należy również chronić oryginalny układ rozplanowania wsi, sposób lokalizacji siedlisk rolniczych i ich kompozycję wewnętrzną.** Podobnie należy przyszły rozwój miejscowości podporządkować jej rodzimym, charakterystycznym regułom organizacji przestrzeni zaś w rozwiązaniach szczegółowych, architektonicznych stosować formy związane z tutejszą specyfiką krajobrazu kulturowego Żuław.

2. Boręty	**We wsi zachowało się około 30-tu obiektów o wartościach historycznych, zabytkowych i regionalnych, które winny podlegać ochronie.** Na północ od wsi zachowały się relikty zieleni oraz fragmenty ruin dawnego dużego **cmentarza menonickiego i kaplicy menonickiej**. W okolicy zachowały się także **trzy** duże zespoły folwarczne osadnictwa rozproszonego. W jednym z nich znajduje się dom podcieniowy wpisany do rejestru zabytków. Zespoły te zachowały swoją oryginalną zieleń przydomową i częściowo zabudowania. Zachowała się także aleja dojazdowo do jednego z nich. Na południe od wsi znajdują się **dwa** opuszczone i zdewastowane sielska dawnych dużych folwarków osadnictwa rozproszonego. W jednym z nich zachowały się relikty zieleni przydomowej, w drugim - układ terenu i relikty miejscowego układu komunikacyjnego. Do wsi wiodą piękne, alejowe drogi, tworząc interesujące obramowanie miejscowości. Należy także wspomnieć o zachowanych dawnych drogach tzw. bitych - brukowanych. Wiele takich brukowanych odcinków znajduje się w tej okolicy.	Wieś jest dobrze eksponowana w krajobrazie otwartym, wyeksponowana jest zwłaszcza jej zieleń przydomowa i przykościelna. Natomiast wnętrze wsi prezentuje się nieco gorzej z uwagi na bezstylową architekturę mieszkalną znajdującą się we wschodnim krańcu wsi. Ciekawym elementem jest tu natomiast zachowany kościół o konstrukcji szkieletowej i jego otoczenie.	Stan zachowania obiektów historycznych oraz wysoka dbałość mieszkańców o estetykę i zadbanie posesji powoduje, że wieś Pordenowo jest już dzisiaj przykładem harmonijnego dostosowania dawnych form do współczesnego gospodarowania. Kierunek wszelkich działań kształtujących charakter wsi w dzisiejszych czasach powinien iść ku widocznemu tutaj harmonizowaniu dawnych, historycznych cech i form ze współczesną funkcją. Zadbanie wsi oraz jej specyficzny, unikatowy charakter predestynują do intensywnego wykorzystania turystyczno-krajoznawczego. **Należy również chronić oryginalny układ rozplanowania wsi, sposób lokalizacji siedlisk rolniczych i ich kompozycję wewnętrzną.**

3. Pordenowo	**We wsi zachowało się około 10-ciu obiektów o wartościach historycznych, zabytkowych i regionalnych, które winny podlegać ochronie.** W pobliżu wsi zachowały się **dwa** duże zespoły folwarczne osadnictwa rozproszonego. W jednymi z nich powstało po wojnie państwowe gospodarstwo rolne. Obiekty tego folwarku zachowały się w bardzo dobrze, w tym mieszkalny dom podcieniowy. Natomiast zbudowane dla najemnych pracowników rolnych kolejne osiedla mieszkaniowe w drastyczny sposób oszpeciły i szpecą do dziś krajobraz wiejski. Na uwagę zwraca zachowany w bardzo czytelnej formie **historyczny rozłóg pól** i jego podział. Wieś Pordenowo stanowi swego rodzaju żywy skansen in situ zawdzięczając to najwyższemu stopniowi zachowania poszczególnych elementów zagospodarowania historycznego.	Wieś Pordenowo stanowi bardzo wyrazistą dominantę krajobrazową z uwagi na swój zwarty charakter, duże w skali obiekty architektoniczne dawnych folwarków i piękną, zieleń wysoką towarzyszącą zabudowaniom. Wnętrze wsi jest jednym z unikatowych na terenie gminy, zachowującym atmosferę i harmonijność historycznego sposobu zagospodarowania wysokiej jakości.	Substancja zabytkowa jest zagrożona wymianą historycznych obiektów na nowe, współczesne, a także stałym pogarszaniem się stanu technicznego i w konsekwencji doprowadzeniem do ruiny z powodu braku środków nawet na doraźne remonty. Brak we wsi pseudonowoczesnej zabudowy stanowi jej atut na przyszłość i być może pozwoli w innych warunkach ekonomicznych czerpać korzyści z zachowania oryginalnych, unikatowych żuławskich form zabudowy i zagospodarowania. Należy zatem podjąć działania podtrzymujące dzisiejszy stan zachowania a także nie dopuścić do wprowadzania nowego zagospodarowania bez zharmonizowania z istniejącymi wartościami. **Należy również chronić oryginalny układ rozplanowania wsi, sposób lokalizacji siedlisk rolniczych i ich kompozycję wewnętrzną.**

4. Parszewo	**We wsi zachowało się około 10-ciu obiektów o wartościach historycznych, zabytkowych i regionalnych, które winny podlegać ochronie.** W pobliżu wsi zachowały się **dwa** duże zespoły folwarczne osadnictwa rozproszonego. W jednymi z nich powstało po wojnie państwowe gospodarstwo rolne. Obiekty tego folwarku zachowały się w bardzo dobrze, w tym mieszkalny dom podcieniowy. Natomiast zbudowane dla najemnych pracowników rolnych kolejne osiedla mieszkaniowe w drastyczny sposób oszpeciły i szpecą do dziś krajobraz wiejski. Na uwagę zwraca zachowany w bardzo czytelnej formie **historyczny rozłóg pól** i jego podział.	Wieś Parszewo jest bardzo dobrze eksponowana w krajobrazie. Jej zwarty układ i jego liniowy charakter stanowią o czytelnym rysunku panoramy. Wspomaga to czyste przedpole ekspozycyjne pól uprawnych. Niestety warunki powyższe powodują również silną ekspozycję w krajobrazie otwartym blokowego, szpetnego osiedla mieszkaniowego pracowników najemnych dawnego państwowego przedsiębiorstwa rolnego. Budynki osiedla są w chwili obecnej zaniedbane, jak również zaniedbane jest jego najbliższe otoczenie. Stanowi to razem silny dysonans estetyczny w krajobrazie. Osiedle po-pegeerowskie przesłania ponadto piękny historyczny zespół folwarczny, który jest w chwili obecnej zadbany i uporządkowany i który był niegdyś jedną z piękniejszych dominant krajobrazowych. Do wsi wiedzie jedna z ładniejszych dróg alejowych na Żuławach. Jest to trakt wiodący do Tralewa, szeroki i świetnie utrzymany (bruk !), o pięknym drzewostanie. Odcinek do Parszewa jest pokryty dywanikiem asfaltowym lecz zachował swoje wspaniałe obsadzenie alejowe.	Substancja zabytkowa jest zagrożona wymianą historycznych obiektów na nowe, współczesne, a także stałym pogarszaniem się stanu technicznego i w konsekwencji doprowadzeniem do ruiny z powodu braku środków nawet na doraźne remonty. Brak we wsi pseudonowoczesnej zabudowy stanowi jej atut na przyszłość i być może pozwoli w innych warunkach ekonomicznych czerpać korzyści z zachowania oryginalnych, unikatowych żuławskich form zabudowy i zagospodarowania. Należy zatem podjąć działania podtrzymujące dzisiejszy stan zachowania a także nie dopuścić do wprowadzania nowego zagospodarowania bez zharmonizowania z istniejącymi wartościami. **Należy również chronić oryginalny układ rozplanowania wsi, sposób lokalizacji siedlisk rolniczych i ich kompozycję wewnętrzną.**

5, Tropiszewo	**We wsi zachowało się około 20-tu obiektów o wartościach historycznych, zabytkowych i regionalnych, które winny podlegać ochronie a także cały zespół przestrzenny dawnej fabryki mydła.** W okolicy zachował się ponadto **jeden** zespół folwarczny osadnictwa rozproszonego (obiekty, rozplanowanie i zieleń przydomowa). W okolicy wsi znajdują się także relikty **trzech** siedlisk dawnych folwarków z zachowaną zielenią oraz układem komunikacyjnych i częściowo ruinami zabudowy.	Wieś Tropiszewo jest eksponowana w krajobrazie bardzo wyraźnie. Stanowi zwarty kompleks budowli i przede wszystkim zbiór pięknej zieleni wysokiej. Płynąca przez wieś żuławska rzeczka Mała święta, o zarośniętych częściowo brzegach - także uatrakcyjnia i wzbogaca widok na wieś z otwartego krajobrazu. Do wsi prowadzi jedna z ładniejszych dróg alejowych na Żuławach, obsadzona dorodnymi drzewami. W krajobrazie bardzo wyraźnie eksponowany jest także przestrzenny zespół dawnej fabryczki mydła. Pomimo innej niż wiejska czy folwarczna architekturze, zespół ten, prezentując dobre i interesujące rozwiązania architektoniczne poszczególnych obiektów nie stanowi tutaj dysonansu krajobrazowego, pełni natomiast rolę interesującego akcentu w krajobrazie.	We wsi Tropiszewo należy chronić zachowany dotychczas podział przestrzenny na duże zespoły folwarczne - gospodarstwa. **Należy zatem chronić oryginalny układ rozplanowania wsi, sposób lokalizacji siedlisk rolniczych i ich kompozycję wewnętrzną.** Uzupełnienie nową zabudową powinno odbywać się w kierunku zastosowania i tym samym przywrócenia pewnych specyficznych rozwiązań - zarówno przestrzennych jak i architektonicznych - charakterystycznych dla Żuław oraz bardzo ciekawej i nigdzie indziej nie spotykanej kultury „olęderskich" osadników. Zespół fabryczki z lat międzywojennych winien być traktowany jako jedność przestrzenna i w ten sposób chroniony.

6. Szymankowo	**we wsi zachowało się około 60-ciu obiektów o wartościach historycznych, zabytkowych i regionalnych, które winny podlegać ochronie.** Wieś jest także bardzo ważnym elementem historii polskiej z powodu tragicznych wydarzeń w czasie pierwszych dni wojny 1939 roku, kiedy to hitlerowcy wymordowali polską załogę węzła kolejowego w Szymankowie. Pomnik ku czci pomordowanych znajduje się w pobliżu wsi. W najbliższej okolicy wsi znajduje się około **ośmiu** siedlisk dawnych folwarków osadnictwa rozproszonego o zachowanym układzie przestrzennym, zachowanej zieleni przydomowej a także częściowo oryginalnej, historycznej zabudowie. W pobliżu znajdują się także **dwa** opuszczone i zdewastowane siedliska historyczne - również osadnictwa rozproszonego - gdzie zachowały się relikty zieleni przydomowej i relikty lokalnego układu komunikacyjnego. Wieś Szymankowo jest eksponowana w krajobrazie otwartym w niewielkim stopniu. Najciekawsze widoki znajdują się na trasie drogi z Gnojewa lecz nie są to widoki ściśle panoramiczne. Dobrą ekspozycję wsi można zauważyć z trasy linii kolejowej od strony zachodniej. Jednak większą część widoku stanowi zieleń wysoka alejowego obsadzenia drogi biegnącej przez wieś. Bardzo interesująca jest natomiast ekspozycja na zewnątrz - z wyniesionych wysoko mostów nad torami kolejowymi. Widać z tego miejsca cały uporządkowany układ przestrzenny zagospodarowania tego fragmentu Żuław i całą ich unikatową specyfikę krajobrazową.	Wieś posiadając niejako „dwoisty" charakter - wieś rolnicza oraz związana z funkcją kolejową - musi być także podwójnie waloryzowana i oceniana. Tak więc jeśli chodzi o jej wtórne zagospodarowanie jako węzła kolejowego, elementy historyczne z tym związane zachowały się w bardzo wysokim stopniu. Zespół kolejowy w Szymankowie, zaliczyć więc należy do jednego z najcenniejszych w regionie. Natomiast charakter rolniczy wsi uległ tak daleko posuniętej degradacji iż nie stanowi dzisiaj przewodniej cechy charakterystycznej miejscowości. Bardzo duże i niekorzystne przekształcenia powstały w miejscu dawnej bazy remontowej a także na terenie jednego z dawnych folwarków, zamienionego w bezładny przestrzennie zakład rolny. Bałagan przestrzenny i przypadkowe wtórne zagospodarowanie znajduje się także na terenie przemysłowych zespołów danej (i dzisiejszej) mleczarni, na północ od torów kolejowych.	Wieś Szymankowo znana jest szeroko z uwagi na swoją rolę w historii II-giej wojny światowej. Tragiczne wydarzenia pierwszych dni wojny związane są bezpośrednio z rolą jaką pełniło Szymankowo jako węzeł kolejowy. Tak więc najważniejsze powinny być działania zmierzające do ochrony materialnych wartości kulturowych tejże właśnie funkcji, gdyż pozwala jednocześnie chronić wartości niematerialne - pamięć pomordowanych. Powinna być podjęta zatem ochrona całego zespołu kolejowego, kolejowych zespołów mieszkaniowych i bardzo interesujących obiektów technicznych. Na pozostałym terenie wsi, po wprowadzeniu czytelnych zasad uporządkowania przestrzennego i zaznaczeniu elementów koniecznych do zachowania, wykorzystania bądź nawet naśladowania we współczesnej zabudowie, należy dążyć do odzyskania podstawowej spójności przestrzennej i odbudowania swego rodzaju tożsamość kulturowej wsi rolniczej.

7. Lichnówki	Na uwagę zasługuje dobrze zachowany **zespół zagrodowy położony we wschodnim krańcu wsi**. Niestety dom podcieniowy znajdujący się w innym zespole położonym po przeciwległej stronie nawsia został zrujnowany w ciągu ostatnich kilkunastu latach. Zachowały się tutaj jedynie murowane budynki gospodarcze. W części wschodniej wsi znajduje się jeszcze sporo zabudowy drewnianej. **Pięknym zwłaszcza obiektem jest zagroda typu „olęderskiego", tzw. łączona, gdzie drewniany dom mieszkalny połączony jest z okazałym, murowanym budynkiem inwentarskim.** Wieś generalnie charakteryzuje się wysokim stopniem zachowania wielu elementów krajobrazu, jest czytelny historyczny plan wsi, zachowane siedliska i w dużym stopniu ich oryginalna zabudowa. Z nieistniejącego cmentarza ewangelickiego zachowały się relikty zieleni., nie zachowała się natomiast kaplica pochodząca prawdopodobnie z XVI wieku. Generalnie we wsi zachowało się około 35 obiektów o wartościach historycznych, zabytkowych i regionalnych, które winny być objęte ochroną. Na południe od miejscowości znajdują się **cztery** duże zespoły folwarczne osadnictwa rozproszonego. W dwóch z nich założono po 1945 roku państwowe gospodarstwa rolne. W jednym - wzniesiona nowa zabudowa mieszkaniowa dla pracowników rolnych, o architekturze w zdecydowany sposób nie dostosowanej do pejzażu wsi zeszpeciła bliższe i dalsze otoczenie krajobrazowe. W drugim przypadku zespół domków mieszkalnych w miarę harmonizuje z otoczeniem. W okolicy znajduje się także **pięć** opuszczonych siedlisk po nieistniejących, dawnych, dużych folwarkach osadnictwa rozproszonego. W miejscach tych zachowały się głównie relikty zieleni przydomowej, lokalny układ dróg dojazdowych i	Wieś Lichnówki jest dobrze eksponowana w krajobrazie. Najważniejszą dominantą jest tu zwarta zieleń przydomowa a także zieleń po nieistniejącym cmentarzy. Jedna z zagród posiada interesujące obsadzenie świerkowe i położona nieco na uboczu wsi stanowi także interesujący akcent krajobrazowy. Do wsi wiodą piękne drogi alejowe, z których jedna - biegnąca w kierunku dużych folwarków na południu, zachowała swoją oryginalną nawierzchnię brukową wysokiej klasy. Z wnętrza wsi natomiast rozciąga się jedno z efektowniejszych otwarć widokowych na wieś Lichnowy i dominantę kościoła w Lichnowach. Krajobraz historyczny wsi zachował się w wysokim stopniu. Zachowany jest układ wsi, oryginalne rozmieszczenie siedlisk i w dość dużym stopniu historyczna zabudowa. Niestety, niektóre elementy ulegają zniszczeniu, zwłaszcza mieszkalna architektura drewniana (dom podcieniowy z około 1810 roku już nie istnieje).	We wsi Lichnówki powinny podlegać ochronie pozostałe obiekty kultury materialnej a także powinny zostać podjęte działania w kierunku odtworzenia najbardziej charakterystycznych cech dawnego budownictwa w celu zastosowania we współczesnych działaniach. Skala zachowania oryginalnego charakteru wsi powinna być wykorzystana do odszukania swoistej tożsamości i odrębności wsi Lichnówki i podjęcia działań kontynuujących tę cechę. **Należy również chronić oryginalny układ rozplanowania wsi, sposób lokalizacji siedlisk rolniczych i ich kompozycję wewnętrzną.**

8. Dąbrowa	Krajobraz wsi zachował się zachował się w dość dużym stopniu, w tym układ i tradycja miejsca około 7-miu siedlisk (zagród) na 12 pierwotnie istniejących. Dawniej istniały w pobliżu **dwa wiatraki**. Częściowe zniekształcenie planu wsi nastąpiło pod koniec XIX wieku z powodu budowy wąskotorowej tzw. kolejki „buraczanej". Zachowała się reliktowo zieleń nieistniejącego cmentarza ewangelickiego. W pobliżu miejscowości znajduje się duży współczesny ośrodek produkcji rolnej, którego zabudowa niestety nie harmonizuje z krajobrazem. Z powodu rozwoju tego zakładu zniszczeniu uległa historyczna zabudowa dawnego dużego folwarku rolnego osadnictwa rozproszonego. Na południe od wsi znajduje się także jeszcze **jedno** opuszczone i zdewastowane w przeszłości siedlisko folwarku osadnictwa rozproszonego.	Wieś jest doskonale widoczna w krajobrazie i tworzy jedną z ładniejszych panoram wsi żuławskich. Wiodące do wsi drogi są obsadzone alejowo co podnosi znacznie estetykę otoczenia. Z dróg poza wsią rozciąga się także piękny widok panoramiczny na wieś Lichnowy, uwarunkowany istnieniem rozległego, czystego przedpola ekspozycyjnego w postaci zachowanego historycznego rozłogu pól wsi Dąbrowa. Niepokojącym zjawiskiem jest jednak chaotyczne zagospodarowanie południowej pierzei miejscowości. Powstałe wzdłuż linii kolejki „buraczanej" siedliska charakteryzuje pewnego rodzaju przypadkowość. Destrukcji ulegają także poszczególne elementy zabudowy historycznej oraz czytelność podziałów przestrzennych zaś w zamian powstaje przypadkowa drobna architektura i tereny niezagospodarowane.	Wieś Dąbrowa posiada sporą rezerwę przestrzenną pozwalającą na ukształtowanie wsi w nawiązaniu do tradycyjnych zasad rozplanowania. Należy podjąć działania, które pozwolą na zintegrowanie i uporządkowanie przestrzenne wsi z jednoczesnym wykorzystaniem tradycyjnych i charakterystycznych sposobów zagospodarowania. **Należy przy tym chronić oryginalny układ rozplanowania wsi, sposób lokalizacji siedlisk rolniczych i ich kompozycję wewnętrzną.** Taki kierunek działania pozwoli odzyskać miejscowości wyrazistość krajobrazową i miejscową tożsamość.

9. Lisewo Malborskie	Krajobraz historyczny wsi zachował się w różnym stopniu (w zależności od fragmentu wsi), pomimo, iż zachował się układ i tradycja miejsca około 8 siedlisk (zagród) na 10 pierwotnie istniejących. Spowodowane jest to zlokalizowaniem, wręcz „otoczeniem" dawnej, oryginalnej wsi, wtórną zabudową - głównie blokowymi osiedlami mieszkaniowymi dla pracowników dawnych pgr-ów. We wsi powstała także w latach 20-tych XX wieku spora stacja rozrządowa kolei. Zabudowa z tym związana zmieniła w znaczny sposób charakter wsi. Zabudowa kolejowa stanowi także wartościowy element dziedzictwa kulturowego. We wsi znajduje się jeden z cenniejszych kościołów, pochodzący z 1316 roku. Przy kościele znajduje się zachowany i czynny cmentarz katolicki. Z nieistniejącego cmentarza ewangelickiego zachowały się jedynie relikty zieleni. Na wale wiślanym zachował się bardzo interesujący, oryginalny zespół zabudowy wodomistrzówki - strażnicy wodnej i wałowej. Na południe od wsi zachowały się **dwa** duże zespołu folwarczne osadnictwa rozproszonego. Zachowała się tu historyczna zabudowa oraz zieleń parkowa. W jednym z dawnych folwarków postało po 1945 roku państwowe gospodarstwo rolne. Wprowadzona wówczas zabudowa mieszkaniowa dla pracowników w zasadzie harmonizuje z otoczeniem. uwaga: istniejący wpis do rejestru zabytków najprawdopodobniej objął dwa różne dawne zespoły folwarczne - po części każdego z nich. Postuluje się przeprowadzić korektę wpisu a także wpisać do rejestru zabytków oba zespoły.	Wieś jest wyraźnie eksponowana w krajobrazie - niestety najbardziej widoczne są jej elementy destrukcyjne, nowe i niedostosowane do pejzażu wiejskiego blokowe osiedla mieszkaniowe pracowników rolnych. Harmonijny krajobraz prezentuje natomiast wnętrze wsi w miejscy największego nagromadzenia zachowanych siedlisk i ich zabudowań. Krajobraz historyczny wsi zachował się w dużym stopniu jedynie w części północnej. Niemniej fragment wsi przekształcony z powodu wprowadzenia zabudowań i urządzeń związanych z koleją jest także swoistym krajobrazem historycznym - wtórnym, obrazującym historię miejscowości. Do najcenniejszych zachowanych elementów należy zaliczyć zespół kościoła z cmentarzem oraz duże założenia folwarczne, gdzie zachowała się w znacznej mierze interesująca architektura folwarczna. Położenie tuż przy wale wiślanym spowodowało istnienie jeszcze jednej interesującej tradycji - staży wodnej, zachowanej w postaci unikatowego, interesującego zespołu zabudowy.	Wieś Lisewo Malborskie zawiera w sobie wiele różnorodnych i cennych elementów świadczących o kulturze gospodarowania przestrzenią. Dlatego też należy uwypuklić ową mozaikowość będąca świadectwem dziejów miejscowości. Ochronie winny podlegać zarówno elementy najstarsze jak kościół i jego otoczenia lecz także pozostałości materialne podstawowej funkcji wsi - rolnictwa oraz późniejszej - węzła kolejowego. Należy utrzymać różnorodność rozwiązań przestrzennych jednakże w nawiązaniu do macierzystych, historycznych sposobów podziału i zagospodarowania przestrzeni. **Należy również chronić oryginalny układ rozplanowania wsi, sposób lokalizacji siedlisk rolniczych i ich kompozycję wewnętrzną.**

10. Starynia	Krajobraz historyczny wsi zachował się w bardzo wysokim stopniu. Zachował się układ i tradycja miejsca około 4-ch siedlisk (zagród) na 5 pierwotnie istniejących (!). Występują tu bardzo ciekawe zagrody typu „olęderskiego" na siedliskach o starszej genezie (patrz pierwsza wzmianka o wsi). Obok wsi pojawiła się swego czasu bardzo silna nowa kolonia osadnicza „olędrów" (menonitów) - stąd najprawdopodobniej „stara" wieś otrzymała swą nazwę „Alteanu" - dziś Starynia. Zespoły folwarczne zachowały w bardzo wysokim stopniu swoją oryginalną zabudowę. W pobliżu wsi znajdują się **cztery** duże zespołu folwarczne osadnictwa rozproszonego o zachowanym układzie przestrzennym, zieleni i zabudowie. Przy wjeździe do wsi znajdują się relikty **jednego** opuszczonego i zdewastowanego dużego zespołu folwarcznego w postaci resztek zieleni przydomowej.	Wieś jest dobrze eksponowana w krajobrazie. Jednak jej największą wartością krajobrazową jest piękna zieleń alejowa drogi publicznej. Także wnętrze krajobrazowe wsi zdominowane jest przez zieleń wysoką towarzyszącą zabudowie bądź pochodzącą z komponowanej zieleni publicznej. Przepływająca w pobliżu rzeczka Mała święta stanowi duże urozmaicenie krajobrazu otaczającego miejscowość. Wieś Starynia jest jedną z trzech wsi na terenie gminy która utrzymała swój unikatowy charakter i prawie w całości wszystkie historyczne cechy wysokiej klasy rozwiązań przestrzennych i architektonicznych. Jest wspaniałym przykładem unikatowej kultury żuławskiej. Stanowi swego rodzaju skansen in situ, o rzadko spotykanej urodzie i wewnętrznym uroku.	Wieś Starynia, która reprezentuje tak wysokie walory kulturowe powinna być bezwzględnie chroniona przed wszelkimi, przypadkowymi i nieprzemyślanymi działaniami przestrzennymi. **Przede wszystkim chronić oryginalny układ rozplanowania wsi, sposób lokalizacji siedlisk rolniczych i ich kompozycję wewnętrzną.** Wieś powinna otrzymać status wsi-reprezentanta unikatowych wartości kulturowych kultury żuławskiej a jej walory powinny być promowane i wykorzystane dla celów poznawczych i turystycznych.

W dotychczasowym dokumencie studium dużo obiektów i obszarów, w tym cenne układy ruralistyczne miejscowości postulowane były do objęcia ochroną prawną poprzez wpis do rejestru zabytków nieruchomych województwa. Obecnie polityka ochronna w tym zakresie ze strony Urzędu Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków uległa zmianie i postuluje on objęcie ochroną cennych obiektów i układów poprzez ustalenia miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego.

Zinwentaryzowane stanowiska archeologiczne

Na obszarze gminy Lichnowy zinwentaryzowano 40 stanowisk archeologicznych, z czego jedno jest wpisane do rejestru zabytków archeologicznych.
Zestawienie zinwentaryzowanych stanowisk przedstawia poniższa tabela, a ich przestrzenne rozmieszczenie pokazano na planszy uwarunkowań 1:10000, z wyszczególnieniem stanowisk o ustalonym zasięgu oraz o nieustalonym zasięgu.

tabela: zinwentaryzowane stanowiska archeologiczne

Lp.*	Miejscowość/nazwa stanowiska	Funkcja obiektu	Chronologia
1.	Starynia	ślad osadnictwa	XIV-XV w.
2.	Lichnówki	a) ślad osadnictwa b) osada	XIV-XV w. XVI-XVII w.
3.	Tropiszewo	osada	XIV-XV w.
4.	Tropiszewo	ślad osadnictwa	okres wpływów rzymskich
5.	Stogi	osada	neolit/epoka brązu
6.	Stogi	punkt osadniczy	neolit/brąz
7.	Starynia	punkt osadniczy	nowożytne
8.	Starynia	a) osada b) osada c) ślad osadnictwa	a) neolit b) okres wpływów rzymskich c) nowożytne
9.	Szymankowo	ślady osadnicze	XIV-XV w.
10.	Lisewo	ślady osadnicze	okres wpływów rzymskich
11.	Lisewo	osada	okres wpływów rzymskich
12.	Dąbrowa	a) osada b) ślady osadnicze	a) okres wpływów rzymskich b) XIV-XV w.
13.	Dąbrowa	osada	okres wpływów rzymskich
14.	Dąbrowa	osada	okres wpływów rzymskich
15.	Lichnówki	ślady osadnicze	XIV-XV w.
16.	Lichnowy	ślady osadnicze	XIV-XV w.
17.	Lichnowy	ślady osadnicze	XIV-XV w.
18.	Lichnówki	osada	XIV-XV w.
19.	Lisewo	szaniec ziemny	1658 r.
20.	Lisewo	osada	okres wpływów rzymskich
21.	Kończewice Lisia Góra	a) osada b) osada c) osada d) ślady osadnicze	a) schyłek neolitu/początek brązu b) halsztat C/D (epoka żelaza) c) okres wpływów rzymskich d) XIV-XV w.
22.	Lichnowy	wieś	XIV-XV w.

23.	Lichnowy	a) osada b) ślady osadnicze	a) okres wpływów rzymskich b) XIV-XV w.
24.	Lichnowy	a) osada b) ślady osadnicze	a) okres wpływów rzymskich b) XIV-XV w.
25.	Lichnowy	a) osada b) ślady osadnicze	a) okres wpływów rzymskich b) XIV-XV w.
26.	Lichnowy	ślady osadnicze	XIV-XV w.
27.	Parszewo	ślady osadnicze	neolit
28.	Pordenowo	osada	okres wpływów rzymskich
29.	Pordenowo	a) osada otwarta b) osada otwarta	a) późny neolit b) XV-XVI w.
30.	Pręgowo Żuławskie	ślady osadnicze	XIV-XV w.
31.	Pordenowo	ślady osadnicze	XIV-XV w.
32.	Pordenowo	a) osada b) ślady osadnicze	a) halsztat D, wczesny laten b) XIV-XV w.
33.	Dąbrowa	a) osada b) ślady osadnicze	a) okres wpływów rzymskich b) XIV-XV w.
34.	Boręty	osada	okres wpływów rzymskich
35.	Pordenowo	ślady osadnicze	XIV-XV w.
36.	Lichnowy	a) osada b) ślad osadniczy	a) młodszy okres neolitu b) 2000-1700 p.n.e.
37.	Boręty	osada	okres wpływów rzymskich
38.	Pordenowo	osada jednodworcza	XVI-XVII w.
39.	Pordenowo	osada jednodworcza	XVI-XVII w.
40.	Pordenowo	ślad osadnictwa	XV-XVI w.

numeracja zgodna z opisem na planszy

3.5. Warunki i jakość życia mieszkańców, w tym ochrona ich zdrowia

Ocena warunków zamieszkiwania

Według GUS w końcu 2008 r. na terenie gminy Lichnowy było 1306 o łącznej powierzchni użytkowej 86283m^2 i o liczbie izb 4530.
Liczba mieszkań w gminie Lichnowy przeliczona na 1000 mieszkańców jest wyższa od średniej dla wszystkich gmin wiejskich województwa pomorskiego i znacząco odbiega od przeciętnej dla województwa pomorskiego natomiast zbliżona jest do porównywanej gminy Stare Pole. Średnia wielkość mieszkania w gminie jest mniejsza od mieszkań w gminie Stare Pole i w gminach wiejskich województwa i zbliżona do wielkości średniej w województwie.

Gmina Lichnowy - wskaźniki zaspokojenia potrzeb mieszkaniowych na tle województwa i gminy porównywanej

Wyszczególnienie	Liczba mieszkań na 1000 ludności	Przeciętna powierzchnia w m^2 użytkowa na osobę	Przeciętna liczba osób		Przeciętna powierzchnia użytkowa 1 mieszkania
			na mieszkanie	na izbę	
Województwo pomorskie	334,3	22,9	3,0	0,8	68,5
Gminy wiejskie woj. pomorskiego	263,6	22,8	3,8	0,9	86,3
Gmina Lichnowy	281,0	18,6	3,6	1,0	66,1
Gmina Stare Pole	286,4	20,5	3,5	0,9	71,4

Wskaźniki warunków zamieszkiwania wyrażone przeciętną liczbą osób na mieszkanie i na izbę są w przypadku gminy Lichnowy zbliżone do warunków w gminach wiejskich województwa pomorskiego jak i gminy Stare Pole. Jednak przeciętna powierzchnia użytkowa mieszkania oraz powierzchnia użytkowa na osobę jest niższa od powierzchni w gminie Stare Pole i zdecydowanie niższa od ww powierzchni w gminach wiejskich województwa pomorskiego.

Warunki zamieszkiwania w gminie nie można uznać jednak za zadawalające ze względu na brak samodzielności zamieszkiwania; na 10 mieszkań przypada prawie 12 gospodarstw, oznacza to, że w co szóstym mieszkaniu są dwa gospodarstwa domowe. Wprawdzie wskaźniki zaspokojenia potrzeb mieszkaniowych z kolejnych spisów powszechnych wskazują na stałą poprawę warunków zamieszkiwania, to stwierdzenia tego nie można odnieść do liczby gospodarstw domowych w jednym mieszkaniu. Wskaźnik ten nie maleje, a nawet jak wykazał ostatni spis rośnie.

Zestawiając liczby mieszkań oficjalnie oddanych na terenie gminy w latach 2004-2008 (wg GUS - 26) z liczbą zawartych w tym czasie w gminie małżeństw (139) nasuwa się wniosek, że tylko około19% zawartych w tych latach małżeństw miałoby teoretycznie szansę na własne mieszkanie.

Wyszczególnienie	NSP 1970	NSP 1978	NSP 1988	NSP 2002	2008
Liczba mieszkań na 1000 mieszkańców	216,7	242,9	257,1	269,6	281,0
Przeciętna powierzchnia użytkowa mieszkania w m^2	54,2	55,0	58,4	64,9	66,1
Przeciętna powierzchnia użytkowa na osobę	11,8	13,4	15,0	17,5	18,6
Przeciętna liczba osób na mieszkanie	4,6	4,1	3,9	3,7	3,6
Przeciętna liczba osób na izbę	1,5	1,3	1,2	1,1	1,0
Liczba gospodarstw domowych w jednym mieszkaniu	1,10	1,11	1,11	1,16	1,12

Stopień wyposażenie w urządzenia infrastruktury technicznej

Na ocenę warunków zamieszkiwania wpływa poziom wyposażenie w urządzenia infrastruktury technicznej; wyraża się to udziałem ludności korzystającej z sieci

wodociągowej, gazowej i kanalizacji. Na terenach wiejskich dodatkowo informuje się o długości sieci. W gminie Lichnowy wygląda to następująco:

Wodociągi:

- długość czynnej sieci rozdzielczej – 47,7 km,
- połączenia prowadzące do budynków mieszkalnych i zbiorowego zamieszkania – 561,

Kanalizacja:

- długość czynnej sieci kanalizacyjnej – 47,4 km,
- połączenia prowadzące do budynków mieszkalnych i zbiorowego zamieszkania – 197,

Korzystający z instalacji w % ogółu ludności w gminach wiejskich województwa pomorskiego oraz Lichnowy i Stare Pole

Wyszczególnienie	gminy wiejskie woj. pomorskiego	gmina Lichnowy	gmina Stare Pole
Wodociąg	81,9	68,7	92,6
Kanalizacja	38,3	18,3	46,3
gaz z sieci	4,9	-	22,5

Poziom wyposażenia w infrastrukturę techniczną (wodociąg, kanalizację i gaz.) w gminie Lichnowy jest niższy niż średnio w gminach wiejskich województwa i dużo niższy niż w gminie Stare Pole.

Usługi dla ludności

Oświata i wychowanie

Wychowanie przedszkolne

Bazę przedszkolną w gminie stanowią oddziały przedszkolne mieszczące się na terenie trzech zespołów szkół. Są to klasy „0". W roku szkolnym 2009/2010 uczęszcza do nich łącznie 76 dzieci.

Na koniec 2008 r. w gminie było (wg GUS) 185 dzieci (4% społeczności gminy) w wieku 3-5 lat, i 6-latków – 59. Poziom uczestnictwa w opiece przedszkolnej dzieci z grupy wiekowej 3-5 wynosił zatem 0%. Ze względu na potrzebę wyrównywania szans edukacyjnych dzieci wiejskich jest koniecznością udostępnienie tej grupie wiekowej wychowania przedszkolnego.

Szkolnictwo podstawowe i gimnazjalne

Na terenie gminy Lichnowy w roku szkolnym 2009/2010 działają 3 szkół podstawowych oraz 3 gimnazja wszystkie podporządkowane są samorządowi gminnemu, które tworzą trzy zespoły szkół. Łącznie dysponują one 54 pomieszczeniami szkolnymi w tym 37 salami lekcyjnymi. Młodzież uczy się w 37 oddziałach. Do szkół podstawowych uczęszcza 368 dzieci. W gimnazjach uczy się 205 uczniów. Średnio w szkołach tych na jeden oddział przypada 17,5 uczniów.

Nazwa szkoły	W tym	Liczba				Zespół szkół posiada:
		uczniów	oddziałów	nauczycieli	sale lekcyjne	
Zespół Szkół w Lichnowach	Oddział przedszkolny	27	1	1	13	1sala gimnastyczna 2 sale komputerowe
	Szkoła podstawowa	131	6	13		
	Gimnazjum	66	4	15		

Zespół Szkół w Lisewie Malborskim	Oddział przedszkolny	38	2	2	2	1 sala komputerowa 1 sala gimnastyczna
	Szkoła podstawowa	162	8	14	7	
	Gimnazjum	90	6	14	5	
Zespół Szkół w Szymankowie	Oddział przedszkolny	11	1	1	1	2 sale komputerowe sala rekreacyjno-sportowa
	Szkoła podstawowa	75	6	11	6	
	Gimnazjum	49	3	11	3	
Łącznie		649	37	66	37	

Wszystkie szkoły podstawowe posiadają pracownie komputerowe, w tym większość z nich podłączone jest do Internetu. Liczba uczniów przypadający na 1 komputer w szkołach podstawowych wynosi 13,1 a w gimnazjach 6,4. Współczynnik solaryzacji netto w 2008 r. w gminie dla szkół podstawowych wynosił 98,4% a w gimnazjach 88,9%

Ochrona zdrowia

Zakłady Opieki Zdrowotnej

Mieszkańców gminy obsługuje Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej „ Żuławy" w Lichnowach. Znajdują się w nim poradnie świadcząca podstawową opiekę lekarską; poradnia ogólna, dziecięca i stomatologiczna. Z bardziej specjalistycznych usług lekarskich chorzy korzystają w przychodniach w Tczewie, Malborku i Nowym Stawie.

Apteki

Na terenie gminy obecnie działa punkt apteczny zlokalizowany na terenie przychodni lekarskiej. Na koniec 2008 na aptekę przypadało:

województwo pomorskie	3433 mieszkańców
powiat malborski	4477 mieszkańców
gminy wiejskie	6366 mieszkańców
gmina Lichnowy	4648 mieszkańców.

Żłobki

Na terenie gminy nie ma żłobka.

Ośrodki pomocy społecznej

Na terenie gminy działa Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Lichnowach. Zajmuje się on głównie rozdziałem zasiłków stałych i okresowych oraz, zasiłki celowe), realizując trzy ustawy w ramach zabezpieczenia społecznego:

Ustawa o pomocy społecznej
Ustawa o świadczeniach rodzinnych.
Ustawa o pomocy uprawnionym do alimentów

Świadczenia przyznawane przez GOPS w roku 2008 kształtowały się następująco:

Wyszczególnienie	Liczba osób, którym przyznano decyzją świadczenia	Liczba rodzin ogółem	Liczba osób w rodzinach
Świadczenia przyznane w ramach zadań zleconych i własnych	359	298	1012
Świadczenia przyznane w ramach zadań zleconych	71	68	135
Świadczenia przyznane w ramach zadań własnych	366	298	1012
Pomoc udzielona w postaci pracy socjalnej	-	66	185
Świadczenia rodzinne	1) zasiłki rodzinne – 1010 osób 2) zasiłki pielęgnacyjne - 156 osób 3) świadczenia pielęgnacyjne – 21 osób	452	*
Pomoc osobom uprawnionym do alimentów	85	47	*

Obiekty kultury

Gminny Ośrodek Kultury

Główna działalność kulturalna skupia się wokół Gminnego Ośrodka Kultury i Sportu w Lichnowach Nadzoruje on pracę świetlic wiejskich, które znajdują się na terenie całej gminy:

Świetlica środowiskowa w Lichnowach,
Świetlica wiejska w Tropiszewie,
Świetlica wiejska w Dąbrowie,
Świetlica w Boretach,
Świetlica wiejska w Szymankowie,
Świetlica wiejska w Lichnówkach II

Świetlica środowiskowa w Lichnowach dysponuje salą widowiskową mieszczącą do 100 osób, sala bilardową, siłownią i salą dla dzieci.

Ośrodek organizuje: w zależności od zapotrzebowania spotkania okolicznościowe, konkursy, festyny (dzień dziecka, dożynki), turnieje sportowe (dwa w miesiącu) prezentacje i przeglądy twórczości dziecięcej .

Biblioteki

Gmina posiada Gminną Bibliotekę Publiczną w Lichnowach posiadającą dodatkowo 2 punkty biblioteczne w Lisewie Malborskim i Szymankowie.. Łącznie korzysta z niej około 850 czytelników. Księgozbiór stanowi około 12.2 tys. woluminów.

W bibliotece można skorzystać z Internetu (5 stanowisk komputerowych) i czytelni czasopism. Dodatkowo przy współpracy z gimnazjum 2 razy w tygodniu godzinach popołudniowych działa czytelni multimedialna o charakterze środowiskowym. Organizuje się tu lekcje biblioteczne, spotkania z pisarzami, konkursy zajęcia dla dzieci. Biblioteka wspólnie z gimnazjum wydaje publikacje o tematyce regionalnej.

Kina, teatry, muzea i zabytki

Na terenie gminy nie ma kina teatr i muzeum. Najcenniejszymi zabytkami są:

- kościół pw. św. Urszuli w Lichnowach – pierwsza wzmianka pochodzi z 1350 roku. Jest jednym z najstarszych i najlepiej zachowanych obiektów w stylu gotyckim na Pomorzu Gdańskim,
- kościół pw. św. Mikołaja w Lisewie Malborskim z 1316r.,
- most na Wiśle neogotyckimi wieżyczkami łączący Lisewo Malborskie z Tczewem,
- ruiny murowanego średniowiecznego kościoła katolickiego z początku XIV wieku oraz dawny cmentarz mennonicki w Boretach.

Obiekty sakralne

Na terenie gminy znajdują się cztery parafie rzymskokatolickie pod wezwaniem::

- św. Urszuli w Lichnowach
- św. Katarzyny w Boretach
- św. Mikołaja w Lisewie Malborskim
- św. Floriana w Szymankowie

Na jedną parafię przypada średnio na około 1,2 tys. mieszkańców gminy.
W gestii wszystkich parafiach są czynne cmentarze. Dodatkowo w Lichnowach istnieje cmentarz komunalny.

Baza noclegowa, obiekty sportowe i rekreacyjne

Gmina Lichnowy nie zalicza się do gmin posiadające specjalne walory turystyczno-rekreacyjne i ma raczej małe szanse rozwoju w tym kierunku. W związku z tym na terenie gminy nie ma bazy noclegowej. Z obiektów sportowych można wymienić tylko istniejące przy wszystkich szkołach boiska przyszkolne.

3.6. Zagrożenia bezpieczeństwa ludności i jej mienia

Zagrożenia przyrodnicze

Do istotnych zagrożeń naturalnych należą przyrodnicze zjawiska katastroficzne. W warunkach przyrodniczych Polski naturalne zjawiska katastroficzne mogące mieć wpływ na bezpieczeństwo i działalność ludzi oraz na twory ich działalności to głównie powodzie, ruchy masowe wierzchniej warstwy litosfery i ekstremalne stany pogodowe. Dwóm pierwszym zjawiskom można przeciwdziałać przez świadome kształtowanie środowiska w postaci zabezpieczeń przeciwpowodziowych (regulacja odpływu ze zlewni przez działania hydrotechniczne i z zakresu struktury użytkowania terenu, wały przeciwpowodziowe, poldery itp.) oraz stabilizacji stoków (działania biologiczne, techniczne i biotechniczne). Ekstremalne stany pogodowe powodują okresową destabilizację funkcjonowania społeczno-gospodarcze, a przeciwdziałanie im polega na sprawnej organizacji społeczności zamieszkującej dany teren.

Zagrożenie powodziowe

W ujęciu prawnym obszary szczególnego zagrożenia powodzią obejmują (Art.82.1 ustawy „Prawo wodne" z dnia 18 lipca 2001 r. - tekst jednolity Dz. U. z 2005 r. Nr 239, poz. 2019 z późniejszymi zmianami):

1) *tereny między linią brzegu a wałem przeciwpowodziowym lub naturalnym wysokim brzegiem, w który wbudowano trasę wału przeciwpowodziowego, a także wyspy i przymuliska,*
2) *obszar pasa nadbrzeżnego w rozumieniu ustawy o obszarach morskich Rzeczypospolitej Polskiej i administracji morskiej,*
3) *strefę przepływów, wezbrań powodziowych określoną w planie zagospodarowania przestrzennego na podstawie studium, o którym mowa w art. 79 ust. 2. (...)*

Zgodnie z art. 79, ust. 2 ustawy *(...) dyrektor regionalnego zarządu gospodarki wodnej sporządza studium ochrony przeciwpowodziowej, ustalające granice zasięgu wód powodziowych o określonym prawdopodobieństwie występowania oraz kierunki ochrony przed powodzią (...).*

W granicach gminy Lichnowy występują obszary szczególnego zagrożenia powodzią obejmujące obszar międzywala Wisły (tereny okresowych zalewów Wisły). Pozostały obszar gminy (82-83% terenu) stanowi obszar potencjalnego zagrożenia powodzią w przypadku przelania się wód Wisły przez korony wałów lub przerwania wałów. Pomimo iż rzędne korony wałów przeciwpowodziowych Wisły przewyższają notowane wysokie stany wody, nie można przyjąć, iż gwarantują one pełne bezpieczeństwo. Obszar zmeliorowany gminy chroniony wałami przeciwpowodziowymi to 7331 ha.

Zagrożenie powodziowe związane jest w półroczu zimowym z wezbraniami roztopowymi oraz zatorowymi na Zatoce Gdańskiej lub w samym korycie rzeki, a także ze zjawiskiem cofki wód Wisły na skutek sztormów (w skrajnych przypadkach do 60 km od ujścia). W okresie letnim występują wezbrania opadowe, których następstwem może być powódź opadowo-rozlewna. Obszar delty Wisły zagrożony jest także powodzią o charakterze lokalnym wywołaną przez długotrwałe opady lub deszcze nawalne, w przypadku kiedy ilość dopływającej do stacji pomp wody przekroczy ich wydajność, lub gdy przekroczona zostanie zdolność odprowadzania wody przez kanały i rowy melioracyjne.

Obiekty stwarzające zagrożenie wystąpienia poważnych awarii

Zgodnie z art. 3 ust. 23 ustawy *Prawo ochrony środowiska*, pod pojęciem poważnej awarii rozumie się zdarzenie, w szczególności emisję, pożar lub eksplozję, powstałe w trakcie procesu przemysłowego, magazynowania lub transportu, w których występuje jedna lub więcej niebezpiecznych substancji, prowadzące do natychmiastowego powstania zagrożenia życia lub zdrowia ludzi lub środowiska lub powstania takiego zagrożenia z opóźnieniem.

Na terenie gminy Lichnowy źródłem poważnych awarii mogą być:

- Awarie w obiektach magazynujących substancje niebezpieczne. Zgodnie z *Programem ochrony środowiska* gminy Lichnowy można do nich zaliczyć jedynie stację paliw płynnych w Lichnowach,
- Transport drogowy i kolejowy. Na terenie gminy źródłem zagrożeń jest przewóz substancji niebezpiecznych transportem drogowym i kolejowym. Dotyczy to otoczenia drogi krajowej nr 22 i linii kolejowej, w mniejszym stopniu – otoczenia dróg powiatowych. Zagrożenie związane z przebiegiem drogi nr 22 zmniejsza fakt, że przebiega ona na granicy gminy, przez tereny niezabudowane.

Zanieczyszczenie powietrza atmosferycznego

Na podstawie analizy materiałów archiwalnych oraz kartowania terenowego za główne źródła zanieczyszczeń do atmosfery w gminie Lichnowy uznano:

— źródła ciepła indywidualnej i wielorodzinnej zabudowy mieszkaniowej,
— emitory obiektów produkcyjnych,

— zanieczyszczenia komunikacyjne (emisja liniowa, wzdłuż ciągów komunikacji samochodowej przebiegających przez teren gminy),
— emisję niezorganizowaną pyłu z terenów pozbawionych roślinności i z terenów o utwardzonej nawierzchni, głównie komunikacyjnych,
— emisje niezorganizowane pochodzące z ferm hodowlanych, głównie w zakresie tlenków azotu oraz odorów,
— napływ zanieczyszczeń, z terenów aglomeracji gdańskiej oraz z sąsiednich gmin (przede wszystkim z Tczewa).

Przez obszar gminy Lichnowy przebiega jedna istotna droga samochodowa – Nowy Dwór Gdański – Tczew (Trępnowy-Lichnowy-Lisewo), charakteryzująca się umiarkowanym (nie określonym pomiarowo) natężeniem ruchu pojazdów. Na terenie gminy nie ma dróg wojewódzkich, ani krajowych, jedynie południowa granica gminy na odcinku około 2 km przylega do drogi krajowej nr 22 (Kostrzyń-Kaliningrad). Większość dróg gminy Lichnowy to drogi polne eksploatowane głównie przez sprzęt rolniczy. Drogi powiatowe oraz nieliczne drogi gminne z obszaru gminy Lichnowy pełnią funkcję dróg publicznych w pełnym zakresie (eksploatowane są przez pojazdy osobowe, ciężarowe i inne), lecz natężenie ruchu jest na nich niewielkie. Komunikacyjne zanieczyszczenia atmosfery mogą powodować niekorzystne zmiany wartości produkcyjnej gleb i wpływać niekorzystnie na roślinność przydrożną (drzewa, krzewy i roślinność zielną) oraz na zdrowie mieszkających w otoczeniu dróg ludzi. To negatywne oddziaływanie spowodowane jest emisją spalin zawierających m.in. metale ciężkie, dwutlenek siarki i tlenki azotu oraz pył. Motoryzacyjne zanieczyszczenia atmosfery są związkami toksycznymi, powodującymi osłabienie fotosyntezy, degradację chlorofilu, zakłócenia w transpiracji i oddychaniu, przebarwienia, chlorozę, nekrozę liści, szybsze ich starzenie, upośledzenie wzrostu oraz zmniejszenie odporności na choroby i szkodniki (Łukasiewicz, 1995).

Emisja niezorganizowana pochodząca z obiektów hodowlanych, głównie bydła i trzody chlewnej powoduje przede wszystkim wzrost zawartości w powietrzu atmosferycznym tlenków azotu oraz odorów. Uciążliwość wymienionych obiektów koncentruje się głównie w najbliższym ich sąsiedztwie, powodując pogorszenie warunków aerosanitarnych. W przypadku zespołów kilku ferm oddziaływanie może osiągnąć większe rozmiary i oddziaływać na znaczny obszar.

Duży wpływ na stan aerosanitarny na obszarze gminy Lichnowy ma emisja zanieczyszczeń z obszaru sąsiednich gmin. Największe znaczenie ma napływ zanieczyszczeń z pobliskiego Tczewa. Uwarunkowane to jest dominującymi na tym obszarze kierunkami wiatrów, z sektora zachodniego oraz niewielką odległością i brakiem barier terenowych.

Warunki akustyczne

Poza pojedynczymi obiektami przemysłowo-rolniczymi o lokalnym, przyobiektowym charakterze uciążliwości, na terenie gminy Lichnowy nie są zlokalizowane inne punktowe źródła hałasu. Przebiegające przez gminę drogi, ze względu na umiarkowane natężenie ruchu pojazdów, nie odgrywają większego znaczenia. Największy wpływ na środowisko akustyczne otoczenia ma magistralna linia kolejowa Tczew-Warszawa, przebiegająca przez południową część gminy. Charakteryzuje się ona dużym natężeniem ruchu przejazdów osobowych i towarowych. Uciążliwość tej linii potęguje fakt, iż występuje ona na otwartym terenie, nie osłonięta żadnymi naturalnymi przeszkodami. Źródłem hałasu

o mniejszym znaczeniu jest droga krajowa Czarnin-Kaliningrad o umiarkowanym natężeniu ruchu pojazdów, przebiegająca wzdłuż południowej granicy gminy.

Generalnie obszar gminy w stanie istniejącym, poza najbliższym sąsiedztwem linii kolejowej, i drogi krajowej charakteryzuje się korzystnymi warunkami akustycznymi.

Zmiana klimatu akustycznego nastąpi po realizacji zespołów elektrowni wiatrowych planowanych na obszarze gminy. Z wymagań technicznych dotyczących pracy elektrowni wiatrowych wynika, że projektowane zespoły tych urządzeń lokalizowane są na terenach rolnych i porolnych, w oddaleniu od terenów mieszkalnych, tak, że żadna z elektrowni nie graniczy bezpośrednio z obszarami o funkcji chronionej. Uruchomienie zespołu elektrowni wiatrowych zmienia stan klimatu akustycznego w środowisku w rejonie lokalizacji. Fakt ten znacząco wpływa na możliwość zmiany jego funkcji urbanistycznych i wprowadza ograniczenia związane z użytkowaniem terenów sąsiadujących z planowaną inwestycją. Wyznaczony na rysunku studium „Uwarunkowania zagospodarowania przestrzennego" w 2010 r. „obszar preferowany lokalizacji elektrowni wiatrowych wg wniosku zarządu województwa" uznaje się za nieaktualny. Na rysunku studium „Uwarunkowania zagospodarowania przestrzennego" wyznaczono obszary preferowane dla lokalizacji elektrowni wiatrowych według przepisów odrębnych wg stanu na dn. 1 grudnia 2023 r.

Wielkość i struktura bezrobocia

W końcu czerwca 2009 roku w gminie Lichnowy było zarejestrowanych 347 bezrobotnych. Przeszło 63% ogółu bezrobotnych stanowiły kobiety. Młodzi ludzie w wieku do 24 lat stanowią 21% bezrobotnych. Jest to w porównaniu z wieloma gminami wielkość stosunkowo niska. Długotrwale bezrobotni to około 29%.

Stopa bezrobocia w gminie kształtuje się powyżej średniej wojewódzkiej i wynosi obecnie około 19 %.

Struktura bezrobotnych w gminie Lichnowy w połowie roku 2009 w zależności od poziomu wykształcenia przedstawiała się w sposób następujący:

wykształcenie: wyższe	0,9 %
policealne i średnie zawodowe	13,8%
średnie ogólnokształcące	4,9%
zasadnicze zawodowe	34,1%
podstawowe i niepełne podstawowe	46,1%.

Ze statusu bezrobotnego najczęściej korzystają osoby o niskim wykształceniu – osoby te chętniej niż wyżej wykształcone pracują w szarej strefie. Ta konstatacja w znacznym stopniu podważa wiarygodność danych o bezrobociu.

Liczba bezrobotnych w gminie Lichnowy w ostatnich latach

Rok	Ogółem	Udział bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym	Kobiety	
			Liczba	%
2003	692	25,7	368	53,2
2004	661	24,1	366	55,4
2005	559	20,0	356	63,7
2006	461	16,4	327	70,9
2007	378	13,2	265	70,1
2008	269	9,3	200	74,3
30.06.2009	347	12,0	221	63,7

Z statystyk Powiatowego Urzędu Pracy w Malborku wynika, że mimo dość znacznego udziału ludzi młodych (w wieku do 24 lat) w ogólnej liczbie bezrobotnych procent maleje. To zjawisko jest prawdopodobnie związane z emigracją zarobkową. Niepokojący natomiast jest fakt feminizacji bezrobocia, co spowodowane jest słabą dostępnością do miejsc pracy w gminie i trudnością pogodzenia prowadzenia domu z dojazdami do odległej pracy.

3.7. Potrzeby i możliwości rozwoju gminy

Wnioski do zmiany sposobu użytkowania i zagospodarowania terenu

Potrzeby rozwoju gminy określono na podstawie wniosków złożonych w sprawie zmian dotychczasowego sposobu użytkowania i zagospodarowania terenu.

Poniższa tabela obejmuje ZESTAWIENIE WNIOSKÓW OSÓB FIZYCZNYCH I PRAWNYCH (złożone po ogłoszeniu o przystąpieniu do sporządzania projektu zmiany studium) rozstrzygniętych przez Wójta Gminy w zakresie uwzględnienia w projekcie studium w dniu 26 listopada 2009r. Wszystkie wnioski są postulowane przez Wójta Gminy do uwzględnienia w projekcie studium jeżeli nie stoją w sprzeczności z wymogami ochronnymi środowiska i wymogami zachowania ładu przestrzennego. Ostateczna weryfikacja możliwości ich uwzględnienia nastąpi po zebraniu wszystkich uwarunkowań rozwoju przestrzennego gminy.

Wnioski złożone w terminie od 14 I 2009 r. do 31 III 2009 r. oraz w trakcie sporządzania dokumentu studium

Lp	Data wpływu wniosku	Nazwisko i imię, nazwa jednostki organizacyjnej i adres	Treść wniosku	Oznaczenie nieruchomości, której wniosek dotyczy
1	2	3	4	5
1.	31.03.2009	„Wind" Sp. z o.o. ul. Jagodowa 14 71-037 Szczecin	Przeznaczenie działek pod budowę elektrowni wiatrowych	Lisewo dz. 145/37, 135/1, 135/2, 138, 145/38, 143
2.	17.03.2009	Szućko Tadeusz ul. Zwycięstwa 23 82-224 Lichnowy	Przeznaczenie działki na działkę budowlaną	Dąbrowa dz. 56

3.	23.03.2009	Czaderska Teresa ul. Fredry 10/1 30-605 Kraków	Przeznaczenie działki na działkę budowlaną	Lichnówki dz. 52
4.	26.03.2009	Stolarczyk Aleksander ul. Jurgo 7A/2 83-110 Tczew	Przeznaczenie działki pod budownictwo mieszkaniowe	Dąbrowa dz. 185/1, 185/2
5.	27.03.2009	Dąbrowscy Elżbieta, Bogdan ul. Ceglarska 5A 83-110 Tczew	Przeznaczenie działek na działki budowlane	Lichnówki dz. 113, 69
6.	09.03.2009	Skorczyk Wiesław Pordenowo 33A 82-224 Lichnowy	Przeznaczenie działki na działkę budowlaną	Pordenowo dz. 28
7.	20.03.2009	Gospodarstwo Rolne „WENEDA" Sp. z o.o. Boręty I 82-224 Lichnowy	Przeznaczenie działek na działki budowlane	Dąbrowa dz. 194/1, 1/1, 236/18, cz. dz. 236/17 Boręty dz. 137/40, cz. dz. 138/14
8a.	19.01.2009	UPC Renewables UPC Lichnowy Sp. z o.o. ul. Syta 126 02-987 Warszawa	Przeznaczenie działek pod budowę farmy wiatrowej „Lichnowy"	Obszar gminy Lichnowy
8b.	19.01.2009	UPC Renewables UPC Lichnowy Sp. z o.o. ul. Syta 126 02-987 Warszawa	Przeznaczenie działek pod budowę farmy wiatrowej „Lichnowy"	Obszar gminy Lichnowy
9.	26.03.2009	Polska Hodowla i Obrót Zwierzętami Sp. z o.o. Szymankowo 82-224 Lichnowy	Przeznaczenie działek pod działalność rolniczą z możliwością lokalizacji wiatraków	Obręby geodezyjne: Szymankowo, Lichnowy, Tropiszewo, Lichnówki
10.	03.02.2009	ENERGA – OPERATOR S.A Oddział w Elblągu ul. Elektryczna 20 82-300 Elbląg	Wniosek dotyczy zawarcia w studium wszystkich niezbędnych elementów pozwalających na realizację rozbudowy sieci elektroenergetycznej jako inwestycji celu publicznego (z uwzględnieniem wzrastających potrzeb wynikających z rozwoju energetyki wiatrowej)	Obszar gminy Lichnowy
11.	10.02.2009	Paszelke Jakub Dąbrowa 34 82-244 Lichnowy	Przeznaczenie działki na działkę budowlaną	Dąbrowa dz. 114
12.	17.02.2009	Pomorska Spółka Gazownictwa Sp. z o.o Oddział Zakład Gazowniczy w Gdańsku ul. Wałowa 41/43 80-858 Gdańsk	Wniosek dotyczy wyznaczenia miejsca pod dystrybucyjną sieć gazową pozwalającą na doprowadzenie paliwa gazowego do odbiorców	Obszar gminy Lichnowy
13.	16.02.2009	Kamiński Roman Palczewo 37 82-112 Ostaszewo	Przeznaczenie działek pod zabudowę mieszkaniową jednorodzinną	Pordenowo dz. 10/2, 10/4
14.	13.03.2009	Grześkowiak Michał, Monika ul. Bema 13 83-110 Tczew	Przeznaczenie działek: pod zabudowę mieszkaniową (jedno i wielorodzinną) z budownictwem wolnostojącym i szeregowym, pod funkcje usługowo-handlowe i rekreacyjne, pod	Dąbrowa dz. 147/2, 145, 143, 146, 153/2, 152/3, 156/1, 154/2, 154/3,

		Szpankowski Bartosz ul. Sikorskiego 26 83-110 Tczew	zabudowę produkcyjną, usługową oraz magazynowo-składową	155, 156/2
15.	10.03.2009	Górnicki Robert ul. Robotnicza 54 82-224 Lisewo Malborskie	Przeznaczenie działki na działkę budowlaną	Lisewo Malborskie dz. 60/3
16.	11.03.2009	BALTYKA Wind Sp. z o.o. ul. Piwna 17B 50-353 Wrocław	Wniosek o opracowanie Analizy zasadności sporządzenia Miejscowego Planu Zagospodarowania Przestrzennego na terenie Gminy Lichnowy. Wniosek o przystąpienie do sporządzenia MPZP na terenie Gminy Lichnowy. Oświadczenie o posiadanym prawie do dysponowania nieruchomością gruntową na cele zabudowy zespołu elektrowni wiatrowych.	Obręby geodezyjne: Boręty, Pordenowo, Lichnowy, Dąbrowa
17.	20.03.2009	Andrzej Byrka Gospodarstwo Rolne „WENEDA" Sp. z o.o. Boręty I 82-224 Lichnowy	Przeznaczenie działek na działki budowlane	Dąbrowa dz. 6/1, 4, 195 Boręty dz. 138/16, 27
18.	02.02.2009	Lasy Państwowe Nadleśnictwo Elbląg ul. Marymoncka 5 82-300 Elbląg	Wniosek dotyczy przeznaczenia działki 1/2 na terenie obrębu Boręty wyłącznie na cele związane z gospodarką leśną i ochroną przyrody	Boręty dz. 1/2
19.	19.10.2009	Przedsiębiorstwo Rolno-Usługowe LICHNOWY Sp.z o.o. ul. Lipowa 8 82-224 Lichnowy	Przeznaczenie działek na: - teren urządzeń infrastruktury technicznej gospodarki odpadami (budowa biogazowni); - lokalizacja ferm wiatrowych.	Lichnowy: - 262/17 i cz. dz. 262/50; - 228, 273, cz. dz. 262/50.

Wszystkie wnioski uwidocznione w powyższych zestawieniach zaznaczono graficznie na planszy uwarunkowań 1:10000 z zachowaniem powyższej numeracji.

Generalnie wnioski potencjalnych inwestorów nowej zabudowy i zagospodarowania dotyczą następujących funkcji:

- możliwości realizacji zespołów elektrowni wiatrowych,
- lokalizacji biogazowni,
- zmiany przeznaczenia gruntów z rolnego na nierolnicze w większości z przeznaczeniem na cele mieszkaniowe

Nie jest koniecznym spełnianie wszystkich wniosków o sporządzanie mpzp, pamiętać należy, że to gmina kształtuje samodzielnie swoją politykę przestrzenną (studium) i samodzielnie (ale w granicach przepisów prawa) przesądza w planach miejscowych o sposobach i zasadach zagospodarowywania i zabudowy terenów.
Zazwyczaj też to właśnie gmina ponosi największe koszty skutków uchwalenia planu miejscowego (zobowiązania dot. infrastruktury komunalnej, ew. roszczenia o odszkodowania, wykupy, zamiany gruntów), nie licząc samych bezpośrednich

kosztów ich sporządzania (mapy, opracowania wyjściowe np. ekofizjografia, koszt planu i prognoz), które wprost obciążają budżet gminy.
Nawet tzw. renta planistyczna rzadko pozwala na uzyskanie korzyści przewyższających poniesione lub niezbędne do poniesienia nakłady.
Nie ma zatem obowiązku spełniania życzeń czy żądań prywatnych właścicieli terenów czy inwestorów, o ile nie jest to korzystne dla gminy, z punktu widzenia jej celów działania.
W obecnym stanie prawnym, część z wniosków, jakie jeszcze się pojawią, jest realizowana poprzez procedury indywidualnych decyzji wzizt – dotyczy to wniosków dla terenów bezpośrednio sąsiadujących z już zabudowanymi działkami, przy drogach, z dostępem do uzbrojenia inżynieryjnego.
Generalnie wszystkie wnioski złożone do zmiany lub sporządzenia planu miejscowego, dla których nie jest możliwe wydanie decyzji wz, (a zatem także niektóre sprawy, dla których opracowano wcześniej decyzje odmowne) wymagają wyprzedzającej zmiany, aktualizacji studium.
Wszystkie wnioski są szczegółowo analizowane i dostosowywane do możliwości realizacyjnych gminy, głównie budżetu. Najważniejsze jest zabezpieczenie środków na uzbrojenie terenów inwestycyjnych, przynajmniej w części umożliwiającej ubieganie się o finansowanie zewnętrzne.

Poniższa tabela zawiera wnioski organów właściwych do opiniowania i uzgadniania projektu studium. Wnioski te mogą być składane podczas całego okresu sporządzania studium.

Lp.	Data wpływu wniosku	Nazwisko i imię, nazwa jednostki organizacyjnej i adres	Treść wniosku	Oznaczenie nieruchomości której dotyczy wniosek
1	2	3	4	5
1.	03.03.2009	Wojewódzki Urząd Ochrony Zabytków w Gdańsku ul. Kotwiczników 20 80-881 Gdańsk	Uwzględnić w opracowaniu informacje zawarte w piśmie dotyczące m.in.: uwzględnienia w studium ustaleń gminnego programu opieki nad zabytkami, problematyki ochrony zasobów dziedzictwa kulturowego, a także dokonania analizy stanu funkcjonowania środowiska kulturowego oraz określenia warunków jego ochrony	Obszar gminy Lichnowy
2.	03.03.2009	Wojewódzki Sztab Wojskowy Gdańsk ul. Do Studzienki 45 80-206 Gdańsk	Uwzględnić w opracowaniu informacje zawarte w piśmie dotyczące konieczności uzgadniania dokumentacji technicznych planowanych inwestycji z wymienionymi organami oraz umieszczenia w studium zapisu dotyczącego wydawania decyzji o pozwoleniu na budowę	Obszar gminy Lichnowy
3.	05.03.2009	Urząd Marszałkowski M.in. pomorskiego w Gdańsku Departament Rozwoju Regionalnego i Przestrzennego ul. Okopowa 21/27 80-810 Gdańsk	Informacje i wnioski z planu zagospodarowania przestrzennego województwa pomorskiego i opracowań regionalnych	Obszar gminy Lichnowy

4.	12.03.2009	PKP Polskie Linie Kolejowe S.A. Oddział Regionalny w Gdańsku ul. Dyrekcyjna 2-4 80-958 Gdańsk Wydział m.in. Geodezji i Dokumentacji Technicznej	Uwzględnić w opracowaniu informacje zawarte w piśmie dotyczące wyłączenia terenów zamkniętych z opracowania oraz uwzględnienia ograniczeń zagospodarowania gruntów usytuowanych w bezpośrednim sąsiedztwie przebiegającej linii kolejowej	Obszar gminy Lichnowy
5.	26.01.2009	Generalna Dyrekcja Dróg Krajowych i Autostrad Oddział w Gdańsku ul. Subisława 5 80-354 Gdańsk-Oliwa	Uwzględnić w opracowaniu informacje zawarte w piśmie dotyczące m.in.: nie dopuszczenia przez zarządcę drogi krajowej nr 22 do obsługi komunikacyjnej terenów położonych bezpośrednio przy drodze za pośrednictwem bezpośrednich zjazdów i nowych skrzyżowań z drogami lokalnymi; wyznaczenia terenów pod zabudowę mieszkaniową poza strefą uciążliwości drogi krajowej	Pas drogowy drogi krajowej nr 22
6.	22.01.2009	Pomorski Urząd Wojewódzki w Gdańsku ul. Okopowa 21/27 80-810 Gdańsk Wydział Bezpieczeństwa i Zarządzania Kryzysowego	Wniosek dotyczy sporządzenia charakterystyki przestrzennych zagrożeń oraz podjęcia działań likwidujących w celu zapewnienia bezpieczeństwa osób i mienia	Obszar gminy Lichnowy
7.	23.02.2009	Wojewódzki Sztab Wojskowy Gdańsk ul. Do Studzienki 45 80-206 Gdańsk	Wniosek dotyczy uzgadniania wydawania pozwoleń na budowę dla obiektów o wysokości równej i większej od 50m npt	Obszar gminy Lichnowy
8.	10.02.2009	Rejonowy Zarząd Infrastruktury ul. Jana z Kolna 8b 81-912 Gdynia	Brak wniosków do zmiany studium	
9.	24.02.2009	Muzeum Archeologiczne w Gdańsku ul. Mariacka 25/26 80-958 Gdańsk	Wniosek dotyczy: weryfikacji terenowej zlokalizowanych na obszarze gminy stanowisk archeologicznych, ustalenia stref ochrony archeologicznej dla stanowisk płaskich oraz określenia zakresu ochrony konserwatorskiej dla obiektów archeologicznych	Obszar gminy Lichnowy
10.	18.02.2009	Wojewoda Pomorski Pomorski Urząd Wojewódzki w Gdańsku ul. Okopowa 21/27 80-810 Gdańsk	Brak wniosków do zmiany studium	
11.	25.02.2009	Urząd Miejski w Tczewie Plac Marszałka Józefa Piłsudskiego 1 83-110 Tczew	Wniosek dotyczy uwzględnienia przebiegu szlaku rowerowego koroną wału wiślanego w granicach gminy Lichnowy (kontynuacja dróg rowerowych w mieście Tczewie)	Obszar gminy Lichnowy
12.	26.01.2009	22 Baza Lotnicza Jednostka Wojskowa nr 1128 ul. 17 Marca 82-203 Malbork	Brak wniosków do zmiany studium	
13.	09.03.2009	Zarząd Dróg Powiatowych w Malborku Plac Słowiański 17 82-200 Malbork	Brak wniosków do zmiany studium	

3.8. Stan prawny gruntów

W gminie przeważa własność prywatna osób fizycznych i osób prawnych. Dotyczy to głównie gruntów wchodzących w skład gospodarstw rolnych. Grunty komunalne to głównie grunty pod obiektami komunalnymi (oświata, usługi komunalne, itp.) oraz drogami gminnymi.

Największe w gminie Gospodarstwa Rolne to:

- Przedsiębiorstwo Rolno-Usługowe Lichnowy Sp. z o.o. – 332 ha,
- Rolnicza Spółdzielnia Produkcyjna „ Zwycięstwo" – 750 ha,
- Gospodarstwo Rolne „Weneda" Sp. z o.o. – 342 ha,
- Bracia Laird Sp. z o.o. – 980 ha,
- Polhoz Sp. z o.o. – 1847 ha,
- Agencja Nieruchomości Rolnych – 25 ha,
- Rolnicza Spółdzielnia Produkcyjna w Gnojewie – 26 ha,
- Zarząd Gospodarki Wodnej Gdańsk – 93 ha
- Bałtyckie Konsorcjum Inwestycyjne Lisewo – 94 ha,
- Grupa Producentów Rolnych „Profesja" – 81 ha,
- Kółko rolnicze Boręty – 27 ha,
- Kółko rolnicze Lisewo – 16 ha,
- Kółko rolnicze Dąbrowa – 14 ha,
- Parafia Rzymsko Katolicka Boręty – 16 ha,
- Zespół Szkół Rolniczych Gospodarstwo Pomocnicze – 15 ha,
- Pracownicze ogrody działkowe – 9 ha,
- BL Inwestycyjne sp. z o.o. – 5 ha,
- Parafia Rzymsko Katolicka Lichnowy – 1,2 ha,

Grunty rolne wchodzące w skład indywidualnych gospodarstw to: 2576ha

3.9. Występowanie obiektów i terenów chronionych na podstawie przepisów odrębnych

Ustawa o ochronie przyrody

W granicach gminy Lichnowy spośród form ochrony przyrody w rozumieniu ustawy o ochronie przyrody z dnia 16 kwietnia 2004 r. (Dz. U. 2004 r., Nr 92, poz. 880 z późn. zm.), występują:

- obszar Natura 2000: Obszar Specjalnej Ochrony Ptaków „Dolina Dolnej Wisły" PLB040003;
- Środkowożuławski Obszar Chronionego Krajobrazu;
- 8 pomników przyrody;

Ze względu na brak inwentaryzacji przyrodniczej gminy nie są dostępne szczegółowe dane o ochronie gatunkowej roślin, zwierząt i grzybów.

Obszar Specjalnej Ochrony Ptaków „Dolina Dolnej Wisły"

OSO „Natura 2000" został wyznaczony rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 21 lipca 2004 r. w sprawie obszarów specjalnej ochrony ptaków Natura 2000.

Jest to obszar o powierzchni 34 909, 2 ha, leżący na wysokości od 1 do 50 m n.p.m. Obejmuje prawie naturalną dolinę Wisły na odcinku między Włocławkiem a Przegliną. Rzeka płynie w naturalnym korycie prawie na całym odcinku, z muliskami, łachami piaszczystymi i wysepkami, w dolinie zachowane są starorzecza i niewielkie torfowiska niskie. Brzegi pokryte są mozaiką zarośli wierzbowych i lasów łęgowych, a także pól uprawnych i pastwisk. Miejscami dolinę Wisły ograniczają wysokie skarpy, na których utrzymują się trawy kserotermiczne i grądy zboczowe. Wisła przepływa w granicach obszaru przez kilka dużych miast: Toruń, Bydgoszcz, Grudziądz, Tczew. Wody śródlądowe (stojące i płynące) zajmują 31% obszaru, siedliska łąkowe i zaroślowe zajmują 21%, a siedliska leśne 8%. Obszar jest wykorzystywany rolniczo – 38% powierzchni. Obszar jest ostoją ptaków o randze europejskiej. Mimo że awifauna obszaru nie jest całkowicie poznana wiadomo, że gniazduje ok. 180 gatunków ptaków. Teren stanowi także bardzo ważną ostoję dla ptaków migrujących i zimujących (zimowisko bielika). W okresie wędrówek ptaki wodno-błotne występują w koncentracjach do 50 000 osobników. Występują tu co najmniej 44 gatunki ptaków wymienione w Załaczniku I Dyrektywy Ptasiej. Szczególne znaczenie mają populacje gatunków takich jak: bielik, gęś, nurogęś, ohar, rybitwa białoczelna, rybitwa rzeczna, zimorodek, ostrygojad, bielaczek. W stosunkowo wysokim zagęszczeniu występuje derkacz, mewa czarnogłowa, siweczka rzeczna. Występuje bogata fauna innych zwierząt kręgowych, bogata flora roślin naczyniowych (ok. 1350 gatunków) z licznymi gatunkami zagrożonymi i prawnie chronionymi, silnie zróżnicowane zbiorowiska roślinne, w tym zachowane różne typy łęgów, a także cenne murawy kserotermiczne.

Środkowożuławski Obszar Chronionego Krajobrazu

Środkowożuławski OCHK położony jest na terenie powiatów malborskiego i nowodworskiego. Swoim zasięgiem obejmuje koryto i tereny międzywala Wisły. Obszar ten pełni istotną rolę jako korytarz ekologiczny rangi krajowej oraz międzynarodowej (system sieci ekologicznej ECONET). Powierzchnia całkowita terenu wynosi 2 5013 ha, w tym lasy zajmują 274 ha, użytki rolne 1889 ha, wody 176 ha oraz inne 174 ha. W granicach gminy Lichnowy znajduje się 507 ha. Podstawowymi elementami krajobrazowymi Środkowożuławskiego OChK są: toń wodna Wisły, tereny użytków zielonych oraz upraw wikliny, pasy roślinności przybrzeżnej (szuwarów i oczeretów), a także strefa zadrzewień i zakrzewień nadwodnych. Granice OChK pokrywają się na terenie gminy Lichnowy z granicami OSO Natura 2000 „Dolina Dolnej Wisły".

Pomniki przyrody

W gminie Lichnowy prawną ochroną przyrody objęto dotychczas 8 obiektów jako pomniki przyrody. Wszystkie uznane za pomniki przyrody obiekty to drzewa lub grupy drzew.

Wykaz pomników przyrody zlokalizowanych na terenie gminy Lichnowy

Lp.	Nr w rejestrze WKP	Nazwa pomnika przyrody	Wymiary pomnika przyrody [m]	Położenie
1.	1/88	Klon pospolity	2,85	Przy drodze Lisewo-Lichnowy, 150 m przed miejscowością Dąbrowa
2.	2/88	Klon pospolity	2,70	Przy drodze Lisewo-Lichnowy, 100 m przed miejscowością Dąbrowa
3.	3/88	Klon pospolity	3,05	Przy drodze Lisewo-Lichnowy,

				50 m za miejscowością Dąbrowa
4.	3/90	Dąb szypułkowy	5,35	Szymankowo, droga do Gnojewa
5.	4/88	Klon pospolity (3 szt.)	2,07; 2,32; 2,42	Park w Lisewie
6.	5/88	Jesion wyniosły	3,17	Park w Lisewie
7.	6/88	Dąb szypułkowy	4,01	Park wiejski w Lisewie,
8.	105/92	Sosna czarna	1,72	Lichnowy, ul. Zwycięstwa

źródło: Program Ochrony Środowiska Gminy Lichnowy, 2004

Ustawa Prawo Wodne

Zagrożenie powodzią

W granicach gminy Lichnowy występują obszary szczególnego zagrożenia powodzią obejmujące obszar międzywala Wisły (tereny okresowych zalewów Wisły). Pozostały obszar gminy (82-83% terenu) stanowi obszar potencjalnego zagrożenia powodzią w przypadku przelania się wód Wisły przez korony wałów lub przerwania wałów.

Na obszarach szczególnego zagrożenia powodzią (prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi raz na 100 lat i raz na 10 lat) obowiązują ograniczenia i zakazy wynikające z przepisów prawa wodnego.

Zgodnie z przepisami prawa wodnego obowiązuje zakaz wykonywania obiektów budowlanych w odległości mniejszej niż 50 m od wałów przeciwpowodziowych z każdej strony wału, t.j. po stronie odpowietrznej i nawietrznej wału. Dyrektor regionalnego zarządu gospodarki wodnej może wydać decyzję o zwolnieniu z powyższych zakazów.

Ustawa o lasach

Zgodnie z Ustawą z dnia 28 września 1991 r. o lasach (tekst jednolity Dz. U. z 2005 r., Nr 45, poz. 435 z późn. zm):

Art. 15.

Za lasy szczególnie chronione, zwane dalej "lasami ochronnymi", mogą być uznane lasy, które:

1) *chronią glebę przed zmywaniem lub wyjałowieniem, powstrzymują usuwanie się ziemi, obrywanie się skał lub lawin,*
2) ***chronią zasoby wód powierzchniowych i podziemnych, regulują stosunki hydrologiczne w zlewni oraz na obszarach wododziałów,***
3) *ograniczają powstawanie lub rozprzestrzenianie się lotnych piasków,*
4) *są trwale uszkodzone na skutek działalności przemysłu,*

5) stanowią drzewostany nasienne lub ostoje zwierząt i stanowiska roślin podlegających ochronie gatunkowej,

6) mają szczególne znaczenie przyrodniczo-naukowe lub dla obronności i bezpieczeństwa Państwa,

7) są położone:

*a) **w granicach administracyjnych miast i w odległości do 10 km od granic administracyjnych miast liczących ponad 50 tys. mieszkańców,***

b) w strefach ochronnych uzdrowisk i obszarów ochrony uzdrowiskowej w rozumieniu ustawy z dnia 28 lipca 2005 r. o lecznictwie uzdrowiskowym, uzdrowiskach i obszarach ochrony uzdrowiskowej oraz o gminach uzdrowiskowych (Dz.U. Nr 167, poz. 1399),

c) w strefie górnej granicy lasów.

Art. 16.

1. Minister właściwy do spraw środowiska, w drodze decyzji, uznaje las za ochronny lub pozbawia go tego charakteru, na wniosek Dyrektora Generalnego, zaopiniowany przez radę gminy – w odniesieniu do lasów stanowiących własność Skarbu Państwa.

1a. Starosta, po uzgodnieniu z właścicielem lasu i po zasięgnięciu opinii rady gminy, w drodze decyzji, uznaje las za ochronny lub pozbawia go tego charakteru - w odniesieniu do pozostałych lasów.

2. Rada gminy powinna wyrazić opinię w ciągu dwóch miesięcy od dnia otrzymania wystąpienia o jej wyrażenie. W razie upływu tego terminu uważa się, że rada gminy nie zgłasza zastrzeżeń.

Art. 17.

Minister właściwy do spraw środowiska określi, w drodze rozporządzenia, szczegółowe zasady i tryb uznawania lasów za ochronne oraz szczegółowe zasady prowadzenia w nich gospodarki leśnej.

Na obszarze gminy występują grunty leśne uznane za ochronne –wodochronne (decyzja MOŚZNiL Nr 11/99 z dnia 04 stycznia 1999r.) Dotyczy to jedynego lasu w gminie o powierzchni ok. 20ha, położonego w sąsiedztwie wału Wisły w obrębie geodezyjnym Boręty.

Ustawa o ochronie gruntów rolnych i leśnych

Zasoby glebowe

Zgodnie z Ustawą z dnia 03 lutego 1995 r. o ochronie gruntów rolnych i leśnych (tekst jednolity z 2004 r. Dz. U. Nr 121, poz. 1266 z późn. zm. - od 01.01.2009 r. obowiązuje Ustawa z dnia 19 grudnia 2008 r. o zmianie ustawy o ochronie gruntów rolnych i leśnych - Dz. U. z 2008 r. Nr 237, poz. 1657) przeznaczenie na cele nierolnicze:

Art. 7.

1. Przeznaczenia gruntów rolnych i leśnych na cele nierolnicze i nieleśne wymagające zgody, o której mowa w ust. 2, dokonuje się w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego, sporządzanym w trybie określonym w przepisach o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym.

2. Przeznaczenie na cele nierolnicze i nieleśne:

1) gruntów rolnych stanowiących użytki rolne klas I-III, jeżeli ich zwarty obszar projektowany do takiego przeznaczenia przekracza 0,5 ha – wymaga uzyskania zgody Ministra Rolnictwa i Gospodarki Żywnościowej [obecnie Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi]*;*

2) gruntów leśnych stanowiących własność Skarbu Państwa – wymaga uzyskania zgody Ministra Ochrony Środowiska Zasobów Naturalnych i Leśnictwa [obecnie Ministra Środowiska] *lub upoważnionej przez niego osoby;*

3) skreślony,

4) skreślony,

5) pozostałych gruntów leśnych

wymaga uzyskania zgody marszałka województwa wyrażonej po uzyskaniu opinii izby rolniczej."

Prawie wszystkie grunty występujące w obszarze gminy Lichnowy to grunty najwyższych klas bonitacyjnych I-III, z czego przeważają grunty klas II i IIIa. Zatem wszelka działalność inwestycyjna (o charakterze nierolniczym) na obszarze większym niż 0,5ha będzie wymagała zgody właściwego ministra na zmianę przeznaczenia gruntów rolnych na cele nierolnicze uzyskana w trybie opracowania miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego.

Ustawa o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami.

Do rejestru zabytków województwa pomorskiego wpisane są:

- obiekty i zespoły zabytkowe - 9 sztuk
- jedno stanowisko archeologiczne

Lp.	Nazwa miejscowości	Rodzaj obiektu, lokalizacja	Nr rejestru	Nr decyzji
1.	Lisewo Malborskie	kościół parafialny p.w. Św. Mikołaja	131	Kl. V/KZ/2/32/59 z dn. 04.12.1959 r.
2.	Lichnowy	kościół parafialny p.w. Św. Urszuli, ul. Zwycięstwa	812	Kl. VI/132/75 z dn. 17.11.1974 r.
3.	Lichnówki	dom mieszkalny, nr 44 (d.11)	1033	Kl-I-2061/83 z dn. 02.09.1983 r.
4.	Boręty	kościół parafialny p.w. Św. Katarzyny	1039	Kl-I/2747/83 z dn. 18.11.1983 r.
5.	Lisewo Malborskie	zespół dworsko-parkowy z folwarkiem (dwór, budynek mieszkalny przy ul. 10 marca 46, spichlerz, zespół 4 budynków folwarcznych, park)	1341	PSOZ-534/11/91 z dn. 15.01.1991r.
6.	Starynia	dom mieszkalny, obora, stodoła, nr 11	1355	PSOZ-534/72/91 z dn. 27.09.1991r.
7.	Lichnowy	dom mieszkalny, ul. Lachowicza 21-23	1360	PSOZ-534/1/92 z dn. 10.01.1992 r.
8.	Borety	ruina kościoła katolickiego p.w. Św. Katarzyny wraz z otaczającym cmentarzem	1440	PSOZ/VIII/313/94 z dn. 21.02.1994r.
9.	Pordenowo	dom mieszkalny, nr 36	1571	PSOZ/VIII/2034/95 z dn. 13.11.1995 r.

LP.	NR REJESTRU ZABYTKÓW ARCHEOL.	DATA WPISU DO REJESTRU ZABYTKÓW	NR DECYZJI	OBIEKT	MIEJSCOWOŚĆ
1.	151/ARCHEOL.	14.05.1971 R.	KL.-IV/6200/2/76/71	OSADA OTWARTA (OKRES WPŁYWÓW RZYMSKICH)	LISEWO (LISEWO V)

3.10. Występowanie obszarów naturalnych zagrożeń geologicznych

Zagrożenie osuwaniem się mas ziemnych.

Generowanie ruchów masowych uzależnione jest od wielu warunków, jak kąt nachylenia terenu, budowa geologiczna, pokrycie terenu, warunki klimatyczne oraz występowanie zjawisk morfogenetycznych. W przypadku terenów o predyspozycjach do powstawania ruchów masowych, nawet niewielka ingerencja antropogeniczna może doprowadzić do zachwiania stabilności i uruchomienia stoku.

Zgodnie z literaturą przedmiotu, słabe ruchy masowe (soliflukcja[1]) mogą pojawiać się już przy kącie nachylenia 2-7^0, przy 7-15^0 może wystąpić silne spełzywanie i soliflukcja oraz osuwanie. Przy kącie nachylenia terenu 15-35^0 możliwe jest silne osuwanie gruntu. Za osuwiskotwórcze uznaje się generalnie nachylenie terenu 15-35^0. Powyżej 35^0 występuje zjawisko odpadania i obrywania mas skalnych i zwietrzeliny.

Zagrożenie morfodynamiczne na obszarze gminy ma znaczenie lokalne i głównie potencjalne. Na terenie gminy Lichnowy nie występują zarejestrowane tereny zagrożone ruchami masowymi ziemi.

3.11. Występowanie udokumentowanych złóż kopalin oraz zasobów wód podziemnych

Złoża kopalin

Na terenie gminy występuje jedno udokumentowane złoże kruszywa naturalnego *Starynia*. Złoże było eksploatowane w latach 1993-1994r. Ze względu na nieopłacalność zaniechano eksploatacji. Użytkownik wystąpił o wygaszenie koncesji, co nastąpiło z dniem 31.1.1994r. W złożu pozostało 10,9 tyś. ton piasku, a rekultywacji wyrobiska poeksploatacyjnego nie przeprowadzono.
Na terenie gminy nie stwierdzono innych perspektywicznych złóż kopalin.

Na obszarze gminy Lichnowy występują potencjalne miejsca wydobycia surowców naturalnych – gazu ziemnego i ropy naftowej. Zostały wydane następujące koncesje:

- na poszukiwanie i rozpoznawanie złóż ropy naftowej i gazu ziemnego w rejonie „Malbork" (położone m. in. na obszarze gminy Lichnowy) - koncesja nr 66/2008/p wydana przez Ministra Środowiska w dniu 24 grudnia 2008r. na rzecz Mazovia Energy Resources Sp. z o. o.
- na poszukiwanie i rozpoznawanie złóż ropy naftowej i gazu ziemnego w rejonie „Cedry Wielkie" (położone m. in. na obszarze gminy Lichnowy) – koncesja Nr 20/2007/p wydana przez Ministra Środowiska z dnia 23.10. 2007r na rzecz Lane Energy Poland Sp. z o. o.

Wyniki tych poszukiwań mogą skutkować dokumentacją nowych złóż kopalin w gminie.

3.12. Występowanie terenów górniczych wyznaczonych na podstawie przepisów odrębnych

Nie występują na obszarze gminy.

[1] Proces pełznięcia pokrywy zwietrzelinowej, nasiąkniętej wodą według Klimaszewskiego 1978

3.13. Stan systemów komunikacji i infrastruktury technicznej, w tym stopień uporządkowania gospodarki wodno-ściekowej, energetycznej oraz gospodarki odpadami

Drogi

Droga krajowa

Południowa granicę gminy w rejonie miejscowości Szymankowo stanowi droga krajowa nr 22 relacji: Kostrzyń – Człuchów – Chojnice – Czarlin – Elbląg w klasie technicznej głównej ruchu przyspieszonego (GP). Jest to droga prowadząca do węzła autostrady A1 w miejscowości Swarożyn oraz do granicy państwa: z okręgiem kaliningradzkim na wschodzie kraju i Niemcami na zachodzie kraju. Docelowo planowane jest podwyższenie jej klasy technicznej do drogi klasy „S" ekspresowa.

Drogi wojewódzkie

Nie występują na obszarze gminy Lichnowy.

Drogi powiatowe

Przez teren gminy przebiegają następujące drogi:

Lp.	**Nr drogi (nowy/stary)**	**Przebieg**	**klasa techniczna drogi**
1.	2337G/09118	Ostaszewo - Lichnowy	Z
2.	2339G/09120	Palczewo - Dąbrowa	L
3	2340G/09122	Nowy Dwór Gdański – Nowy Staw – gr. Tczew	G
4.	2916G/09123	Lisewo - Kończewice	G
5.	2917G/09124	Lichnówki - Szymankowo - Gnojewo	G
6.	2925G/09132	Lichnowy - Parszewo	L
7.	2926G/09133	Pordenowo-Pregowo Żuławskie – Nowy Staw	L

Łączna długość dróg powiatowych na terenie gminy Lichnowy wynosi:

37,02km

Drogi gminne

Wykaz dróg gminnych z terenu gminy Lichnowy

Drogi gminne utwardzone

Lp.	Nr drogi	Droga	Nawierzchnia	długość km
1.	0911001	Dojazd do stacji w Szymankowie	Asfalt	0,415
2.		Lichnowy - Lichnówki	Asfalt	1,1
3.		Dąbrowa – PGR Boręty	Asfalt	2,0
4.		Boręty wieś – Boręty II	Bruk	1,050
5.		Parszewo	Asfalt	1,0
6.		Lichnowy, ul. Lachowicza	Asfalt	0,975
7.		Lichnowy, ul. Spółdzielcza	Trylinka	0,33
8.		Lichnowy, ul. Wiatraczna	Płyty betonowe	0,35
9.	0911010	Lichnowy, ul. Jesionowa - przedłużenie	Trylinka	1,022
10.		Lisewo Malb., ul. Braterska	Trylinka	1,57
11.		Lisewo Malb., ul. Wyzwolenia	Asfalt	0,09
12.		Lisewo Malb., ul. Robotnicza	Asfalt	0,13
13.		Lisewo Malb., do wysypiska	Płyty betonowe	0,45
14.		Lisewo Malb. , ul. Niepodległości	Trylinka	0,08
15.	0911005	Lichnówki - Dąbrowa	Trylinka	0,641
16.		Dąbrowa	Polbruk	0,046
X	X	**Razem drogi utwardzone**	X	**11,249**

Drogi gminne gruntowe

Lp.	Nr drogi	Droga	Długość w km
1.	0911002	Lichnowy – Tropiszewo - Tropy	4,718
2.	0911003	Szymankowo – Stogi	1,800
3.	0911004	Lichnowy – Lichnówki	2,600
4.	0911005	Lichnówki – Dąbrowa	1,213
5.	0911006	Lichnowy – kol. Lichnowy	0,800
6.	0911007	Dąbrowa – PGR Boręty	4,600
7.	0911008	Stara Wisła – Lisewo Malb.	3,500
8.	0911009	Lichnowy – Tropiszewo	0,700
9.	0911010	Starynia – Lichnowy	3,200
10.	0911011	PGR Lichnówki do drogi zakł. Lichnówki – Stara Wisła	1,300
11.	0911012	Lichnówki – Stara Wisła	4,100
12.	0911013	Lichnowy – PGR Boręty II	3,000
13.	0911014	Lichnowy - Parszewo	1,000
14.	0911015	Parszewo - Trępnowy	2,000
15.	0911016	Tropiszewo – Lichnowy Tropiszewo Kolonia	0,500
16.	0911017	Stara Wisła - Szymankowo	5,300
17.	0911018	Pordenowo - Parszewo	2,350
X	X	**Razem drogi gruntowe**	**42,681**

Łączna długość dróg gminnych na terenie gminy Lichnowy wynosi:
53,93 km

Komunikacja kolejowa

Przez teren gminy przebiega linia kolejowa nr 9/E65 o znaczeniu krajowym (Gdynia-Gdańsk-Tczew-Malbork-Warszawa-Zebrzydowice)

W gminie jest jedna stacja kolejowa osobowa – Szymankowo oraz przystanek osobowy w Lisewie Malborskim.

Obecnie trwają prace modernizacyjne linii kolejowej polegające na przebudowie celem przystosowania jej do prędkości kursujących pociągów do 160km/h, a w niektórych przypadkach nawet 200km/h, zwiększenia przepustowości trasy i skrócenia czasu podróży.

Śródlądowa Droga Wodna

Rzeka Wisła to droga wodna o znaczeniu międzynarodowym E-40 (Wisła – Dniestr) i E-70 (Śluza Hohensaaten – Zalew Wiślany) (odcinek wspólny).

Trasy rowerowe

Przez obszar gminy nie przebiegają obecnie trasy rowerowe. W planach jest budowa ścieżki pieszo-rowerowej z m. Lichnowy do m. Lichnówki (wykonano projekt budowlany przedsięwzięcia). Ścieżka ta będzie pełnić role lokalnej trasy.
Wg projektu planu zagospodarowania przestrzennego województwa pomorskiego (2009) przez obszar gminy przebiegają dwie trasy rowerowe:

- międzynarodowa trasa nr 12 Trasa Zamków Polski Północnej (Czarne – ... - Tczew-Malbork - ... – Smętowo Graniczne),
- regionalna trasa nr 118 Ryjewo-Malbork – Tczew – Świbno.

Ponadto wg wniosku samorządu miasta Tczewa należy przewidzieć przebieg regionalnej trasy rowerowej biegnącej trasą znakowanego „Nadwiślańskiego" szlaku turystycznego.

Piesze Szlaki turystyczne

Przez obszar gminy Lichnowy, wzdłuż wałów przeciwpowodziowych wytyczony został pieszy szlak turystyczny – **„Nadwiślański"**". Biegnie on prawie w całości koroną wałów wiślanych od miejscowości Biała Góra (rozwidlenie Wisły i Nogatu) do Mikoszewa (w okolicy ujścia Wisły do Zatoki Gdańskiej).

Komunikacja zbiorowa PKS

Na obszarze gminy funkcjonuje komunikacja autobusowa obsługiwana przez PKS Malbork, PKS Tczew, PPKS Nowy Dwór.
Przystanki autobusowe w większości przypadków zlokalizowane są bezpośrednio przy jezdni, bez zatoki autobusowej. Większość posiada wiatę dla oczekujących oraz zaopatrzona jest w rozkłady jazdy. Poziom obsługi mieszkańców w zakresie komunikacji zbiorowej jest niewystarczający.

Infrastruktura techniczna – zaopatrzenie w wodę

Jak już wspomniano w opisie stanu istniejącego gmina Lichnowy prawie w całości zaopatrywana jest z Centralnego Wodociągu śuławskiego. Nie ma ograniczeń w dostawie wody. Jedynym problemem jest znaczna ilość sieci wodociągowych z rur a-c, która ze względu na awaryjność jak i szkodliwość dla zdrowia powinna być sukcesywnie wymieniana na inny materiał.

Infrastruktura techniczna – stan uporządkowania gospodarki ściekowej

Istniejący kolektor tłoczny z Lisewa poprzez Dąbrowę i Lichnowy w kierunku Nowego Stawu daje możliwość kanalizowania całej gminy.

Infrastruktura techniczna - wody deszczowe i regulacja stosunków wodnych

Kanalizacja deszczowa wymaga budowy równolegle do zabudowy wg wymogów planowanego zagospodarowania i lokalizacji nowej zabudowy.

System melioracyjny, nie wymaga on zasadniczej przebudowy, jedynie prawidłowego utrzymania rowów i kanałów melioracyjnych i dbałości o stan techniczny urządzeń (przepusty, rurociągi i studnie drenarskie, zastawki itp.)

3.14. Zadania służące realizacji ponadlokalnych celów publicznych.

W gminie Lichnowy występują obszary, na których rozmieszczone będą inwestycje celu publicznego o znaczeniu ponadlokalnym, zgodnie z ustaleniami planu zagospodarowania przestrzennego województwa; są to:

- Master plan dla transportu kolejowego w Polsce do 2030 roku - modernizacja linii istniejącej E65/CE65 na odcinkach Warszawa –Gdynia;
- Program rozwoju dróg wodnych Delty Wisły i Zalewu Wiślanego – Pętla Żuławska Międzynarodowa Droga Wodna E-70, w ramach której przewiduje się budowę punktu widokowego na wale wiślanym w miejscowości Lisewo Malborskie (na obecnym etapie projektowania nie powstała jeszcze koncepcja umiejscowienia punktu widokowego i jest on przewidywany do realizacji po roku 2017) – obszar ten obejmuje całą gminą Lichnowy, a w szczególności trasę wodną rzeką Wisłą i wał Wisły w rejonie miejscowości Lisewo Malborskie.

GMINA LICHNOWY
STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO

UWARUNKOWANIA SYNTEZA
SKALA 1:10 000

Załącznik nr 2 do Uchwały Nr .....
Rady Gminy Lichnowy z dnia .....

0 500 1 000
metry

Gmina Suchy Dąb
Gmina Ostaszewo
Gmina Tczew
Gmina Nowy Staw
Gmina Miłoradz
Gmina Malbork

OSO NATURA 2000 "DOLINA DOLNEJ WISŁY" PLB040003

PORDENONO
PARSZEWO
BORĘTY
DĄBROWA
LICHNOWY
LICHNÓWKI
TROPISZEWO
LISEWO MALBORSKIE
STARYNIA
SZYMANKOWO

Borety Drugie
Pordenowo
Parszewo
Borety
Borety Drugie
Borety Pierwsze
Dąbrowa
Lichnowy
Lichnówki
Tropiszewo
Lisewo Malborskie
Lichnówki Pierwsze
Lichnówki Drugie
Starynia
Szymankowo

Żuławy Wielkie
Żuławy Malborskie
Wielkie Żuławy Malborskie

droga krajowa nr 22
MALBORK – WARSZAWA
TCZEW – MALBORK

LEGENDA:

OZNACZENIA OGÓLNE
- granica gminy
- granice gmin sąsiednich
- granica obrębów geodezyjnych
- LICHNOWY – nazwy obrębów geodezyjnych
- Lichnowy – nazwy miejscowości
- Makowiec – nazwy gmin sąsiednich

1. DOTYCHCZASOWE PRZEZNACZENIE,ZAGOSPODAROWANIE I UZBROJENIE TERENU

ISTNIEJĄCE UŻYTKOWANIE I ZAGOSPODAROWANIE TERENU:
- wody
- tereny rolnicze z zabudową zagrodową
- tereny zadrzewione i zalesione
- tereny zwartej zabudowy wsi (zabudowa mieszkaniowa z drobnymi usługami)
- tereny zabudowy usługowej
- tereny zabudowy produkcyjnej, magazynów i składów
- tereny obsługi produkcji rolnej
- tereny sportu i rekreacji
- zieleń cmentarna
- obiekty i urządzenia infrastruktury technicznej:
  - wysypisko odpadów
  - ujęcia wody
  - linia energetyczna WN 400kV

TERENY PLANOWANE WEDŁUG DOTYCHCZASOWEGO STUDIUM GMINY JAKO TERENY PRZEZNACZONE POD ZABUDOWĘ W TYM:
- zabudowę mieszkaniową
- zabudowę poziemkowo-ogrodniczą i usługową
- obszar preferowany lokalizacji elektrowni wiatrowych według przepisów odrębnych – stan na dn. 1 grudnia 2023 r.

2. STAN I FUNKCJONOWANIE ŚRODOWISKA NATURALNEGO ORAZ WYMOGI JEGO OCHRONY
- potencjał agroklimatyczny:
  - tereny o najmniejszym potencjale agroekologicznym
  - tereny o najwiekszym potencjale agroekologicznym (klasa gleb I-III)
- tereny okresowych zalewów Wisły
- wały przeciwpowodziowe
- miejsca przesiąkania wałów przeciwpowodziowych
- istniejące udokumentowane złoże surowców mineralnych (Starynia)
- inny potencjalnego występowania złóż kopalin (złoża piaskow)
- cenne aleje drzew
- osnowa ekologiczna gminy:
  - składowe rangi krajowej i międzynarodowej (sieć ECONET)
  - składowe rangi regionalnej (korytarza ekologiczne rzek Świętej i Małej Świętej)
  - składowe sieci rangi lokalnej

3. STAN DZIEDZICTWA KULTUROWEGO I ZABYTKÓW ORAZ DÓBR KULTURY WSPÓŁCZESNEJ
- obiekty figurujące w gminnej ewidencji zabytków
- granice historycznych układów wsi
- lokalizacja nieistniejących historycznych siedlisk
- zinwentaryzowane stanowiska archeologiczne, w tym:
  - o ustalonym zasięgu
  - o nieustalonym zasięgu

4. WARUNKI I JAKOŚĆ ŻYCIA MIESZKAŃCÓW

120 – liczba mieszkańców wsi (stan na 31 XII 2008)

USŁUGI DLA LUDNOŚCI:
(lokalizacja obiektów na mapie nie odzwierciedla rzeczywistego położenia obiektów w terenie):
- zgrupowanie obiektów handlowych i usługowych
- zespół szkół podstawowej i gimnazjum, wraz z oddziałem przedszkolnym
- ośrodek zdrowia
- apteka
- ośrodek kultury, świetlice wiejskie
- kościół parafialny
- poczta
- posterunek policji
- biblioteka
- ośrodek pomocy społecznej
- tereny sportu i rekreacji

STOPIEŃ WYPOSAŻENIA W INFRASTRUKTURĘ TECHNICZNĄ:
- miejscowości zaopatrywane w wodę z sieci wodociągowej (wszystkie miejscowości w gminie)
- wsie podłączone do sieci kanalizacji sanitarnej

ŹRÓDŁA ZANIECZYSZCZEŃ ATMOSFERY I HAŁASU:
- droga krajowa nr 22
- drogi powiatowe
- linia kolejowa
- duże obiekty mogące znacząco oddziaływać na środowisko (w tym związane z rolnictwem)
- źródły promieniowania elektromagnetycznego:
  - pas techniczny linii ee WN 400 kV
  - stacje bazowe telefonii komórkowej

5. POTRZEBY I MOŻLIWOŚCI ROZWOJU GMINY

wnioski do studium (wykaz w tekście):
- tereny wnioskowanego przekształcenia terenów dotychczas rolnych na funkcje budowlane
- tereny planowanej lokalizacji elektrowni wiatrowych
- tereny planowanych specjalistycznych urządzeń i obiektów (biogazownia, kompostownia)

tereny wnioskowane przez gminę do zmiany przeznaczenia

obszar preferowany lokalizacji elektrowni wiatrowych wg wniosku zarządzu województwa
UWAGA: Turystkowanie z 2010 r. - realizacja, weryfikowane w 2021 r.

Prognoza liczby ludności gminy Lichnowy według społeczno-ekonomicznych grup wieku:

Funkcjonalne grupy wieku		Rok: 2008	2010	2015	2020	2025
Ogółem		4048	4071	4222	4754	4744
Żłobkowe	0-2	167	186	230	187	189
Przedszkolne, w tym:	3-5	195	215	261	196	191
	6	57	74	67	56	61
Szkoły podstawowej	6-11	305	340	398	336	367
Gimnazjalne, w tym:	12-14	223	197	192	235	203
Liceum profilowanego	15-17	227	222	182	194	194
szkoły zawodowej	18	69	76	63	58	75
Studencie	19-24	508	494	448	353	394
Produkcyjne w tym:	18-59/64	2880	2844	2866	2871	2787
	19-24	317	585	515	435	400
Mobilne	25-44	1290	1313	1369	1446	1461
	45-59/64	1221	1061	1066	1017	978
Poprodukcyjne	60/65 i więcej	122	536	694	711	625

6. OBIEKTY I TERENY CHRONIONE NA PODSTAWIE PRZEPISÓW ODRĘBNYCH

Ustawa o ochronie przyrody:
- Obszar Specjalnej Ochrony Natura 2000 "Dolina Dolnej Wisły" PLB040003
- granice obszarów chronionego krajobrazu:
  - 1- Środkowopółwiejskiego Obszaru Chronionego Krajobrazu
  - 2- Obszaru Chronionego Krajobrazu Żuławy Gdańskich
- pomniki przyrody

Ustawa o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami:
- obiekty i zespoły zabudowy wpisane do rejestru zabytków województwa (numeracja zgodna z wykazem w tekście)
- stanowiska archeologiczne

Ustawa o lasach:
- las ochronny

Ustawa o ochronie gruntów rolnych i leśnych:
- grunty klas I-III wymagające zgody właściwego Ministra na zmianę przeznaczenia na cele nierolnicze (wyłączenie grunty rolne, za wyjątkiem oznaczonych jako:)
- obszary szczególnego zagrożenia powodzią
- obszar potencjalnego zagrożenia powodzią w przypadku przelania się wód Wisły przez korony wałów lub przerwania wałów – pozostały obszar gminy

7. STAN PRAWNY GRUNTÓW
- własność komunalna - grunty planowane do zmiany użytkowania
- tereny zamknięte

8. STAN SYSTEMÓW KOMUNIKACJI I INFRASTRUKTURY TECHNICZNEJ:

KOMUNIKACJA:
- droga krajowa nr 22
- drogi powiatowe
- drogi gminne (za wyjątkiem dróg w miejscowościach)
- linia kolejowa
- nieczynna linia kolei wąskotorowej
- istniejące trasy piesze
- szlak rodziny na Wiślę
- planowany przebieg trasy rowerowej
- stacje osobowe kolei

INFRASTRUKTURA TECHNICZNA:
- ujęcia wody, docelowo planowane do likwidacji
- kierunek odprowadzania ścieków
- nieczynne gminne wysypisko odpadów
- zasięg aglomeracji ściekowej
- zasięg docelowego zaopatrzenia w wodę z Centralnego Wodociągu Żuławskiego (cały obszar gminy)
- linia elektroenergetyczna WN ee 400 kV
- kabel optotelekomunikacyjny

PRZEDSIĘBIORSTWO PROJEKTOWO - REALIZACYJNE "DOM" SP. Z O.O.
83-260 STAROGARD GDAŃSKI, UL. KOŚCIUSZKI 34G
TEL. (58) 56 230 57, FAX (58) 56 114 78
e-mail: domstar@dobrynet.pl

GMINA LICHNOWY
STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO
UWARUNKOWANIA SYNTEZA - SKALA 1: 10 000

Autor opracowania: dr inż. arch. Barbara Jaszczuk - Skolimowska
(uprawnienia nr 1540, nr wpisu do Izby Urbanistów Gr-005/2002)
Opracowanie graficzne: mgr Aleksandra Stańczuk

data opracowania: kwiecień 2010 r.

Odwzorowanie: Gauss-Krüger
Układ odniesienia: EPSG:2180 - ETRS89 - Polska CS92
źródło: Geoportal Krajowy Infrastruktury Informacji Przestrzennej
Dokumentacji Geodezyjnej i Kartograficznej

STUDIO DZ Daniel Załuski
80 - 283 Gdańsk, ul. Potokowa 38, tel. 607 082 359 studiodz@studiodz.com.pl

ZLECENIODAWCA: WÓJT GMINY LICHNOWY	GŁÓWNY PROJEKTANT	inż. arch. Daniel Załuski (upr. nr 76/94 POIU)	
	WSPÓŁPROJEKTANT	inż. arch. Agnieszka Duszyc (POIU w G-G/3/2014	
	WSPÓŁPROJEKTANT	inż. arch. Joanna Sowina-Sowińska (POIU w G-G/3/2014	

ZMIANA STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO GMINY LICHNOWY

STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO GMINY LICHNOWY

/TEKST JEDNOLITY KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO GMINY LICHNOWY/

ZAŁĄCZNIK NR 3 DO UCHWAŁY NR …… RADY GMINY LICHNOWY Z DNIA …… R. W SPRAWIE UCHWALENIA ZMIANY STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO GMINY LICHNOWY

Opracowanie przygotowane przez „STUDIO DZ DANIEL ZAŁUSKI”
główny projektant: dr hab. inż. arch. DANIEL ZAŁUSKI
– członek POIU nr G-012/2002

współprojektant: mgr inż. arch. Agnieszka Durejko - członek POIU nr G-316/2014
współprojektant: mgr inż. arch. Joanna Sówka - Sowińska
- członek POIU nr G-315/2014

UWAGA!
Czcionką w kolorze czerwonym wprowadzono zmiany i uzupełnienia w tekście Studium na podstawie niniejszej zmiany w sprawie uchwalenia zmiany studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Lichnowy

Lichnowy 2024

DOKUMENT BAZOWY

PRZEDSIĘBIORSTWO PROJEKTOWO-REALIZACYJNE
dom sp. z o.o.
ul. Kościuszki 34G
83-200 Starogard Gdański
tel/fax (058) 562-20-57, (058) 561-14-78
e-mail: domstar@dobrynet.pl

załącznik nr 2a
do Uchwały Nr XLIII/435/2010
Rady Gminy Lichnowy
z dnia 13 sierpnia 2010 *r.*

OBIEKT	**G M I N A L I C H N O W Y**
NAZWA OPRACOWANIA	STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW **ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO ZMIANA - AKTUALIZACJA**
RODZAJ OPRACOWANIA	KIERUNKI ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO
ZLECENIODAWCA	**WÓJT GMINY LICHNOWY**
GŁÓWNY PROJEKTANT	dr inż. arch. Barbara Jaszczuk-Skolimowska (uprawnienia urbanistyczne nr 1540 wpis do Północnej Okręgowej Izby Urbanistów nr G-005/2002)
OPRACOWANIE	dr inż. arch. Barbara Jaszczuk-Skolimowska
NUMER UMOWY	31/2009 z dnia 12.08.2009r.
DATA	**lipiec 2010 rok**

ZESPÓŁ AUTORSKI zmiany studium:

Przedsiębiorstwo Projektowo-Realizacyjne “DOM” Sp z o. o.
ul. Kościuszki 34 G, 83-200 Starogard Gdański

prowadzenie tematu-koordynacja międzybranżowa, urbanistyka:
dr inż. arch. Barbara Jaszczuk-Skolimowska upr. urb. nr 1540,
wpis do Północnej Okręgowej Izby Urbanistów nr G-005/2002

sprawdzający:
mgr inż. arch. Maria Kiełb-Stańczuk - upr. urb. nr 1334/93,
wpis do Północnej Okręgowej Izby Urbanistów nr G-006/2002

zagadnienia programowe, gospodarcze i społeczne:
mgr inż. Andrzej Piotrkowski

zagadnienia inżynieryjne :
mgr inż. Barbara Jodłowska

środowisko przyrodnicze:
dr hab. Maciej Przewoźniak i zespół firmy “Proeko” Gdańsk

prace asystenckie, graficzne :
mgr Aleksandra Stańczuk

SPIS TREŚCI: STRONA

Wstęp 5

1. Założenia projektowe kierunków rozwoju przestrzennego 6

1.1. Cele generalne polityk przestrzennych 6

1.2. Założenia programowe, prognozy 7

2. Kierunki zagospodarowania przestrzennego, wg art. 10 ust 2 Ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym z 2003r 12

2.1 Kierunki zmian w strukturze przestrzennej gminy oraz w przeznaczeniu terenów 12

2.1.1. Obszary zwartej zabudowy 12

2.1.2. Obszary rozmieszczenia elektrowni wiatrowych 15

2.2.3. Obszary zabudowy rozproszonej i niezabudowane 16

2.2. Kierunki i wskaźniki dotyczące zagospodarowania oraz użytkowania terenów, w tym tereny wyłączone spod zabudowy 16

2.2.1. Obszary istniejącej zabudowy i jej dogęszczenia 16

2.2.2. Obszary nowych terenów inwestycyjnych 16

2.2.3. Obszary rozmieszczenia obiektów związanych z lokalizacją elektrowni wiatrowych i innych urządzeń wytwarzających energię z odnawialnych źródeł energii o mocy zainstalowanej dowolnej, w tym większej niż 500 kW 18

2.2.4. Obszary zabudowy rozproszonej i niezabudowane 20

2.3. Obszary oraz zasady ochrony środowiska i jego zasobów, ochrony przyrody, krajobrazu kulturowego i uzdrowisk 21

2.3.1 Osnowa ekologiczna gminy - kierunki kształtowania 21

2.3.2. Kierunki kształtowania ekologicznych warunków życia ludzi 21

2.3.3. Kompleksy przyrodniczo – funkcjonalne 23

2.3.4. Obszary i zasoby środowiska objęte ochroną prawną 24

2.3.5. Zasoby środowiska postulowane do objęcia ochroną prawną 24

2.4. Obszary i zasady ochrony dziedzictwa kulturowego i zabytków oraz dóbr kultury współczesnej 24

2.5. Kierunki rozwoju systemów komunikacji i infrastruktury technicznej 29

2.5.1. Założenia polityki transportowej gminy 29

2.5.2. Kierunki rozwoju infrastruktury komunikacyjnej gminy 30

2.5.3. Kierunki rozwoju infrastruktury technicznej 33

2.6. Obszary, na których rozmieszczone będą inwestycje celu publicznego o znaczeniu lokalnym 36

2.7. Obszary, na których rozmieszczone będą inwestycje celu publicznego o znaczeniu ponadlokalnym, zgodnie z ustaleniami planu zagospodarowania przestrzennego województwa i ustaleniami programów, o których mowa w art. 48 ust. 1 37

2.8. Obszary, dla których obowiązkowe jest sporządzenie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego na podstawie przepisów odrębnych, w tym obszary wymagające przeprowadzenia scaleń i podziału nieruchomości, a także obszary rozmieszczenia obiektów handlowych o powierzchni sprzedaży powyżej 2000 m² oraz obszary przestrzeni publicznej 37

2.9. Obszary, dla których gmina zamierza sporządzić miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego, w tym obszary wymagające zmiany przeznaczenia gruntów rolnych i leśnych na cele nierolnicze i nieleśne..... 38

2.10. Kierunki i zasady kształtowania rolniczej i leśnej przestrzeni produkcyjnej..... 38

2.11. Obszary szczególnego zagrożenia powodzią i osuwania się mas ziemnych..... 40

2.12. Obiekty lub obszary, dla których wyznacza się w złożu kopaliny filar ochronny 41

2.13. Obszary pomników zagłady i ich stref ochronnych oraz obowiązujące na nich ograniczenia prowadzenia działalności gospodarczej, zgodnie z przepisami ustawy z dnia 7 maja 1999 r. o ochronie terenów byłych hitlerowskich obozów zagłady 41

2.14. Obszary wymagające przekształceń, rehabilitacji lub rekultywacji 41

2.15. Granice terenów zamkniętych i ich stref ochronnych 42

2.16. Inne obszary problemowe, w zależności od uwarunkowań i potrzeb zagospodarowania występujących w gminie 42

Wstęp

Kierunki zagospodarowania przestrzennego stanowią drugą (z dwóch zasadniczych: uwarunkowania i kierunki określonych w Ustawie) część prac nad Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego dla gminy Lichnowy.

Na podstawie Ustawy z 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym – Art. 10. pkt. 2:

2. W studium określa się w szczególności:

1) *kierunki zmian w strukturze przestrzennej gminy oraz w przeznaczeniu terenów;*
2) *kierunki i wskaźniki dotyczące zagospodarowania oraz użytkowania terenów, w tym tereny wyłączone spod zabudowy;*
3) *obszary oraz zasady ochrony środowiska i jego zasobów, ochrony przyrody, krajobrazu kulturowego i uzdrowisk;*
4) *obszary i zasady ochrony dziedzictwa kulturowego i zabytków oraz dóbr kultury współczesnej;*
5) *kierunki rozwoju systemów komunikacji i infrastruktury technicznej;*
6) *obszary, na których rozmieszczone będą inwestycje celu publicznego o znaczeniu lokalnym;*
7) *obszary, na których rozmieszczone będą inwestycje celu publicznego o znaczeniu ponadlokalnym, zgodnie z ustaleniami planu zagospodarowania przestrzennego województwa i ustaleniami programów, o których mowa w art. 48 ust. 1;*
8) *obszary, dla których obowiązkowe jest sporządzenie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego na podstawie przepisów odrębnych, w tym obszary wymagające przeprowadzenia scaleń i podziału nieruchomości, a także obszary rozmieszczenia obiektów handlowych o powierzchni sprzedaży powyżej 2.000 m^2 oraz obszary przestrzeni publicznej;*
9) *obszary, dla których gmina zamierza sporządzić miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego, w tym obszary wymagające zmiany przeznaczenia gruntów rolnych i leśnych na cele nierolnicze i nieleśne;*
10) *kierunki i zasady kształtowania rolniczej i leśnej przestrzeni produkcyjnej;*
11) *obszary szczególnego zagrożenia powodzią i osuwania się mas ziemnych;*
12) *obiekty lub obszary, dla których wyznacza się w złożu kopaliny filar ochronny;*
13) *obszary pomników zagłady i ich stref ochronnych oraz obowiązujące na nich ograniczenia prowadzenia działalności gospodarczej, zgodnie z przepisami ustawy z dnia 7 maja 1999 r. o ochronie terenów byłych hitlerowskich obozów zagłady (Dz. U. Nr 41, poz. 412 oraz z 2002 r. Nr 113, poz. 984 i Nr 153, poz. 1271);*
14) *obszary wymagające przekształceń, rehabilitacji lub rekultywacji;*
15) *granice terenów zamkniętych i ich stref ochronnych;*
16) *inne obszary problemowe, w zależności od uwarunkowań i potrzeb zagospodarowania występujących w gminie.*

Na podstawie założeń projektowych omówionych w rozdziale 1 niniejszego opracowania sformułowano:

— zasady ochrony i kształtowania cennych wartości środowiska przyrodniczego i kulturowego,
— wytyczono tereny pod nową zabudowę,
— określono obszary problemowe, przeznaczone do specjalistycznych opracowań, analiz przestrzennych.

1. Założenia projektowe kierunków rozwoju przestrzennego

1.1. Cele generalne polityk przestrzennych

Polityka przestrzenna to wyraz generalnych zasad rozwoju i kierunków, w jakich zmieniać się będzie funkcjonowanie gminy w zakresie użytkowania i zagospodarowania terenów. Władze samorządowe muszą same rozstrzygnąć, jak najefektywniej wykorzystać i powiększać trwałą bazę materialną rozwoju oraz zasoby naturalne gminy. Określone w studium zasady polityki przestrzennej stanowią deklarację działań Wójta Gminy w poszczególnych dziedzinach.

Studium zatem, zwłaszcza polityka przestrzenna, będzie zawierać istotne informacje o zmianach, które prawdopodobnie będą zachodzić w gminie. Dlatego też istotne jest upowszechnienie treści zapisów Studium, ponieważ rzetelna informacja buduje poczucie stabilności mieszkańców gminy i inwestorów oraz pozwala skutecznie kierować rozwojem gminy.

Środki i możliwości działania samorządu mające wpływ na stan zagospodarowania przestrzennego i realizacji polityki przestrzennej w gminie są zróżnicowane; mogą to być na przykład:

a) **prawo lokalne** - tj. uchwały Rady Gminy, plany miejscowe i ich zakres przestrzenny oraz przedmiotowy, podatki i ulgi podatkowe lokalne, referenda mieszkańców itp.
b) **obsługa administracyjna** - np. dostępność informacji, poziom obsługi interesantów, jakość promocji gminy itp.
c) **opieka komunalna** - tj. działalność instytucji gminnych usługowych i ochronnych, udział w komercyjnym zagospodarowaniu gruntów itp.
d) **możliwości organizatorskie** - współpraca międzygminna, z administracja rządową, z powiatem, z inwestorami prywatnymi, mobilizowanie społeczności lokalnych, lokalne przedsięwzięcia grupowe itp.
e) **gospodarka finansowa** - tj. skala i zaangażowanie finansowe gminy wyrażone odpowiednia struktura budżetu gminy i jej jednostek organizacyjnych w realizowanie polityki przestrzennej, organizacja finansowania poszczególnych przedsięwzięć itp.
f) **gospodarka mieniem** - tj. sposób wykorzystania gruntów, budynków, lokali, określenie standardów zagospodarowania (to np. w planach miejscowych), programy rewaloryzacji, celowość pozyskiwania i zbywania mienia itp.

W zależności od lokalnych uwarunkowań – możliwości i ograniczeń działania można wyróżnić następujące rodzaje polityk przestrzennych:

— **polityka ochronna** w stosunku do cennych elementów zagospodarowania, gdzie działania ochronne mają pierwszeństwo przed pozostałymi działaniami,
— **polityka wyrównawcza**, polegająca na niwelowaniu różnic w poszczególnych elementach zagospodarowania, poprawie obecnych warunków życia mieszkańców,
— **polityka rozwoju**, czyli tworzenie warunków rozwoju, realizacja nowych przedsięwzięć.

1.2. Założenia programowe, prognozy

Prognoza demograficzna dla gminy Lichnowy do roku 2025

Założenia do prognozy

Prognozę ludności sporządzono korzystając z następujących danych:

— struktura ludności wg płci i wieku dla gminy wiejskiej przyjęta na dzień 31 XII 2008r. na podstawie danych Urzędu Statystycznego w Gdańsku,

— tablice długości trwania życia na okres obecny dobierane do rejestrowanej w gminie liczby zgonów; przyjęto optymistyczną wersję i założono stopniową poprawę jakości życia, a tym samym wydłużanie się średniej długości jego trwania,

— wartości współczynników płodności kobiet przyjęte do prognozy urodzeń otrzymano również z „dopasowania" do wykazywanej liczby urodzeń w gminie. Przyjęte do prognozy współczynniki wyznaczają dzietność dla kobiet w gminie 1,79 dziecka urodzonego przez kobietę w całym okresie rozrodczym tzn. w wieku od 15 do 49 lat. Przyjęto, że ten poziom dzietności utrzyma się do 2025 r. Jest to dzietność duża jak na obecną średnia w Polsce jednak nie zapewniająca reprodukcji prostej.

Do określenia danych wyjściowych do prognozy opierano się na następujących danych:

Rok	Urodzenia	Zgony	Saldo migracji	
1999	73	38	1	
2000	58	40	-2	
2001	61	46	-22	
2002	60	50	-14	
2003	58	43	-27	
2004	56	32	19	
2005	78	41	-13	
2006	67	48	-16	
2007	71	48	-14	
2008	64	57	-7	

Najtrudniejszym założeniem do sporządzenia prognozy jest określenie przyszłego strumienia migracji. W przedstawionej powyżej tabeli w ostatnich latach saldo migracji w przeważającej ilości jest ujemne.

Jest pewne, że jeszcze w dalszym ciągu będziemy mieli do czynienia z zjawiskiem suburbanizacji, w wyniku której będzie następował dalszy napływ ludności miejskiej do atrakcyjnych gmin wiejskich. Jednak trudno sobie wyobrazić zmianę kierunku strumienia migracji i znaczący napływ ludności na teren gminy Lichnowy. Obecnie w chwili nasilającego się kryzysu trudno przewidzieć, jak zachowają się Polacy, którzy w celach zarobkowych wyjechali za granicę. W prognozie założono, że średnie roczne saldo migracji do gminy będzie ujemne i kształtowało się będzie na poziomie około 10 osób rocznie.

Wyniki prognozy liczby ludności

W opracowaniu podano tylko wyniki prognozy pomigracyjnej

Prognoza liczby ludności gminy Lichnowy według społeczno- ekonomicznych grup wieku

Funkcjonalne grupy wieku	**Rok**	**2008**	**2010**	**2015**	**2020**	**2025**
	Ogółem	**4648**	**4672**	**4727**	**4754**	**4744**
żłobkowa	0-2	207	198	200	187	169
Przedszkolna, w tym:	3-5	185	215	201	196	181
	5	57	74	67	66	61
Szkoły podstawowej	6-11	366	348	398	398	387
Gimnazjalna, w tym:	12-14	233	197	162	205	201
Liceum profilowanego, szkoły zawodowej	15-17	237	233	197	184	194
	18	69	75	62	56	75
Studencka	19-24	508	494	448	352	334
Produkcyjna w tym:	18-59K/64M	2898	2944	2965	2871	2787
Mobilna	18-24	577	569	510	408	408
	25-44	1290	1313	1389	1446	1401
Niemobilna	45-59/64	1031	1061	1066	1017	978
Poprodukcyjna	60/65 i więcej	522	538	604	711	825

Zmiany liczby ludności w grupach wiekowych w gminie w latach 2008-2025

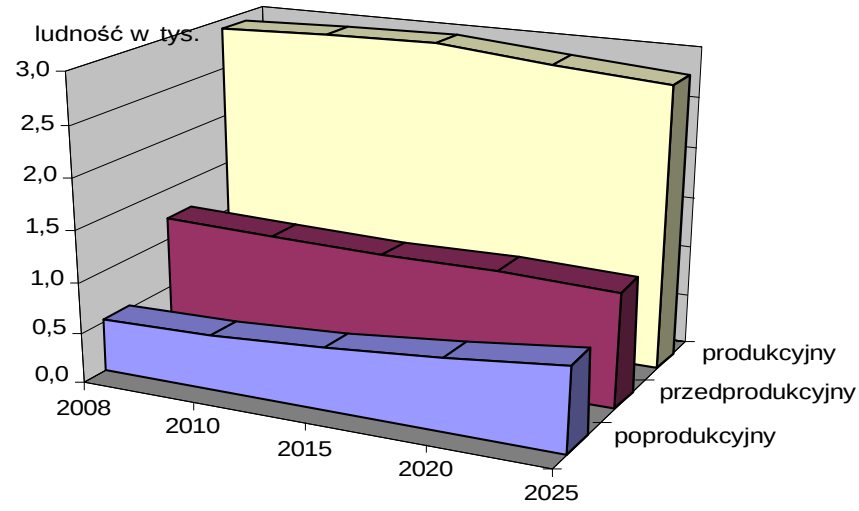

Struktura wieku ludności wg prognozy pomigracyjnej

Grupa wieku	2008	2010	2015	2020	2025
Ogółem	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
0-2	4,5	4,2	4,2	3,9	3,6
3-5	4,0	4,6	4,2	4,1	3,8
5	1,2	1,6	1,4	1,4	1,3
6-11	7,9	7,4	8,4	8,4	8,2
12-14	5,0	4,2	3,4	4,3	4,2
15-17	5,1	5,0	4,2	3,9	4,1
18	1,5	1,6	1,3	1,2	1,6
19-24	10,9	10,6	9,5	7,4	7,0
18-59/64	62,3	63,0	62,7	60,4	58,8
18-24	12,4	12,2	10,8	8,6	8,6
25-44	27,8	28,1	29,4	30,4	29,5
45-59/64	22,2	22,7	22,6	21,4	20,6

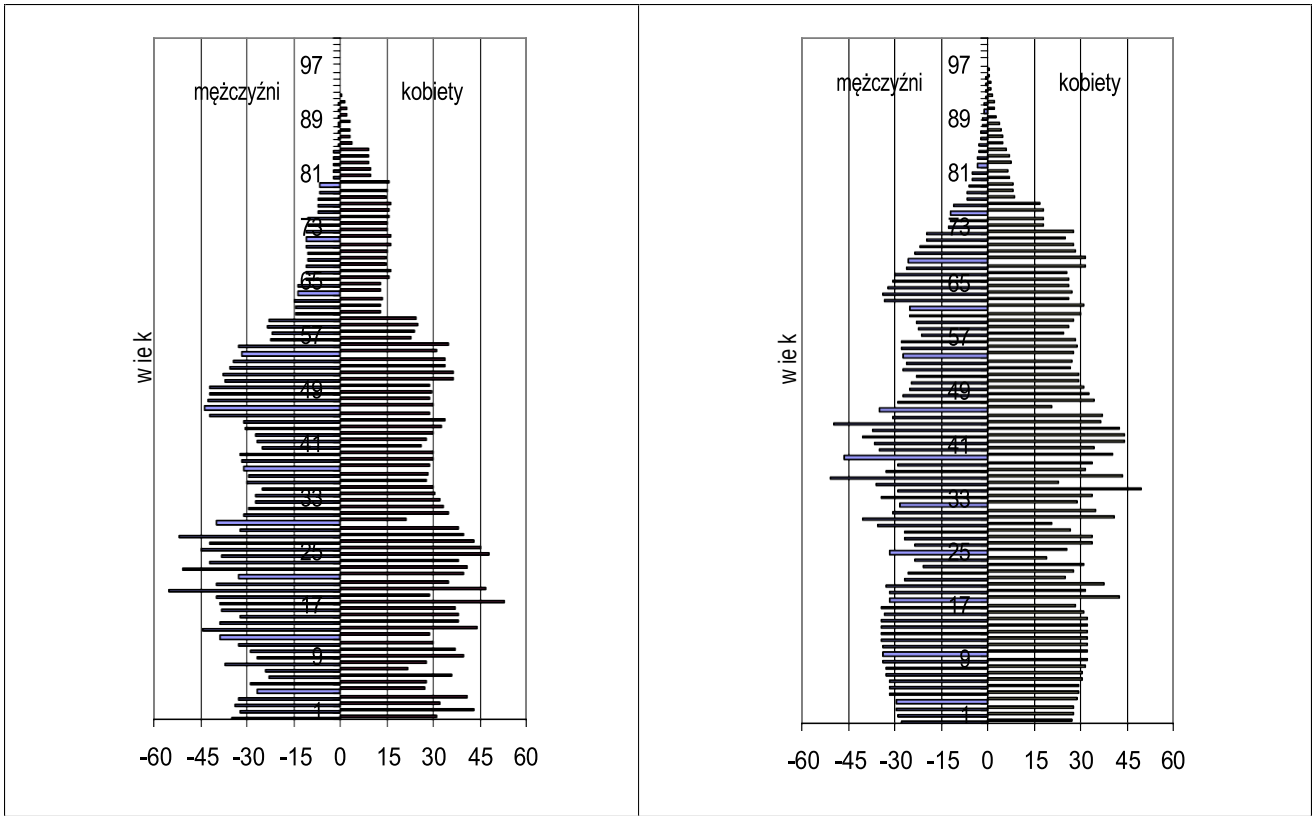

Ludność gminy Lichnowy według płci i wieku w roku:
2008 2025

Dynamika zmian liczby ludności w gminie

Grupa wieku	2008	2010	2015	2020	2025
Ogółem	100,0	100,5	101,7	102,3	102,1
0-17	100,0	96,9	94,3	95,4	92,1
6-17	100,0	93,0	90,5	94,3	93,5
18-59/64	100,0	101,6	102,3	99,1	96,2
60/65 i więcej	100,0	103,1	115,7	136,2	158,0

Prognoza liczby osób aktywnych zawodowo

W prognozie przyjęto założenie, że skłonność do aktywności zawodowej mieszkańców gminy będzie podobna do wykazywanej w trakcie spisu powszechnego 2002.

Prognoza aktywnych zawodowo

Rok	Aktywni zawodowo	Dynamika wzrostu rok 2008=100	Okres poprzedni = 100
2008 szac.	1920	100,0	
2010	1950	101,6	101,6
2015	1970	102,6	101,0
2020	1900	99,0	96,4
2025	1870	97,4	98,4

Prognoza liczby gospodarstw domowych

W prognozie gospodarstw domowych założono, iż obniżać się będzie średnia wielkość gospodarstwa domowego i przeciętna liczba osób dorosłych przypadająca na jedno gospodarstwo domowe. Założenia te są uzasadnione wzrostem liczby gospodarstw osób starszych oraz silną skłonnością ludzi młodych do usamodzielniania się. Zjawisko to powszechne w Europie będzie zachodziło i u nas w miarę poprawy warunków mieszkaniowych.

W prognozie oparto się na następujących założeniach dotyczących średniej wielkości gospodarstwa domowego:

Rok	Liczba osób ogółem w gospodarstwie
2008	3,18
2010	3,16
2015	3,05
2020	2,93
2025	2,82

Prognoza gospodarstw domowych

Rok	Liczba gospodarstw	Dynamika wzrostu rok 2008=100	Okres poprzedni = 100
2008 szac.	1460	100,0	
2010	1480	101,4	101,4
2015	1550	106,2	104,7
2020	1620	111,0	104,5
2025	1680	115,1	103,7

Podsumowanie

Wg prognozy liczba mieszkańców gminy Lichnowy do 2025 r. nie ulegnie większym zmianom i kształtować się będzie wokół 4750 osób, co daje przyrost około 2%. Jednak w latach 2008-2025 następować będą istotne zmiany w strukturze wieku ludności; wpłyną one w dużym stopniu na potrzeby społeczno-gospodarcze rozwoju gminy.

Liczba dzieci i młodzieży w wieku przedprodukcyjnym (0-17 lat) w prognozowanym okresie będzie stopniowo malała – spadek o około 8%

Liczba dzieci w wieku przedszkolnym (3-5 lat) po wzroście w latach 2010-2015 powróci do stanu obecnego. Dane o liczebności tej grupy spowodują potrzebę budowy przedszkola, zwłaszcza że należy pilnie podnieść stopień uczestnictwa dzieci w opiece przedszkolnej. Zmiany nastąpią również w grupach produkcyjnej (18- 59/64) i poprodukcyjnej (60/65 i więcej). Nastąpi znaczny przyrost liczebności w grupie (60/65 i więcej) prawie o 60%, a w grupie (18-59/64) po wzroście w okolicach 2015 roku nastąpi spadek o 4%. Dynamiczny wzrost liczebności tej najstarszej grupy wymuszać będzie zwiększoną potrzebę rozwoju opieki społecznej.

Dokonany na podstawie prognozy demograficznej szacunek stanu aktywnych zawodowo wskazuje, że w latach 2008-2025 na terenie gminy Lichnowy nie nastąpią większe zmiany liczby aktywnych zawodowo i będzie ona oscylować wokół 1900 osób. W związku z tym ewentualny przyrost miejsc pracy na terenie gminy może znacząco zmniejszyć wyjazdy do pracy poza jej obszar. Prognoza do 2025 przewiduje się na terenach gminy dość istotny wzrost liczby gospodarstw domowych o 15% Wzrost liczby gospodarstw oznacza większą ilość mieszkań, czyli zapotrzebowanie na tereny pod budownictwo mieszkaniowe.

Jak wykazują dane ze spisów NSP1970 – NSP2002 przeciętna powierzchnia użytkowa na mieszkańca gminy wzrosła z 11,8 m^2 do 17,5 m^2. Oznacza to tempo wzrostu wskaźnika powierzchni użytkowej na osobę o ok. 0,18 m^2 rocznie. Zakładając, że tempo to utrzyma się w latach 2008-2025 otrzymamy wysokość wskaźnika w 2025 roku około 22 m^2 na mieszkańca.

Przemnażając ten wskaźnik przez prognozowaną na rok 2025 liczbę mieszkańców otrzymujemy prognozę całkowitej powierzchni mieszkaniowej w gminie na koniec 2025 roku. Będzie ona wynosiła około 104,5 tys. m^2

Przy obecnym stanie zasobów mieszkaniowych (koniec 2008 r. 86,3 tys. m^2) oznacza to przyrost zasobów mieszkaniowych w latach 2008-2025 około 18 tys. m^2 w około 250 nowych mieszkaniach. W gminie Lichnowy realizowane są mieszkania głównie, lub nawet wyłącznie w budownictwie mieszkaniowym jednorodzinnym, zatem zapotrzebowanie na mieszkania oznacza zapotrzebowanie na działki budowlane przeznaczone pod budownictwo mieszkaniowe jednorodzinne.

2. Kierunki zagospodarowania przestrzennego, wg art. 10 ust 2 Ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym z 2003r.

2.1. Kierunki zmian w strukturze przestrzennej gminy oraz w przeznaczeniu terenów

W zakresie głównych kierunków zmian w strukturze przestrzennej gminy wyznacza się w studium trzy generalne typy obszarów:

1. obszary zwartej zabudowy,
2. obszary rozmieszczenia elektrowni wiatrowych (t.j. urządzeń wytwarzających energię z odnawialnych źródeł energii o mocy zainstalowanej dowolnej, w tym większej niż 500 kW) wraz ze strefami ochronnymi związanymi z ograniczeniami w zabudowie, zagospodarowaniu i użytkowaniu terenu oraz występowaniem znaczącego oddziaływania tych urządzeń na środowisko.
3. obszary zabudowy rozproszonej i niezabudowane.

2.1.1. Obszary zwartej zabudowy

Wyróżnione obszary funkcjonalne
Na obszarze gminy wyróżnia się cztery obszary funkcjonalne:

„A" – wielofunkcyjne ośrodki wiejskie
obejmuje trzy największe wsie gminy: Lichnowy, Lisewo Malborskie, Szymankowo zamieszkałe dotychczas przez większą część mieszkańców gminy. Na obszarze tych miejscowości występuje koncentracja obecnych działań inwestycyjnych, następuje rozwój osadnictwa wiejskiego. Jest to obszar największej dostępności do sieci infrastruktury technicznej, zwłaszcza kanalizacji sanitarnej oraz o najkorzystniejszych możliwościach rozwoju. W miejscowościach tych grupują się również podstawowe usługi dla ludności (oświata, administracja, opieka społeczna, infrastruktura komunalna, handel i gastronomia), są to również podstawowe ośrodki w gminie potencjalnie obsługujące ruch turystyczny (punkt informacji turystycznej, gastronomia, itp.).

„B" – tradycyjne wsie o przewadze zabudowy mieszkaniowej i zagrodowej
obejmuje wsie: Boręty, Dąbrowa, Lichnówki, Parszewo, Pordenowo, Tropiszewo i Starynia, w których zachowany jest czytelny układ przestrzenny miejscowości i występują tradycyjne układy zabudowy żuławskiej. W miejscowościach tych występują podstawowe usługi dla ludności (handel, świetlice wiejskie, boiska sportowe, itp.). Trzy wsie: Boręty, Lichnówki i Dąbrowa, ze względu na korzystne położenie w stosunku do szlaków komunikacyjnych i możliwości rozwojowych infrastruktury technicznej posiadają potencjał przestrzenny głównie dla potrzeb mieszkalnictwa.

„C" – zespoły zabudowy związane z ośrodkami obsługi rolnictwa
obejmuje wsie (części wsi): Boręty Pierwsze, Boręty Drugie, Lichnówki Pierwsze, Lichnówki Drugie, Lisewo Malborskie (wybudowanie, tzw. Lisewo Piąte), Lichnowy PGR, Parchowo, których powstanie i funkcjonowanie związane było z lokalizacją zakładu produkcji rolnej lub związanego z obsługą rolnictwa. Są to obszary dawnych Państwowych Gospodarstw Rolnych i Spółdzielni Produkcyjnych powstałych na bazie dużych gospodarstw produkcji rolniczej tradycyjnego osadnictwa żuławskiego lub lokalizowane w okresie powojennym dla obsługi wielkoobszarowej, intensywnej gospodarki rolnej na Żuławach.

Obszary docelowo zabudowane i zainwestowane
Stanowią go obszary zabudowane lub przeznaczony do zabudowy, w ramach którego zostaną zaspokojone potrzeby rozwoju przestrzennego wynikające z przyjętych kierunków rozwoju gminy, prognoz demograficznych, możliwości rozwoju komunikacji i infrastruktury przestrzennej oraz wniosków o zmianę przeznaczenia gruntów z ostatnich kilku lat.
Na obszarze tym wyznacza się:

- obszar istniejącej zabudowy i obszar kontynuacji zabudowy w najbliższym sąsiedztwie; lokalizacja nowej zabudowy nie powoduje budowy nowych dróg publicznych stanowiących powiązania między wsiami oraz magistralnych sieci infrastruktury technicznej, lecz odbywa się w oparciu o rozbudowę istniejących systemów infrastruktury transportowej i technicznej, w skład tego obszaru wchodzą także tereny przeznaczone pod zabudowę i zainwestowanie według obowiązujących miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego,
- nowe większe tereny inwestycyjne, które obejmują nowe tereny inwestycyjne, na których przewiduje się lokalizację zabudowy o podstawowej, wiodącej funkcji określonej w studium; są to tereny, które w dotychczasowym planie ogólnym gminy były przeznaczone pod zabudowę (posiadają zgodę na zmianę przeznaczenia gruntów rolnych na cele nierolnicze – zainwestowanie możliwe na zasadzie kontynuacji funkcji i dogęszczenia istniejącej zabudowy) lub są to nowe tereny inwestycyjne wyznaczone w studium, dla których gmina zamierza opracować miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego, rozstrzygający między innymi o sposobach zaopatrzenia terenu w sieci infrastruktury technicznej oraz obsługę komunikacyjną, a także ustalający lokalne parametry dotyczące zagospodarowania terenu i kształtowania zabudowy.

Na planszy studium „Kierunki zagospodarowania przestrzennego" 1:10000 pokazano obszary docelowo zabudowane i zainwestowane, a w nim zaznaczono obszary nowych większych terenów inwestycyjnych, pozostałe tereny w obrębie tego obszaru, stanowią obszar zabudowany lub kontynuacji, dogęszczenia istniejącej zabudowy.

W nowych, większych terenach inwestycyjnych występować ma zabudowa:

- o wiodącej funkcji mieszkaniowej,
- o wiodącej funkcji usługowo-produkcyjnej i składowej,
- specjalistycznych obiektów i urządzeń.

Poniższe zestawienie wszystkich terenów inwestycyjnych pozwala zbilansować wielkości terenów przeznaczanych pod funkcje nierolnicze oraz wyodrębnić spośród nich (zbilansować) tereny mogące zmienić przeznaczenie dotychczas rolnicze na cele nierolnicze w gminie.

Nowe większe tereny inwestycyjne wg obrębów geodezyjnych:

Nazwa obrębu	**Nowa funkcja terenu**			
	mieszkaniowa (ha)	**produkcyjno-usługowa (ha)**	**infrastruktura (ha)**	**Razem:**
Boręty	5,38	-	-	5,38
Dąbrowa	41,82	-	-	41,82
Lichnowy	14,56	2,68	13,21	30,45
Lichnówki	2,76	-	-	2,76
Lisewo Malborskie	15,98	4,71	-	20,69
Parszewo	-	-	-	0
Pordenowo	4,06	-	-	4,06
Starynia	-	-	-	0
Szymankowo	22,99	4,93	-	27,92
Tropiszewo	3,25	-	-	3,25
Razem:	**110,80**	**12,32**	**13,21**	**136,33**

Nowe tereny inwestycyjne, wymagające zmiany przeznaczenia gruntów rolnych na cele nierolnicze (uzyskiwanej w procedurze sporządzania planów miejscowych)

Lp.	Oznaczenie terenu	Powierzchnia zabudowy (ha)
LICHNOWY		
1.1	M	11,26
1.2	P/U	2,66
1.3	I	13,20
		27,12
DĄBROWA		
2.1	M	21,23
2.2	M	3,54
2.3	M	4,50
2.4	M	2,27
2.5	M	7,41
		38,95
LISEWO MALBORSKIE		
3.1	M	4,97
3.2	P/U	4,70
3.3	M	4,48
3.4	M	4,35
		18,50
SZYMANKOWO		
4.1	M	2,12
		2,12
LICHNÓWKI		
5.1	M	3,42
		3,42
RAZEM:		**90,11**

* oznaczenie terenów zgodne z opisem terenu na załączniku graficznym „Kierunki zagospodarowania przestrzennego" skala 1:10 000

2.1.2. Obszary rozmieszczenia elektrowni wiatrowych

Na fragmentach gminy ustala się obszary rozmieszczenia elektrowni wiatrowych (t.j. urządzeń wytwarzających energię z odnawialnych źródeł energii o mocy zainstalowanej dowolnej, w tym większej niż 500 kW) wraz ze strefami ochronnymi związanymi z ograniczeniami w zabudowie, zagospodarowaniu i użytkowaniu terenu dla elektrowni wiatrowych (t.j. urządzeń wytwarzających energię z odnawialnych źródeł energii o mocy zainstalowanej dowolnej, w tym większej niż 500 kW) oraz występowaniem znaczącego oddziaływania tych urządzeń na środowisko. W strefach tych obowiązuje zakaz lokalizacji budynków mieszkalnych i budynków o funkcji mieszanej (t.j. budynków przeznaczonych na stały pobyt ludzi, w których funkcja mieszkalna stanowi ponad połowę jego powierzchni użytkowej). Obszary te wyznaczono na rysunku studium „Kierunki zagospodarowania przestrzennego". Na obszarach tych dopuszcza się inne przeznaczenie terenów, które nie koliduje z obszarami rozmieszczenia elektrowni wiatrowych.
Obowiązuje zakaz lokalizacji elektrowni wiatrowych w pasie o szerokości 2 km od granic obszaru Natura 2000 Dolina Dolnej Wisły PLB040003.
Jednocześnie na całym obszarze gminy dopuszcza się lokalizację towarzyszącej infrastruktury technicznej i komunikacyjnej, i innych towarzyszących obiektów budowlanych, w tym m.in. magazynów energii, elektrolizerów /generatorów/ wodoru, urządzeń służących do pomiaru charakterystyki wiatru, stacji meteorologicznych, masztów pomiarowych, kontenerów pomiarowych, budynków technicznych, stacji transformatorowych, budynków gospodarczych, budynków socjalnych, masztów odgromowych i innych technologicznych obiektów budowlanych.
Urządzenia wytwarzające energię z odnawialnych źródeł energii mogą wytwarzać energię elektryczną, cieplną lub chemiczną w instalacjach odnawialnych źródeł energii.
Odległość elektrowni wiatrowych od linii elektroenergetycznych najwyższych napięć, budynków mieszkalnych i budynków o funkcji mieszanej (t.j. budynków przeznaczonych na stały pobyt ludzi, w których funkcja mieszkalna stanowi ponad połowę jego powierzchni użytkowej) oraz dróg publicznych winna być zgodna z przepisami odrębnymi.
Prace budowlane należy prowadzić z uwzględnieniem przepisów dotyczących ochrony gatunkowej roślin, zwierząt i grzybów.

2.1.3. Obszary zabudowy rozproszonej i niezabudowane

Stanowią go obszary dotychczas niezabudowane i nie przeznaczone do zabudowy, za wyjątkiem zabudowy związanej z gospodarką rolną, infrastrukturą techniczną i komunikacyjną, na którym priorytetowym zadaniem jest ochrona walorów środowiska przyrodniczego oraz utrzymanie produkcyjnej funkcji gruntów rolnych.

Uzupełniająco na całym obszarze gminy dopuszcza się lokalizację urządzeń wytwarzających energię z odnawialnych źródeł energii o mocy zainstalowanej dowolnej, w tym większej niż 500 kW (elektrownie fotowoltaiczne) wraz z towarzyszącą infrastrukturą techniczną i komunikacyjną, i innymi towarzyszącymi obiektami budowlanymi, w tym m.in. magazynami energii, elektrolizerami /generatorami/ wodoru, urządzeniami służącymi do pomiaru charakterystyki nasłonecznienia, stacjami

meteorologicznymi, masztami pomiarowymi, kontenerami pomiarowymi, budynkami technicznymi, stacjami transformatorowymi, budynkami gospodarczymi, budynkami socjalnymi, masztami odgromowymi i innymi technologicznymi obiektami budowlanymi. W związku z rozwojem technologicznym mogą pojawić się w przyszłości inne urządzenia wytwarzające energię z odnawialnych źródeł energii, studium dopuszcza ich rozmieszczenie na obszarze gminy, przy czym obowiązuje zakaz lokalizacji biogazowni. Strefy ochronne powyższych urządzeń wytwarzających energię z odnawialnych źródeł energii winny mieścić się w granicach terenu inwestycji.
Urządzenia wytwarzające energię z odnawialnych źródeł energii mogą wytwarzać energię elektryczną, cieplną lub chemiczną w instalacjach odnawialnych źródeł energii.
Prace budowlane należy prowadzić z uwzględnieniem przepisów dotyczących ochrony gatunkowej roślin, zwierząt i grzybów.

2.2. Kierunki i wskaźniki dotyczące zagospodarowania oraz użytkowania terenów, w tym tereny wyłączone spod zabudowy

2.2.1. Obszary istniejącej zabudowy i jej dogęszczenia

Kierunki i wskaźniki dotyczące zagospodarowania dla uzupełnień istniejącej zabudowy i wprowadzania nowych funkcji w terenach zainwestowanych i najbliższym otoczeniu istniejącej zabudowy są następujące:

- lokalizacja zabudowy jest możliwa jeśli spełnione zostaną warunki umożliwiające ustalenie warunków zagospodarowania terenu i warunków zabudowy w drodze decyzji o warunkach zabudowy lub decyzji o lokalizacji inwestycji celu publicznego (w sytuacji braku planu miejscowego),
- w przypadku opracowania miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego obejmującego obszar zabudowany i jego najbliższe sąsiedztwo wymagane jest zbliżenie się z parametrami zagospodarowania terenu do określonych w studium jak dla nowych terenów inwestycyjnych, za wyjątkiem terenów, gdzie spełnienie tych parametrów nie jest możliwe ze względu na ochronę cennych walorów przyrodniczych lub kulturowych lub ochronę interesu publicznego.

2.2.2. Obszary nowych terenów inwestycyjnych

Dla poszczególnych rodzajów przeznaczenia terenów wyznaczonych w studium ustala się podstawowe wskaźniki dotyczące zagospodarowania i użytkowania terenów dotyczące:

- ustalenia dominującej funkcji terenów oraz dopuszczalnych funkcji i sposobów użytkowania terenu, a także ograniczeń i wyłączeń,
- określenia minimalnej powierzchni nowo wydzielanych działek budowlanych,
- określenia dopuszczalnej powierzchni zabudowy i/lub określenia wymaganego minimalnego % powierzchni biologicznie czynnej,
- ustalenia zasad polityki parkingowej,
- jakości przestrzeni, w tym przestrzeni publicznych, standardów mieszkaniowych oraz zasad obsługi infrastrukturalnej.

Oznaczenia identyfikacyjne terenów są zgodne z oznaczeniami na załączniku graficznym „Kierunki zagospodarowania przestrzennego" skala 1:10000.

dla terenów o wiodącej funkcji mieszkaniowej, położonych w obszarach funkcjonalnych „A"

- podstawowe przeznaczenie terenów zabudowa mieszkaniowa jednorodzinna, dopuszcza się nieuciążliwe usługi oraz tereny zieleni publicznej (skwery, zieleńce, boiska, place zabaw, itp.) i komunikacja wewnętrzna,
- wydzielane działki budowlane o minimalnej powierzchni ok. 900m2, powierzchnia zabudowy ok. 25% powierzchni działek,
- dla zespołu zabudowy w ilości 10 działek budowlanych zaleca się urządzenie terenu zieleni publicznej o powierzchni 1500m2 i co najmniej 3 miejsca postojowe ogólnodostępne,
- tereny wymagają podłączenia do sieci energetycznej, wodociągowej i kanalizacji sanitarnej.

dla terenów o wiodącej funkcji mieszkaniowej, położonych w obszarach funkcjonalnych „B"

- podstawowe przeznaczenie terenów zabudowa mieszkaniowa jednorodzinna, dopuszcza się nieuciążliwe usługi oraz tereny zieleni publicznej (skwery, zieleńce, boiska, place zabaw, itp.) i komunikacja wewnętrzna,
- wydzielane działki budowlane o minimalnej powierzchni ok. 1000m2, powierzchnia zabudowy ok. 20% powierzchni działek,
- dla zespołu zabudowy w ilości 15 działek budowlanych zaleca się urządzenie terenu zieleni publicznej o powierzchni 1500m2 i co najmniej 3 miejsc postojowych ogólnodostępnych,
- tereny wymagają podłączenia do sieci energetycznej, wodociągowej i docelowo, po rozbudowie sieci w gminie do kanalizacji sanitarnej.

dla terenów o wiodącej funkcji mieszkaniowej, położonych w obszarach funkcjonalnych „C"

- podstawowe przeznaczenie terenów zabudowa mieszkaniowa jednorodzinna lub wielorodzinna w postaci tzw. małych domów mieszkalnych – 6-, 8-rodzinnych; dopuszcza się nieuciążliwe usługi oraz tereny zieleni publicznej (skwery, zieleńce, boiska, place zabaw, itp.) i komunikacja wewnętrzna,
- wydzielane działki budowlane o minimalnej powierzchni ok. 1000m2, dla zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej i 2000m2 dla zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej powierzchnia zabudowy ok. 30% powierzchni działek,
- dla zespołu zabudowy w zlokalizowane jest co najmniej 12 mieszkań zaleca się urządzenie terenu zieleni publicznej o powierzchni 1500m2 i co najmniej 3 miejsc postojowych ogólnodostępnych,
- tereny wymagają podłączenia do sieci energetycznej, wodociągowej i docelowo, po rozbudowie sieci w gminie do kanalizacji sanitarnej.

dla terenów P/U o wiodącej funkcji usługowo-produkcyjnej i składowej

- podstawowa funkcja terenu – zabudowa usługowo-produkcyjna, teren przeznaczony pod prowadzenie różnorakich działalności,
- dopuszcza się zabudowę mieszkaniową jako towarzyszącą zabudowie podstawowej (wyłącznie mieszkanie dla właściciela),
- dopuszcza się wydzielanie działek budowlanych w zależności od prowadzonej działalności (nie mniejsze niż 2000m2),
- konieczność zabezpieczenia miejsc parkingowych w ramach własnych terenów.

dla terenu „I" – specjalistycznych obiektów i urządzeń

- teren potencjalnej lokalizacji urządzeń do produkcji energii z odnawialnych źródeł energii – biogazowni,
- na obszarze dopuszcza się zabudowę usługowo-produkcyjną, zakaz lokalizacji funkcji chronionych,
- dopuszcza się lokalizację niezbędnych urządzeń i obiektów związanych z lokalizacja specjalistycznych obiektów.

2.2.3. Obszary rozmieszczenia obiektów związanych z lokalizacją elektrowni wiatrowych i innych urządzeń wytwarzających energię z odnawialnych źródeł energii o mocy zainstalowanej dowolnej, w tym większej niż 500 kW.

Patrz:
- Rozdział 2.1.2. Obszary rozmieszczenia elektrowni wiatrowych
- Rozdział 2.1.3. Obszary zabudowy rozproszonej i niezabudowane

2.2.4. Obszary zabudowy rozproszonej i niezabudowane

Obszar przestrzeni chronionej stanowią tereny rolne z zabudową zagrodową o charakterze rozproszonym, tereny leśne oraz tereny wód otwartych.
W obrębie obszaru obowiązują następujące zasady zagospodarowania i lokalizacji zabudowy:

- ustala się kontynuację dotychczasowego sposobu użytkowania terenów,
- zabudowa dopuszczalna jest wyłącznie związana z prowadzoną gospodarką rolną lub leśną (zabudowa zagrodowa), niepowodująca konieczności zmiany przeznaczenia gruntu rolnego i leśnego na cele nierolnicze i nieleśne (za wyjątkiem komunikacji i infrastruktury technicznej, urządzeń wytwarzających energię z odnawialnych źródeł energii o mocy zainstalowanej dowolnej, w tym większej niż 500 kW wraz z towarzyszącą infrastrukturą techniczną i komunikacyjną, i innymi towarzyszącymi obiektami budowlanymi, wymienionymi w rozdziałach 2.1.2. Obszary rozmieszczenia elektrowni wiatrowych i 2.1.3. Obszary zabudowy rozproszonej i niezabudowane),
- dopuszcza się zalesienia gruntów rolnych,
- dopuszcza się lokalizację dróg, sieci i urządzeń infrastruktury technicznej planowane obiekty nie mogą powodować negatywnego oddziaływania na istniejącą zabudowę,
- część obszaru jest objęta prawnymi formami ochrony przyrody oraz innymi ustaleniami wynikającymi z przepisów prawa dotyczącymi ograniczeń w zabudowie i zagospodarowaniu terenu, np. obszar szczególnego zagrożenia powodzią, lasy ochronne.

2.3. Obszary oraz zasady ochrony środowiska i jego zasobów, ochrony przyrody, krajobrazu kulturowego i uzdrowisk

2.3.1 Osnowa ekologiczna gminy - kierunki kształtowania

W celu wzmocnienia ciągłości przestrzennej i wzbogacenia różnorodności osnowy ekologicznej obszaru gminy Lichnowy opisanej w rozdziale 3.3.

Uwarunkowań wskazane są:

- wzmocnienie struktury płatów i korytarzy ekologicznych przez dolesienia, zadrzewienia i zakrzaczenia;
- wzmocnienie i wprowadzenie obudowy biologicznej cieków wodnych przez zadrzewienia i zakrzaczenia, co ma na celu kształtowanie korzystnych warunków do wypełniania funkcji hydrosanitarnej, ekologicznej i krajobrazowej,
- wzbogacenie biotyczne międzywala Wisły przez tworzenie "ognisk biocenotycznych", tj. zadrzewień i zakrzewień z zestawem gatunkowym dobranym do warunków siedliskowych.

Możliwe jest także wzmocnienie osnowy ekologicznej przez:

- ograniczenie barier antropogenicznych w systemie osnowy ekologicznej - stanowią je przede wszystkim obiekty osadnicze i infrastrukturowe; jako podstawową zasadę należy przyjąć nie tworzenie nowych barier i nieintensyfikowanie istniejących,
- rekultywacja w kierunku leśnym lub krajobrazowym niektórych terenów zdewastowanych (wyrobiska i wysypiska odpadów);

2.3.2. Kierunki kształtowania ekologicznych warunków życia ludzi

Zasady ogólne

Jednym z głównych celów współczesnego planowania przestrzennego jest kształtowanie korzystnych, ekologicznych warunków życia ludzi. Ekologiczne warunki życia ludzi w strukturach osadniczych zdeterminowane są przez:

- stan czystości środowiska (warunki aerosanitarne i akustyczne, czystość wody, promieniowanie elektromagnetyczne, drgania podłoża, stan powierzchni ziemi);
- powierzchnię i jakość terenów aktywnych biologicznie, w tym terenów rekreacyjnych,
- warunki bioklimatyczne,
- jakość wody pitnej i produktów spożywczych uzyskiwanych w jednostce osadniczej i w jej otoczeniu (w strefie żywnościowej miasta),
- przyrodnicze zjawiska katastroficzne, przede wszystkim powodzie,
- potencjał percepcyjny środowiska przyrodniczego, a zwłaszcza jego walory krajobrazowe.

Osiągnięcie poprawy ekologicznych warunków życia ludzi, poprzez rewaloryzację warunków istniejących i kształtowanie warunków pożądanych na terenach przewidzianych do urbanizacji wymaga wdrożenia niżej wymienionych kierunków kształtowania i ochrony środowiska.

1. Poprawa stanu czystości środowiska głównie w zakresie czystości wód, przez modernizację i rozbudowę infrastruktury technicznej ochrony środowiska oraz przez działania organizacyjne.
2. Kształtowanie osnowy ekologicznej jako systemu terenów przyrodniczo aktywnych, umożliwiających przyrodnicze powiązania funkcjonalne w płaszczyźnie horyzontalnej.
3. Wzrost efektywności ochrony przyrody przez podporządkowanie jej celom i zasadom działań inwestycyjnych oraz przez ustanowienie nowych form ochrony przyrody.
4. Rewaloryzacja i zagospodarowanie środowiska przyrodniczego terenów rekreacyjnych, przede wszystkim w strefie międzywala Wisły oraz na jego bezpośrednim zapleczu.

5. Rekultywacja środowiska terenów zdewastowanych przyrodniczo w kierunku krajobrazowym.

Do priorytetowych zadań w zakresie ochrony środowiska na całym obszarze gminy należą:

- w zakresie ochrony powietrza:
  - gazyfikacja przewodowa gminy i wdrażanie niskoemisyjnych i nieemisyjnych źródeł ciepła,
  - modernizacja systemów grzewczych w obiektach użyteczności publicznej w kierunku zastosowania niskoemisyjnych źródeł ciepła,
  - termoizolacja budynków (wymiana stolarki okiennej, docieplenia murów itp.).
- w zakresie ochrony wód:
  - rozbudowa sieci kanalizacji sanitarnych zmierzająca do objęcia nimi wszystkich wsi o zwartej zabudowie i zespołów zainwestowania rekreacyjnego,
  - porządkowanie składowisk nawozów naturalnych w gospodarstwach rolnych (zabezpieczenie przed przenikaniem wód odciekowych do gruntu i wód powierzchniowych),
- w zakresie gospodarki odpadami:
  - wdrożenie systemu selektywnej zbiórki odpadów,
  - wdrożenie systemu zbiórki odpadów niebezpiecznych.

Tereny zabudowane i zainwestowane

Rewitalizacja ekologiczna struktur osadniczych stanowi część ogólnej problematyki rewitalizacji jednostek osadniczych. Zasadne jest używanie terminu „zintegrowana rewitalizacja urbanistyczno-ekologiczna", który swym zakresem pojęciowym jednoznacznie oddaje wzajemną zależność działań technicznych i ekologicznych. W warunkach zrównoważonego rozwoju nie jest możliwe prowadzenie jednostronnych działań naprawczych, np. tylko w zakresie modernizacji infrastruktury technicznej, lub renowacji kubatury albo poprawy stanu środowiska przyrodniczego. Działania te są wzajemnie uwarunkowane i wymagają kompleksowego ujęcia – projektowego i realizacyjnego.

Na obszarze gminy występuje kilka typów terenów o odmiennych, dominujących funkcjach, różniących się stanem antropopresji, w tym aktualnym zainwestowaniem. Dla terenów tych określono kierunki rewaloryzacji środowiska i ekologicznych warunków życia ludzi.

Tereny zwartej zabudowy mieszkaniowo-usługowej:

- restrukturyzacja funkcjonalna części zainwestowania,
- rekultywacja i rewaloryzacja terenów zdewastowanych mechanicznie (klepiska, dojazdy do garaży, dzikie parkingi itp.) przez ich docelowe zagospodarowanie, w tym wprowadzenie zieleni,
- ukształtowanie zielonych połączeń z wewnętrznymi i zewnętrznymi przyrodniczymi terenami rekreacyjnymi,
- wzrost bioróżnorodności terenów zielonych przez wprowadzenie biogrup wielowarstwowej roślinności.

Strefy uciążliwego oddziaływania komunikacji samochodowej (na odcinkach przebiegu przez tereny zwartej zabudowy):

- ograniczenie uciążliwości akustycznej i aerosanitarnej komunikacji samochodowej i kolejowej przez zastosowanie technicznych ekranów akustycznych lub wprowadzenie w miarę istnienia rezerw terenowych pasów wielowarstwowej zieleni izolacyjnej,

- zwiększenie płynności ruchu pojazdów samochodowych i modernizacja nawierzchni dróg,
- uzupełnienie i wprowadzenie nasadzeń drzew odpornych na komunikacyjne zanieczyszczenia gazowe i pyłowe,
- zagospodarowanie wolnych terenów (nieużytków) wielowarstwową zielenią;
- podczyszczanie wód opadowych przed ich skierowaniem do odbiorników.

Tereny przemysłowe, głównie związane z obsługa rolnictwa i ich bezpośrednie otoczenie:

- utworzenie buforowych pasów wielowarstwowej zieleni o funkcjach aerosanitarnej, akustycznej i krajobrazowej,
- ograniczenie emisji zanieczyszczeń do atmosfery przez zmiany technologii lub instalację urządzeń redukcyjnych,
- neutralizacja ścieków komunalnych i produkcyjnych,
- podczyszczanie wód opadowych przed ich skierowaniem do odbiorników.

2.3.3. Kompleksy przyrodniczo – funkcjonalne

Kompleksy przyrodniczo-funkcjonalne stanowią jednostki terytorialne o jednakowych predyspozycjach funkcjonalnych (użytkowych), wynikających z uwarunkowań przyrodniczych i prawnych oraz ze stanu aktualnego zainwestowania i z charakteru sąsiedztwa. Poniżej przedstawiono zasady kształtowania środowiska głównych kompleksów występujących na obszarze gminy Lichnowy.

Kompleks międzywala Wisły – ekologiczno-rolniczo-rekreacyjny

Podstawowymi funkcjami tego kompleksu powinny być funkcje ekologiczne i rolnicze (głównie użytki zielone). Kompleks ten objęty jest ochroną przyrody jako obszar chronionego krajobrazu, obszar Natura 2000. Z racji występujących tu walorów rekreacyjnych proponuje się także intensyfikację funkcji rekreacyjnej. Jest to obszar podlegający zalewom, który należy wyłączyć z zainwestowania kubaturowego. Z tego powodu baza rekreacyjna powinna znajdować się na zapleczu międzywala w istniejących tu ośrodkach wiejskich – Lisewie Malborskim i Boretach.

Agrokompleks równiny aluwialnej – rolniczo-osadniczy

Kompleks ten obejmuje przeważającą część obszaru gminy. W związku z bardzo dużym potencjałem agroekologicznym kompleks ten powinien pełnić funkcję obszaru produkcyjnego - upraw i hodowli. Ze względu na wysoką jakość gleb obszar ten podlega ochronie prawnej (Ustawa o ochronie gruntów rolnych i leśnych).

Postuluje się na terenach rolniczych przy utrzymaniu wysokiej intensywności i produktywności wprowadzanie i popularyzowanie zasad gospodarki rolnej, protegujących formy tzw. rolnictwa ekologicznego (zrównoważonego).

2.3.4. Obszary i zasoby środowiska objęte ochroną prawną

Obszary i obiekty stanowiące cenne zasoby środowiska objęte ochroną prawną na podstawie przepisów szczególnych wyszczególniono w rozdziale 3.9. Uwarunkowań wraz z podaniem aktu prawnego określającego zasady ich ochrony.

2.3.5. Zasoby środowiska postulowane do objęcia ochroną prawną

Na obszarze gminy Lichnowy proponowane jest utworzenie nowych form ochrony przyrody – użytku ekologicznego i pomników przyrody. Zasięgi przestrzenne obszarów wskazano na załączniku graficznym „Kierunki zagospodarowania przestrzennego" 1:10 000.

Pomniki przyrody

W parku wiejskim w Lisewie znajdują się trzy interesujące okazy drzew (buk, jesion i dąb) proponowane przez Starostwo Powiatowe w Malborku do objęcia ochroną jako pomniki przyrody. Należy także rozważyć objęcie ochroną alei drzew przydrożnych (szczególnie aleja we wsi Boręty).

Użytki ekologiczne

Na terenie gminy Lichnowy proponuje się utworzenie użytku ekologicznego, który powinien objąć obszar podmokły, przyległy do wału przeciwpowodziowego Wisły (pomiędzy Lisewem Malborskim, a Boretami Pierwszymi). Na terenie tym występują zbiorowiska naturalne, seminaturalne i antropogeniczne. Obszar ten wyróżnia się krajobrazowo z otaczających terenów rolnych, posiada dużą wartość ekologiczną.

2.4. Obszary i zasady ochrony dziedzictwa kulturowego i zabytków oraz dóbr kultury współczesnej

Obszary i obiekty stanowiące cenne zasoby środowiska kulturowego objęte ochroną prawną poprzez wpis do rejestru zabytków nieruchomych wyszczególniono w rozdziale 3.9. Uwarunkowań.

Na obszarze gminy ustalono następujące obszary i obiekty dziedzictwa kulturowego i zabytków podlegające ochronie:

- historyczne układy ruralistyczne miejscowości,
- cenne zespoły zabudowy związane z przestrzenią Żuław zostały objęte ochroną, zastosowano dwupoziomowy system ochrony cennych obszarów i obiektów,
- pojedyncze obiekty posiadające wartość historyczną, świadczące o kulturze regionu, figurujące w gminnej ewidencji zabytków podlegają ochronie zapisami ustaleń planów miejscowych,
- eksponowane panoramy miejscowości,
- przedpole ekspozycyjne obiektów zabytkowych (zespół zamkowy w Malborku, zespół staromiejski w Tczewie, panorama wsi Lichnowy i wsi Parszewo),
- stanowiska archeologiczne.

Obszary i obiekty objęte ochroną zaznaczono na załączniku graficznym „Kierunki zagospodarowania przestrzennego" skala 1:10 000. Ze względu na skalę opracowania przedstawionych granic zespołów zabudowy i układów przestrzennych wsi nie należy utożsamiać z ewidencyjnymi granicami nieruchomości, określają one orientacyjny zasięg historycznych układów, który należy uściślić w planie miejscowym, gdzie należy również ustanowić strefy ochrony konserwatorskiej oraz strefy ochrony ekspozycji z wyznaczeniem obszarów wyłączonych spod zabudowy ze względu na ochronę

ekspozycji.

Ogólne zasady ochrony zasobów środowiska kulturowego przyjęte w studium są następujące:

Historyczne układy ruralistyczne miejscowości

W poniżej wyszczególnionych miejscowościach można odczytać granice historycznego układu ruralistycznego:

Lp.	Miejscowość
1.	Lichnowy
2.	Boręty
3.	Pordenowo
4.	Parchowo
5.	Tropiszewo
6.	Starynia
7.	Szymankowo
8.	Lichnówki
9.	Dąbrowa
10.	Lisewo Malborskie

W obszarach tych obowiązuje:

- przedmiotem ochrony są: historyczne podziały własnościowe, historyczny układ komunikacyjny, układ zabudowy w zagrodach, historyczna zabudowa, historyczne obiekty małej architektury oraz historyczna zieleń związana z zabudową i układem komunikacyjnym,
- w obrębie zabudowy zagrodowej obowiązuje wymóg zachowania historycznych zasad zagospodarowania,
- ustala się wymóg ochrony historycznych rozgraniczeń nieruchomości,
- zabytkowa zieleń wysoka wymaga ochrony.

Zespoły zabudowy o wyjątkowych walorach historycznych identyfikujących przestrzeń Żuław – I poziom ochrony

Na obszarze gminy wyodrębniono następujące zespoły zabudowy podlegające ochronie na poziomie I:

Lp.*	Miejscowość	Obiekt
1.	Boręty	zespół folwarczny Boręty Drugie
2.	Pordenowo	dwa zespoły folwarczne osadnictwa rozproszonego
3.	Pordenowo	cmentarz menonicki
4.	Parchowo	zespół folwarczny osadnictwa rozproszonego (dawny PGR)
5.	Tropiszewo	zespół folwarczny (dawny PGR)

6.	Tropiszewo	zespół dawnej fabryki mydła
7.	Starynia	zespół zagród „starej" wsi
8.	Szymankowo	zespół zabudowy kolejowej i urządzeń kolejowych
9.	Lichnówki	zespół folwarczny Lichnówki Pierwsze z nieistniejącą siłownią wiatrową
10.	Lisewo	zespół zabudowy wodomistrzówki – strażnicy wodnej i wałowej
11.	Lisewo	zespół zabudowy kolejowej
12.	Lisewo	zespół dużego folwarku (PGR Lisewo V)
13.	Lichnowy	zespół zabudowy folwarcznej (dawny PGR)

**** numeracja zgodna z oznaczeniem na planszy graficznej kierunków***

W obszarach i dla obiektów w tych zespołach obowiązuje:

- przedmiotem ochrony są historyczne: przedmiotem ochrony jest historyczny układ przestrzenny, z elementami struktury: historyczną zabudową i historyczną zielenią – starodrzew i elementy zieleni komponowanej,
- obowiązuje nakaz kontynuowania tradycji miejsca poprzez zachowanie tradycyjnych zasad kształtowania przestrzeni, architektury i jej otoczenia przyrodniczego,
- wszystkie zmiany sposobu zagospodarowania, budowa, rozbudowa, odbudowa budynków wymaga uzgodnienia z Pomorskim Wojewódzkim Konserwatorem Zabytków,
- postuluje się promocję obszarów i obiektów w celu zagospodarowania i utrzymania zgodnego z ich wartością oraz wykorzystania ich w promocji gminy.

Zespoły zabudowy o cechach żuławskiego krajobrazu kulturowego – II poziom ochrony

Na obszarze gminy wyodrębniono następujące zespoły zabudowy podlegające ochronie na poziomie II:

Lp.*	Miejscowość	Obiekt
1.	Boręty	zespół folwarczny Boręty (Trzecie)
2.	Boręty	zespół zagrodowy
3.	Pordenowo	zespół folwarczny osadnictwa rozproszonego
4.	Parszewo-Lichnowy	zespół folwarczny osadnictwa rozproszonego
5.	Tropiszewo	zespół dawnej szkoły
6.	Starynia	cztery zespoły zagród typu olęderskiego
7.	Szymankowo	siedem zespołów zagrodowych

8.	Lichnówki	zespół zagrody typu olęderskiego
9.	Lichnówki	dwa zespoły folwarczne na południe od wsi (Lichnówki Drugie)
10.	Dąbrowa	zespół zagród z końca XIX w.

**** numeracja zgodna z oznaczeniem na planszy graficznej kierunków***

W obszarach i dla obiektów w tych zespołach obowiązuje:

- przedmiotem ochrony jest historyczny układ przestrzenny założenia, z elementami struktury: historyczną zabudową i historyczną zielenią,
- dopuszcza się lokalizację nowej zabudowy w historycznych zespołach pod warunkiem sharmonizowania z istniejącą zabudową o wartościach historycznych,
- możliwość i zasady rozbudowy obiektów chronionych zostaną ustalone na etapie przedinwestycyjnym (w ustaleniach planu miejscowego lub decyzjach o warunkach zabudowy),
- postuluje się promocję obszarów i obiektów w celu zagospodarowania i utrzymania zgodnego z ich wartością oraz wykorzystania ich w promocji gminy.

Obiekty figurujące w gminnej ewidencji zabytków:

W obszarach i w obrębie obiektów obowiązuje:

- przedmiotem ochrony są historyczne: bryła i kształt dachu, dyspozycja ścian zewnętrznych, kształt i podziały stolarki okiennej i drzwiowej, detal architektoniczny, układ budynków i sposób zagospodarowania terenu,
- możliwość i zasady rozbudowy obiektów chronionych zostaną ustalone na etapie przedinwestycyjnym (w ustaleniach planu miejscowego lub decyzjach o warunkach zabudowy), pod warunkiem uzyskania zgody na rozbudowę od właściwego Konserwatora Zabytków,
- postuluje się promocję obiektów w celu zagospodarowania i utrzymania zgodnego z ich wartością.

Eksponowane panoramy miejscowości

Dotyczy wsi Lichnowy, miasta Tczew panoramy wsi Lichnowy i wsi Parszewo. W strefach otoczenia krajobrazowego wsi, które obejmują tereny rolnicze, niezabudowane wokół miejscowości obowiązuje:

- zalecenie opracowania poprzedzających studiów krajobrazowych i analizy ekspozycji przy lokalizacji nowych zespołów zabudowy,
- postuluje się wprowadzenie ograniczenia dopuszczalności zabudowy na przedpolach ekspozycyjnych zwartej zabudowy wiejskiej do zabudowy stanowiącej kontynuację naturalnych kierunków rozwoju chronionego układu przestrzennego, nowa zabudowa lokalizowana na podstawie ustaleń planu miejscowego, zawierającego poprzedzające studia krajobrazowe i analizy ekspozycji,
- ograniczenie wprowadzenie zabudowy na przedpolach ekspozycyjnych zwartej zabudowy wiejskiej do zabudowy stanowiącej kontynuację naturalnych kierunków rozwoju chronionego układu przestrzennego,
- postuluje się rekultywację i restylizację struktury obszarów wpływających niekorzystnie na sąsiedztwo wartościowych obiektów lub ich widoków.

Przedpole ekspozycyjne zespołów zabytkowych

Strefa ekspozycji dotyczy zwłaszcza zespołu zamkowego w Malborku oraz zespołu

staromiejskiego w Tczewie. Strefa ta występuje wzdłuż linii kolejowej i wzdłuż drogi krajowej nr 22. Chronione przedpole ekspozycyjne posiadają również historyczne panoramy wsi Lichnowy i wsi Parszewo. Orientacyjny zasięg zaznaczono na załączniku graficznym „Kierunki zagospodarowania przestrzennego". Ekspozycja obiektów zabytkowych jest uwarunkowana głównie warunkami pogodowymi i występuje okresowo. Zasięg tego obszaru powinien być zweryfikowany na etapie opracowania studium oddziaływania inwestycji na krajobraz dla planowanych elektrowni wiatrowych oraz przy lokalizowaniu innych obiektów mogących zakłócać widoczność. Ostateczny zasięg strefy ekspozycji, na którym ogranicza się lokalizację elektrowni wiatrowych należy określić po ustaleniu typu i wielkości elektrowni wiatrowych i określeniu ich oddziaływania na krajobraz. Ograniczenie to dotyczy zwłaszcza elektrowni wiatrowych, ale również innych obiektów infrastruktury technicznej, np. napowietrznych linii elektroenergetycznych wysokich napięć, czy wież przekaźnikowych telefonii komórkowej.

Stanowiska archeologiczne

Dla zinwentaryzowanych na obszarze gminy stanowisk archeologicznych (spis stanowisk wraz z ich charakterystyką i chronologią znajduje się w rozdziale 3.4. Uwarunkowań) obowiązują następujące ogólne zasady ochrony:

- dla wydzielonych stref ochrony archeologicznej ustala się wymóg uzgodnienia wszystkich planów i projektów, w tym także decyzji dotyczących podziału nieruchomości w obrębie terenu stref ochrony z Pomorskim Wojewódzkim Konserwatorem Zabytków w Gdańsku i opiniowanie z Muzeum Archeologicznym w Gdańsku,
- tereny płaskich stanowisk archeologicznych mogą być przeznaczone pod zagospodarowanie po przeprowadzeniu archeologicznych badań ratowniczych i sporządzeniu dokumentacji archeologiczno-konserwatorskiej.

Część stanowisk archeologicznych posiada ustalone zasięgi, a część nie ma ustalonych zasięgów – oznaczone są na dokumentacji archeologicznej symbolem punktowym. W projekcie studium przyjęto umowny zasięg stanowiska archeologicznego jako okrąg o średnicy 100m. Na etapie sporządzania planów miejscowych zależy te zasięgi zweryfikować i jednoznacznie określić.

2.5. Kierunki rozwoju systemów komunikacji i infrastruktury technicznej

2.5.1. Założenia polityki transportowej gminy

Problemy i potrzeby

Ostatnie lata wskazują zauważalny wzrost ruchu zewnętrznego pojazdów i zagęszczenie osób w sezonie turystycznym.

Ruch tranzytowy w osi wschód - zachód dotyczy: drogi krajowej nr 22 (ze względu na peryferyjne położenie w stosunku do zabudowy bez większego wpływu) i drogi powiatowej nr P-9122 (2340G), gdzie jest szczególnie uciążliwy we wsiach Lichnowy, Dąbrowa i Lisewo Malborskie. Sytuacja ta wymaga działań w zakresie poprawy bezpieczeństwa ruchu wewnątrz wsi oraz modernizacji odpowiedniej dla rangi drogi.

Rozwój osadnictwa w gminie pociąga za sobą konieczność budowy sieci drogowej głównie połączeń lokalnych (dróg dojazdowych) o odpowiednich parametrach.

Generalne zasady

Układ drogowy skonstruowany właściwie powinien zapewnić odpowiednią obsługę ruchu zewnętrznego jak i obsługi komunikacyjnej wewnątrz gminy. Mieszkańcy powinni mieć zapewnione właściwe powiązania z centrami administracji szczebla wojewódzkiego i powiatowego, Urzędem Gminy, instytucjami i obiektami użyteczności publicznej, szkołami wszystkich szczebli. Powiązania te powinny być wspomagane komunikacją zbiorową oraz gęstą siecią ścieżek rowerowych, które mogą spełniać ważna rolę również rekreacyjną i turystyczną.
Obsługę transportową nowych terenów inwestycyjnych należy budować wedle następujących zasad:

- jeśli występuje możliwość obsługi transportowej z dwóch dróg, to podłączenie do sieci należy wskazać od strony drogi o niższej klasie,
- należy unikać budowania nowych włączeń do dróg klasy głównej jeśli nie są zgodne z wymogami dla właściwej klasy drogi.

Cele i środki polityki transportowej gminy

Główne cele i kierunki polityki transportowej gminy:

- konieczność rozbudowy i modernizacji infrastruktury służącej poprawie dostępności transportowej oraz wzmocnieniu konkurencyjności i spójności regionu, poprzez zmniejszenie czasu dostępności do obszaru centralnego gminy oraz ośrodków regionalnych i ponadregionalnych,
- poprawa bezpieczeństwa ruchu drogowego i zmniejszenie uciążliwości oraz szkodliwego oddziaływania na otoczenie,
- tworzenie warunków dla zwiększania poziomu inwestycji, promowanie zrównoważonego rozwoju i spójności przestrzennej,

Głównym celem polityki transportowej gminy powinna być realizacja założeń strategii rozwoju gminy poprzez tworzenie warunków dla sprawnego i bezpiecznego przemieszczania się osób i towarów przy jednoczesnym zapewnieniu priorytetu dla transportu zbiorowego, rowerowego i pieszego.
Osiągnięcie wyznaczonego celu może być możliwe poprzez realizację celów szczegółowych, jak np.:

- poprawa bezpieczeństwa ruchu drogowego w miejscowościach gminy,
- zmniejszanie negatywnego oddziaływania transportu na warunki życia mieszkańców,
- usprawnienie zarządzanie drogami i transportem drogowym,
- poprawa jakości obsługi transportem zbiorowym,
- rozbudowa i modernizacja dróg i ulic oraz chodników.

2.5.2. Kierunki rozwoju infrastruktury komunikacyjnej gminy

Układ drogowy

Główne kierunki docelowego układu dróg w gminie są następujące:

- sieć drogowa pozostanie bez zmian - adaptuje się wszystkie drogi w stanie istniejącym w zakresie ich przebiegu,

- droga krajowa nr 22 graniczącą z gminą Lichnowy od południa, stanowiąca dojazd do węzła Autostrady A1 „Swarożyn" planowana jest do modernizacji i podwyższenia klasy drogi do drogi ekspresowej (S), przewiduje się możliwość poszerzenia pasa drogowego dla docelowej drogi ekspresowej w kierunku północnym, przewidywane docelowe węzły drogowe wskazano na załączniku graficznym Kierunki zagospodarowania przestrzennego 1:10000,
- drogi powiatowe o znaczeniu powiązań regionalnych docelowo w klasie drogi głównej, zbiorczej lub lokalnej (dla poszczególnych dróg klasę techniczną określono na załączniku graficznym „Kierunki zagospodarowania przestrzennego"),
- drogi gminne stanowią powiązania o znaczeniu lokalnym w klasie drogi lokalnej lub dojazdowej, należy dążyć do utwardzenia nawierzchni dróg gruntowych,
- priorytetowym zadaniem dla gminy jest utrzymanie połączenia mostem drogowym z miastem Tczew, głównie jako lokalny dostęp do rynków pracy i usług wyższego rzędu, jest to jednak zadanie o zasięgu ponadlokalnym, ważne dla całego powiatu malborskiego i tczewskiego, jak i dla funkcjonowania całego województwa pomorskiego,
- wymagana jest modernizacja, poprawa stanu technicznego najważniejszych powiązań regionalnych i międzygminnych, dotyczy to dróg: DP 9122 (2340G) i DP 9124 (2917G); - na odcinku od drogi krajowej do Szymankowa oraz drogi gminnej z Szymankowa, przez Starynie i Tropiszewo do drogi powiatowej nr 9122 (2340G),
- przebiegi dróg przez tereny zainwestowane powinny mieć elementy techniczne poprawiające ich bezpieczeństwo (np. skanalizowanie ruchu, pasy wyłączenia, ronda), przy planowanych terenach o wiodącej funkcji mieszkaniowej lokalizowanych przy drogach powiatowych należy przewidzieć drogi zbiorcze dla zabudowy w celu minimalizacji zjazdów bezpośrednich,
- dla uzyskania pełnych parametrów technicznych dróg wymagane jest poszerzenie lub korekta istniejących pasów drogowych,
- należy uwzględnić również rezerwację terenu dla urządzeń liniowej infrastruktury technicznej w celu nie umieszczania przewodów w pasie drogowym, zwłaszcza dróg powiatowych i krajowych,
- uporządkowania wymagają przede wszystkim odcinki dróg prowadzone przez teren zabudowy; dotyczy to bezpieczeństwa ruchu pieszego jak i organizacji skrzyżowań,
- dla dróg o nawierzchni nieutwardzonej należy dążyć do poprawy stanu technicznego i utwardzenie jezdni,
- istniejący układ komunikacji publicznej powinien się zwiększać wraz z przestrzennym rozwojem gminy, zwłaszcza większe tereny inwestycyjne powinny mieć dogodne połączenie z komunikacją publiczną,
- przy rozbudowie osiedli mieszkaniowych w miejscowościach utrzymywać dostępność dla zadanej klasy drogi,
- planowane trasy rowerowe przebiegające wzdłuż dróg wymagać będą budowy poza koroną drogi w przypadku dróg układu ponadlokalnego.

Transport kolejowy

Linia kolejowa znaczenia krajowego nr 9 (E65) jest modernizowana celem podniesienia prędkości do 160km/h (200km/h dla składów pasażerskich), zwiększenia przepustowości i skrócenia czasu podróży. Modernizacja linii kolejowej nie jest zadaniem lokalnym.

Ważne jest, w skali lokalnej utrzymanie osobowych połączeń kolejowych do

Tczewa, Malborka i Trójmiasta ze względu na wykorzystanie kolei na dojazdy do miejsc pracy, szkół ponadpodstawowych i wyższych oraz usług wyższego rzędu.
Konieczna jest ciągła modernizacja linii głównie w zakresie stanu technicznego torów, bezpieczeństwa peronów kolejowych oraz przejazdów i przejść przez tory.

Śródlądowa Droga Wodna
Rzeka Wisła to droga wodna o znaczeniu międzynarodowym E-40 (Wisła – Dniestr) i E-70 (Śluza Hohensaaten – Zalew Wiślany) (odcinek wspólny). Jej modernizacja i utrzymanie nie jest zadaniem lokalnym.

Ścieżki rowerowe
Planuje się w gminie trzystopniowy system ścieżek rowerowych:

- międzynarodowa trasa nr 12 Trasa Zamków Polski Północnej (Czarne – ... - Tczew-Malbork - ... – Smętowo Graniczne),
- regionalne trasy: nr 118 Ryjewo-Malbork – Tczew – Świbno oraz trasa regionalna wałem Wisły – przebiegająca łącznie ze szlakiem pieszym (Nadwiślańskim),
- lokalna trasa przebiegająca szlakiem dawnej kolejki wąskotorowej (odcinek Lichnowy – Lichnówki jest już zaprojektowany i w 2010r. planowana jest jego budowa).

Piesze Szlaki turystyczne
Przez obszar gminy Lichnowy, wzdłuż wałów przeciwpowodziowych wytyczony został pieszy szlak turystyczny – „Nadwiślański". w studium projektuje się połączenie szlaki „Nadwiślańskiego" i szlaku „Wielkich Żuław" w gminie Nowy Staw. Planowany szlak przebiegać będzie szlakiem dawnej kolejki wąskotorowej.
Zagospodarowanie szlaku polegać powinno zwłaszcza na:

- oznakowaniu szlaku pieszego,
- urządzeniu miejsc odpoczynku dla turystów,
- urządzeniu punktów integracji różnych rodzajów ruchu, np. pkt obsługi turystów w Lisewie Malborskim czy Lichnówkach, na trasie projektowanych ścieżek rowerowych.

2.5.3. Kierunki rozwoju infrastruktury technicznej

Zaopatrzenie w wodę
Planuje się, że do końca 2011 r. cała gmina Lichnowy będzie zaopatrywana w wodę z Centralnego Wodociągu Żuławskiego. Funkcjonujące jeszcze w chwili obecnej ujęcia wody w Lisewie Malborskim oraz w miejscowości Boręty Pierwsze zostaną wyłączone z eksploatacji ze względu na pogarszającą się jakość wody, a wodociągi w tych miejscowościach będą zaopatrywane w wodę z Centralnego Wodociągu Żuławskiego. W początkowej fazie realizacji jest wodociąg Ø160 PE Dąbrowa - Lisewo Malborskie oraz Boręty Pierwsze - Ø110 PE.
Jedynym zatem problemem w zakresie zaopatrzenia w wodę jest obecność znacznej ilości sieci wodociągowych (magistralnych i rozdzielczych) z rur a-c. Planuje się sukcesywną wymianę tych sieci w miarę zwiększania się jej awaryjności.

Odprowadzenie ścieków sanitarnych

W obrębie gminy Lichnowy jedynie miejscowości Lisewo Malborskie i Szymankowo posiadają systemowy układ k.s. Z miejscowości Lisewo malborskie ścieki odprowadzane są kolektorem tłocznym Ø110, 160 do Nowego Stawu, skąd dalej do oczyszczalni ścieków w Czerwonych Stogach k/Malborka. Aglomeracja Malbork została wyznaczona Rozporządzeniem Nr 45/06 Wojewody Pomorskiego z dnia 24 lutego 2006 r. Ścieki z Szymankowa- kol. tłocznym Ø90 do gminy Miłoradz i dalej również do OMB Czerwone Stogi (Aglomeracja Malbork jak wyżej). Kolektor tłoczny z Lisewa biegnie przez miejscowości Dabrowa i Lichnowy. Zostały tam wybudowane przepompownie ścieków, do których zostaną odprowadzone ścieki z tych miejscowości po ich skanalizowaniu. Dla m. Lichnowy i Lichnówki został opracowany projekt wykonawczy k.s. i wydano pozwolenie na budowę.

W miejscowości Parchowo zakończono budowę przepompowni ścieków i kolektora tłocznego Ø90 włączonego w kol. tłoczny Lisewo – Nowy Staw. Do nowo wybudowanego układu w pierwszej kolejności zostały odprowadzone ścieki z istniejącego w tej miejscowości osiedla zabudowy wielorodzinnej (po dawnym PGR) istniejącym układem k.s. (istniejąca zakładowa oczyszczalnia ścieków, w zasadzie od dawna niesprawna, została zlikwidowana). Istniejący układ daje możliwości skanalizowania całej miejscowości Parchowo i przyległej Parszewo.

W następnej kolejności proponuje się:

- budowę k.s. w miejscowości Boręty i odprowadzenie ścieków do projektowanej k.s. w miejscowości Dąbrowa oraz objęcie systemem k.s. Boręty Pierwsze i Boręty Drugie oraz przyległe tereny rozwojowe,
- budowę k.s. w m. Pordenowo i odprowadzenie ścieków do proj. k.s. w Lichnowach.

Miejscowości Lichnówki Pierwsze i Lichnówki Drugie oraz m. Starynia są to miejscowości mało i nierozwojowe i w perspektywie najbliższych lat nie są przewidziane do skanalizowania. Nie mniej na mapie uzbrojenia wskazano ewentualne możliwe kierunki odprowadzania ścieków do: Szymankowa z Lichnówek Drugich i Staryni, a z Lichnówek Pierwszych do Lichnów.

W stanie istniejącym ścieki z około 50% gospodarstw domowych są odprowadzane do sieci kanalizacji sanitarnej zakończonej oczyszczalnia ścieków. Dokumentację projektową wykonano i pozwolenie na budowę uzyskano dla sieci kanalizacji sanitarnej obsługującej około 20% mieszkańców gminy. Kolejne około 20% mieszkańców uzyska możliwość dostępu do sieci kanalizacji sanitarnej zakończonej oczyszczalnia ścieków w perspektywie najbliższych 15 lat (do roku 2025). Zatem w tym okresie około 95% mieszkańców gminy objętych zostanie zbiorczymi systemami oczyszczania ścieków. Około 5% mieszkańców będzie odprowadzać ścieki w sposób indywidualny, a ich przyłączenie do sieci kanalizacji sanitarnej przewidywane jest w dalszej perspektywie planowania.

Odprowadzenie wód opadowych, regulacja stosunków wodnych

Nie przewiduje się budowy rozległych systemów k.d. Konieczność budowy kanalizacji deszczowej i sposób odprowadzania wód opadowych powinien być rozwiązywany na etapie opracowywanych miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego, a dla poszczególnych obiektów w dokumentacji wykonawczej.

System melioracyjny, nie wymaga on zasadniczej przebudowy, jedynie prawidłowego utrzymania rowów i kanałów melioracyjnych i dbałości o stan techniczny urządzeń (przepusty, rurociągi i studnie drenarskie, zastawki itp.).

W najbliższych latach planowana jest modernizacja i odbudowa wszystkich

urządzeń melioracji szczegółowych w zlewni kanałów Pordenowskiego i 51 Boręty.

Realizacja nowych terenów inwestycyjnych wskazanych w Studium będzie wymagała każdorazowo wcześniejszych uzgodnień w Zarządzie Melioracji i Gospodarki Wodnej w Malborku odnośnie utrzymania i adaptacji istniejących urządzeń melioracyjnych na tych terenach.

Zaopatrzenie w energię elektryczną

Zaopatrzenie istniejących i projektowanych terenów inwestycyjnych będzie odbywać się poprzez istniejącą lub planowaną sieć elektroenergetyczną. Na całej obszarze gminy dopuszcza się budowę nowych GPZ i trafostacji, dopuszcza się ich przebudowę lub rozbudowę. Na obszarze całej gminy dopuszcza się budowę nowych oraz rozbudowę, przebudowę lub nadbudowę istniejących linii elektronergetycznych najwyższych, wysokich, średnich i niskich napięć. Szerokości stref ochronnych od osi linii winny być dostosowane do parametrów technicznych tych linii. Zagospodarowanie terenu w pasie technicznym linii winno być zgodne z przepisami odrębnymi.

Istniejąca na obszarze gminy linia elektroenergetyczna NN 400kV relacji Grudziądz – Gdańsk Błonia planowana jest do modernizacji (dopuszcza się odbudowę, rozbudowę, przebudowę i nadbudowę linii). Dla istniejącej linii wymagany jest pas technologiczny o szerokości 80m (t.j. po 40m od osi linii w obu kierunkach w rzucie poziomym). Zagospodarowanie terenu w pasie technicznym winno być zgodne z przepisami odrębnymi.

Zaopatrzenie w gaz

Gazyfikacja gminy Lichnowy jest możliwa z kierunku gminy Nowy Staw, jednakże w skali ponadlokalnej (plan zagospodarowania przestrzennego województwa pomorskiego – 2009) nie przewiduje się gazyfikacji gminy.
Ewentualna gazyfikacja wymaga realizacji następujących inwestycji:

- wybudowanie gazociągu wysokiego ciśnienia DN 100 z kierunku gminy Nowy Staw,
- wybudowania stacji redukcyjno - pomiarowej I^0 na terenie gminy,
- budowy gazociągu średniego ciśnienia na terenie gminy.

Gazyfikacja na terenach wiejskich powinna być prowadzona tylko tam, gdzie analizy techniczno-ekonomiczne wykażą opłacalność.

Zaopatrzenie w ciepło

Na podstawie projektu założeń do planu zaopatrzenia w ciepło, energię elektryczną i paliwa gazowe (marzec 2007) przyjęto w horyzoncie czasowym 20 lat następujące zasady dotyczące zaopatrzenia gminy w ciepło:

- nie przewiduje się scentralizowanego systemu zaopatrzenia w ciepło,
- przewiduje się całkowita eliminację węgla, a indywidualne źródła ciepła w obiektach mieszkaniowych i usługowych powinny być przystosowane do ogrzewania za pomocą biomasy,
- możliwe jest też wykorzystanie niskotemperaturowej energii geotermalnej w pompach cieplnych współpracujących z kolektorami słonecznymi lub w obszarach zabudowy rozproszonej z przydomowymi elektrowniami wiatrowymi,
- ciepła woda użytkowa będzie przygotowywana przez wykorzystanie energii elektrycznej, która powinna być sukcesywnie uzupełniana wykorzystywaniem energii słonecznej,
- przygotowanie i wdrożenie programu termomodernizacji obiektów użyteczności publicznej oraz wspieranie prac termomodernizacyjnych w budynkach mieszkalnych.

Gospodarka odpadami

Istniejące składowisko w m. Lisewo Malborskie planowane jest do rekultywacji. Obecnie prowadzony jest monitoring wysypiska. Odpady z obszaru gminy są unieszkodliwiane poprzez Zakład Zagospodarowania Odpadów „Rokitki" gm. Tczew.

2.6. Obszary, na których rozmieszczone będą inwestycje celu publicznego o znaczeniu lokalnym

Definicja inwestycji celu publicznego określona w art. 6 ustawy z dnia 21 sierpnia 1997r. o gospodarce nieruchomościami (2010), to działania stanowiące realizację celów takich jak:

- drogi publiczne i drogi wodne, linie kolejowe, lotniska, obiekty i urządzenia transportu publicznego, a także łączności publicznej i sygnalizacji, ich budowa i utrzymanie,
- ciągi drenażowe, przewody i urządzenia służące do przesyłania płynów, pary, gazów i energii elektrycznej, a także innych obiektów i urządzeń niezbędnych do korzystania z tych przewodów i urządzeń,
- publiczne urządzenia służące do zaopatrzenia ludności w wodę, gromadzenia, przesyłania i oczyszczania ścieków oraz utylizacji odpadów,
- obiekty i urządzenia służące ochronie środowiska, zbiorniki i inne urządzenia wodne służące zaopatrzeniu w wodę, regulacji przepływów i ochronie przed powodzią, a także regulacja i utrzymanie wód oraz melioracji wodnych, będących własnością Skarbu Państwa lub jednostek samorządu terytorialnego,
- opieka nad nieruchomościami stanowiącymi zabytki w rozumieniu przepisów o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami,
- ochrona Pomników Zagłady oraz miejsc i pomników upamiętniających ofiary terroru komunistycznego,
- pomieszczenia dla urzędów organów władzy, administracji, sądów i prokuratur, państwowych szkół wyższych, szkół publicznych, a także publicznych: obiektów ochrony zdrowia, przedszkoli, domów opieki społecznej i placówek opiekuńczo – wychowawczych, pomieszczenie niezbędne dla realizacji obowiązków w zakresie świadczenia przez operatora publicznego powszechnych usług pocztowych - ich budowa i utrzymanie,
- obiekty i urządzenia niezbędne dla potrzeb obronności państwa, ochrony granicy państwowej, a także do zapewnienia bezpieczeństwa publicznego, w tym zakłady karne oraz zakłady dla nieletnich - ich budowa i utrzymanie,
- poszukiwanie, rozpoznawanie i wydobywanie i składowanie kopalin stanowiących własność Skarbu Państwa oraz węgla brunatnego wydobywanego metodą odkrywkową,
- cmentarze – ich zakładanie i utrzymywanie,
- miejsca pamięci narodowej – ich ustanawianie i ochrona,
- ochrona zagrożonych wyginięciem gatunków roślin i zwierząt lub siedlisk przyrody,
- inne cele publiczne określone w odrębnych przepisach.

Ze względu na skalę opracowania załączników graficznych w studium nie wyznacza się obszarów, na których rozmieszczone będą inwestycje celu publicznego o znaczeniu lokalnym. Nie oznacza to jednak, ze takie inwestycje w gminie Lichnowy nie będą lokalizowane, np. lokalizacja nowych elementów komunikacji i infrastruktury technicznej jest ściśle związana z lokalizacją wszelkich form budownictwa. Lokalizacja inwestycji celu publicznego o znaczeniu lokalnym będzie następowała na podstawie

ustaleń planu miejscowego lub decyzji o ustaleniu lokalizacji inwestycji celu publicznego w sytuacji braku planu miejscowego.

2.7. Obszary, na których rozmieszczone będą inwestycje celu publicznego o znaczeniu ponadlokalnym, zgodnie z ustaleniami planu zagospodarowania przestrzennego województwa i ustaleniami programów, o których mowa w art. 48 ust. 1

W gminie Lichnowy występują obszary, na których rozmieszczone będą inwestycje celu publicznego o znaczeniu ponadlokalnym, zgodnie z ustaleniami planu zagospodarowania przestrzennego województwa; są to:

- Master plan dla transportu kolejowego w Polsce do 2030 roku – modernizacja linii istniejącej E65/CE65 na odcinkach Warszawa – Gdynia;
- Program rozwoju dróg wodnych Delty Wisły i Zalewu Wiślanego – Pętla Żuławska Międzynarodowa Droga Wodna E-70, w ramach której przewiduje się budowę punktu widokowego na wale wiślanym w miejscowości Lisewo Malborskie (na obecnym etapie projektowania nie powstała jeszcze koncepcja umiejscowienia punktu widokowego i jest on przewidywany do realizacji po roku 2017) – obszar ten obejmuje całą gminą Lichnowy, a w szczególności trasę wodną rzeką Wisłą i wał Wisły w rejonie miejscowości Lisewo Malborskie.

W gminie Lichnowy nie występują obszary, na których rozmieszczone będą inwestycje celu publicznego o znaczeniu ponadlokalnym, zgodnie z ustaleniami planu zagospodarowania przestrzennego województwa i ustaleniami programów, o których mowa w art. 48 ust. 1 Ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym.

2.8. Obszary, dla których obowiązkowe jest sporządzenie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego na podstawie przepisów odrębnych, w tym obszary wymagające przeprowadzenia scaleń i podziału nieruchomości, a także obszary rozmieszczenia obiektów handlowych o powierzchni sprzedaży powyżej 2000 m^2 oraz obszary przestrzeni publicznej

W gminie Lichnowy nie występują obszary, dla których obowiązkowe jest sporządzenie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego na podstawie przepisów odrębnych.

W gminie Lichnowy nie wyznacza się obszarów przestrzeni publicznej w rozumieniu ustawy, czyli *„obszarów o szczególnym znaczeniu dla zaspokojenia potrzeb mieszkańców, poprawy jakości ich życia i sprzyjający nawiązywaniu kontaktów społecznych ze względu na jego położenie oraz cechy funkcjonalno-przestrzenne, określony w studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy"* dla których obowiązkowe jest sporządzenie planu miejscowego. Nie oznacza to, że takie obszary w gminie Lichnowy nie występują. Należy do nich zaliczyć wszystkie obszary placów wiejskich, tereny zieleni urządzonej, boiska sportowe, miejsca spotkań sołeckich, itp. Jednak nie są to miejsca wymagające obowiązkowego

opracowania planów miejscowych.

2.9. Obszary, dla których gmina zamierza sporządzić miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego, w tym obszary wymagające zmiany przeznaczenia gruntów rolnych i leśnych na cele nierolnicze i nieleśne

Do terenów, dla których gmina zamierza sporządzić miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego należą wszystkie wyznaczone w studium nowe, większe tereny inwestycyjne, wymienione w rozdziale 2.1. i oznaczone na załączniku graficznym oznaczeniem terenu wraz z kolejnym numerem identyfikacyjnym teren. Wszystkie te obszary wymagają zmiany przeznaczenia gruntów rolnych i leśnych na cele nierolnicze i nieleśne.

Ze względu na stopień zainwestowania, rangę w sieci osadniczej gminy, zróżnicowanie problemów przestrzennych, naciski inwestycyjne, konieczność ochrony cennych walorów środowiska kulturowego postuluje się sporządzenie miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego w granicach docelowej zabudowy i zainwestowania wyznaczonego w studium dla wsi Lichnowy, Lisewo Malborskie i Szymankowo.

2.10. Kierunki i zasady kształtowania rolniczej i leśnej przestrzeni produkcyjnej

Kształtowanie krajobrazu rolniczego

Zasady kształtowania rolniczej przestrzeni produkcyjnej są następujące:

1. Kształtowanie struktury krajobrazu rolniczego w sposób stymulujący utrzymanie lub wzrost różnorodności biologicznej, przez różnicowanie warunków siedliskowych roślin i przez stwarzanie warunków ostojowych dla możliwie jak największej liczby gatunków zwierząt. W tym celu należy wykorzystywać nie zagospodarowane obszary rolnicze oraz popierać i propagować przekształcanie pól o niskich klasach bonitacyjnych gleb na zadrzewienia śródpolne, zalesienia, drobne zbiorniki wodne itp.
2. Na obszarach użytkowanych rolniczo pozostawiać nie przeorywane pasy gruntu (wzdłuż cieków), w celu umożliwienia rozwoju półnaturalnych zbiorowisk roślinnych, które spontanicznie tworzą się w wyniku braku bezpośredniego użytkowania (zarośla, szuwary, ugrupowania roślinności bagiennej) lub pod wpływem koszenia i wypasu.
3. Chronić ekosystemy półnaturalne (np. łąki) i synantropijne w warunkach normalnego użytkowania gospodarczego dużych obszarów. Ponieważ ekosystemy te powstały i utrzymują się w wyniku różnych form działalności ludzkiej, należy pielęgnować tradycyjne sposoby gospodarowania, przynajmniej w takim zakresie, aby ww. typy ekosystemów utrzymywały się.
4. Objąć ochroną zadrzewienia i zakrzewienia śródpolne oraz dążyć do ich większego udziału powierzchniowego, przez protekcję spontanicznego rozwoju drzew i krzewów na miedzach i innych miejscach nie nadających się do rolniczego

wykorzystania.
5. Tworzyć bariery biogeochemiczne, przeciwdziałające rozprzestrzenianiu się zanieczyszczeń przez migrację wodną oraz powstawaniu erozji wietrznej i wodnej.
6. Rekultywować drobne tereny zdewastowane zgodnie z zasadą kształtowania zróżnicowanych warunków środowiskowych, stosując głównie kierunek rekultywacji fitomelioracyjny i krajobrazowy.

Uprawa, hodowla, agrotechnika

Na obszarze gminy należy propagować następujące działania:
1. Stosować prawidłowy płodozmian, unikając uproszczonych rotacji roślin oraz wprowadzając siew międzyplonów wykorzystywanych na paszę lub zielony nawóz, co prowadzi do zwiększenia zasobów próchnicy, przyczyniając się w ten sposób do wzrostu bogactwa glebowych zwierząt bezkręgowych.
2. Dostosować nawożenie do warunków glebowych i potrzeb odżywczych roślin w celu maksymalnego ich wykorzystania przez rośliny i zamknięcia cykli obiegu składników odżywczych roślin.
3. Wyeliminować nadmierne dawki nawozów mineralnych, zwłaszcza stosowanych jednorazowo w okresach jesiennym i zimowym.
4. Ograniczyć stosowanie nawozów, zwłaszcza mineralnych i środków ochrony roślin w strefach sąsiadujących z ciekami i zbiornikami wodnymi.
5. Stosować bezodpadowe technologie uprawy, polegające na pełnym zagospodarowaniu w glebie wszelkich odpadów organicznych.
6. Stosować w jak największym stopniu nawozy organiczne w celu zapobieżenia ubożeniu zasobów próchnicy, przyjmując za podstawę działania bilans substancji organicznej w glebie.
7. Nie stosować gnojowicowej technologii hodowli zwierząt.
8. Ograniczyć wielkość hodowli zwierząt gospodarskich do pojemności nawozowej gleb areałów pól uprawnych.
9. Rozwijać zintegrowane metody ochrony roślin, przy wykorzystaniu metod agrotechnicznych, biologicznych i środków chemicznych o szybkim rozkładzie w środowisku.
10. Wykonywanie wszelkich zabiegów ochrony roślin powierzać wyspecjalizowanym firmom.
11. Wprowadzić kontrolę wielkości stosowanych nawozów mineralnych i środków ochrony roślin.

2.11. Obszary szczególnego zagrożenia powodzią i osuwania się mas ziemnych

Zagrożenie powodziowe

W granicach gminy Lichnowy występują obszary szczególnego zagrożenia powodzią:

- obszary szczególnego zagrożenia powodzią obejmujące obszar międzywala Wisły (tereny okresowych zalewów Wisły),
- obszary potencjalnego zagrożenia powodzią w przypadku przelania się wód Wisły przez korony wałów lub przerwania wałów - pozostały obszar gminy (82-83% terenu).

Na obszarach szczególnego zagrożenia powodzią (prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi raz na 100 lat i raz na 10 lat) obowiązują ograniczenia i zakazy wynikające z przepisów prawa wodnego. Zasięgi zagrożenia powodziowego dla obszaru gminy Lichnowy są dostępne na stronie http://mapy.isok.gov.pl i okresowo podlegają aktualizacji.

Zgodnie z przepisami prawa wodnego obowiązuje zakaz wykonywania obiektów budowlanych w odległości mniejszej niż 50 m od wałów przeciwpowodziowych z każdej strony wału, t.j. po stronie odpowietrznej i nawietrznej wału. Dyrektor regionalnego zarządu gospodarki wodnej może wydać decyzję o zwolnieniu z powyższych zakazów.

Pomimo iż rzędne korony wałów przeciwpowodziowych Wisły przewyższają notowane wysokie stany wody, nie można przyjąć, iż gwarantują one pełne bezpieczeństwo. Obszar zmeliorowany gminy chroniony wałami przeciwpowodziowymi to 7331 ha.

Zagrożenie powodziowe związane jest również w półroczu zimowym z wezbraniami roztopowymi oraz zatorowymi na Zatoce Gdańskiej lub w samym korycie rzeki, a także ze zjawiskiem cofki wód Wisły na skutek sztormów (w skrajnych przypadkach do 60 km od ujścia). W okresie letnim występują wezbrania opadowe, których następstwem może być powódź opadowo-rozlewna. Obszar delty Wisły zagrożony jest także powodzią o charakterze lokalnym wywołaną przez długotrwałe opady lub deszcze nawalne, w przypadku kiedy ilość dopływającej do stacji pomp wody przekroczy ich wydajność, lub gdy przekroczona zostanie zdolność odprowadzania wody przez kanały i rowy melioracyjne.

Warunkiem utrzymania prawidłowego poziomu wód na terenach żuławskich jest utrzymanie zabezpieczeń przeciwpowodziowych i systemu melioracyjnego regulującego poziom wód gruntowych. Do szczególnie zagrożonych należą tereny depresyjne i przydepresyjne. Przyczyni się do tego projekt „Kompleksowe zabezpieczenie przeciwpowodziowe Żuław". Projekt będzie realizowany ze środków Funduszu Spójności w ramach III osi priorytetowej „Zarządzanie zasobami i przeciwdziałanie zagrożeniom środowiska". Koszt I etapu tego projektu to 647 mln zł, z czego 85% to dotacja Unii Europejskiej.

Jego elementami są:

- modernizacja Gdańskiego Węzła Wodnego (Kanał Raduni, pompownia sztormowa na Odpływie Motławy, wały przeciwpowodziowe, wrota Rozwójka i inne);
- zwiększenie zabezpieczenia przeciwpowodziowego od rzeki Wisły na odcinku Żuław (kierownice na ujściu, lodołamacze, budowle regulacyjne, rzeki, wały przeciwpowodziowe, modernizacja obiektów hydrotechnicznych);

- zwiększenie bezpieczeństwa powodziowego zagrażającego od Zalewu Wiślanego (wrota i pompownia na Tudze, wały przeciwpowodziowe, modernizacja urządzeń na Nogacie);
- zwiększenie bezpieczeństwa powodziowego wewnątrz terytorium Żuław (41 pompowni, kanały odwadniające, wały przeciwpowodziowe).

Zagrożenie osuwaniem się mas ziemnych.

Generowanie ruchów masowych uzależnione jest od wielu warunków, jak kąt nachylenia terenu, budowa geologiczna, pokrycie terenu, warunki klimatyczne oraz występowanie zjawisk morfogenetycznych. W przypadku terenów o predyspozycjach do powstawania ruchów masowych, nawet niewielka ingerencja antropogeniczna może doprowadzić do zachwiania stabilności i uruchomienia stoku.

Zgodnie z literaturą przedmiotu, słabe ruchy masowe (soliflukcja[1]) mogą pojawiać się już przy kącie nachylenia 2-7^0, przy 7-15^0 może wystąpić silne spełzywanie i soliflukcja oraz osuwanie. Soliflukcja to proces pełznięcia pokrywy zwietrzelinowej, nasiąkniętej wodą według Klimaszewskiego 1978. Przy kącie nachylenia terenu 15-35^0 możliwe jest silne osuwanie gruntu. Za osuwiskotwórcze uznaje się generalnie nachylenie terenu 15-35^0. Powyżej 35^0 występuje zjawisko odpadania i obrywania mas skalnych i zwietrzeliny.

Zagrożenie morfodynamiczne na obszarze gminy ma znaczenie lokalne i głównie potencjalne. Na terenie gminy Lichnowy nie występują zarejestrowane tereny zagrożone ruchami masowymi ziemi.

2.12. Obiekty lub obszary, dla których wyznacza się w złożu kopaliny filar ochronny

Nie występują na obszarze gminy Lichnowy.

2.13. Obszary pomników zagłady i ich stref ochronnych oraz obowiązujące na nich ograniczenia prowadzenia działalności gospodarczej, zgodnie z przepisami ustawy z dnia 7 maja 1999 r. o ochronie terenów byłych hitlerowskich obozów zagłady

Obszary nie występują w gminie Lichnowy.

2.14. Obszary wymagające przekształceń, rehabilitacji lub rekultywacji

W Studium nie wyznacza się obszarów specjalnych polityk przestrzennych – obszarów wymagających przekształceń, rehabilitacji. Obszary wymagające przekształceń to np. tereny zdewastowane, nieużytkowane, wymagające przekształceń funkcjonalnych i przestrzennych. Mogą to być np. tereny dawnych baz produkcji rolniczej, tereny poeksploatacyjne, itp. Obecnie obszary te są przedmiotem indywidualnych działań poszczególnych inwestorów nie przewiduje się objęcia ich

specjalnymi gminnymi programami przestrzennymi.

Obszarem przeznaczonym do rekultywacji na obszarze gminy jest teren nieczynnego już wysypiska w Lisewie Malborskim.

2.15. Granice terenów zamkniętych i ich stref ochronnych

Na obszarze gminy Lichnowy występują tereny zamknięte:

- obszar w obrębie ewidencyjnym Lisewo: dz. nr 68/6 - 0,6900 ha, 68/7- 0,5100 ha, 68/8 - 49,5000 ha decyzją Ministra Obrony Narodowej Nr 0-11/MON z dnia 28.12.2000r. został uznany jako tereny zamknięte, które zostały określone jako kompleks wojskowy nr 2107,
- obszary kolejowe związane z przebiegiem linii kolejowej nr 9 (E65).

Granice terenów zamkniętych zaznaczono na załączniku graficznym – Kierunki zagospodarowania przestrzennego 1:10000.

Fragment obszaru gminy jest zlokalizowany w strefie kontrolowanej (MCTR) wokół lotniska wojskowego w Królewie Malborskim, w związku z powyższym zagospodarowanie terenu winno być realizowane zgodnie z przepisami prawa lotniczego. Infrastruktura telekomunikacyjna nie może oddziaływać negatywnie na funkcjonowanie urządzeń i sprzętu wojskowego, w tym systemów łączności zlokalizowanych na terenie kompleksu wojskowego (dot. emisji i potencjalnych zakłóceń pasma lotniczego).

2.16. Inne obszary problemowe, w zależności od uwarunkowań i potrzeb zagospodarowania występujących w gminie

W Studium wyznaczono 3 grupy obszarów problemowych wymagających szczegółowych, specjalistycznych analiz przestrzennych.
Wyróżnione obszary problemowe to:

1. **Elektroenergetyka**

Planowana jest lokalizacja na obszarze gminy elektrowni wiatrowych i innych urządzeń wytwarzających energię z odnawialnych źródeł energii. Istniejąca linia elektroenergetyczna NN 400kV planowana jest do modernizacji.

2. **Tereny rozwojowe pod zabudowę mieszkaniową**

W studium wyznaczono duże obszary przeznaczone pod zabudowę mieszkaniową – łącznie ok. 111 ha, zlokalizowane w poszczególnych miejscowościach. Większość z tych obszarów wymaga sporządzenia planów miejscowych, gdyż zlokalizowane są na terenach nie przewidywanych pod taką funkcję w dotychczasowych planach miejscowych i nie posiadających zgody na zmianę przeznaczenia terenów rolnych na cele nierolnicze. Dotyczy to ok. 24ha gruntów we wsi Lichnowy, prawie 40ha we wsi Dabrowa, ok. 13,5 ha we wsi Lisewo Malborskie, ok. 2 ha we wsi Szymankowo i ok. 3,5ha we wsi Lichnówki. Tereny te zadysponowane w studium są wynikiem wniosków złożonych przez właścicieli terenów, są najczęściej powodowane chęcią zbycia terenów rolnych, których uprawa w ocenie właścicieli jest nieopłacalna. Zazwyczaj brak jest konkretnego nabywcy czy inwestora, a ewentualna realizacja zabudowy na tych

terenach, trudna jest do prognozowania w czasie, co doprowadzić może do chaosu przestrzennego. Nawet przy założeniu wzrostu liczby mieszkańców w najbliższych latach potrzeby wyrażane przez właścicieli gruntów są zbyt wysokie jak na realne potrzeby i możliwości finansowe Gminy.
Warto byłoby zatem ustalić priorytety w sporządzaniu planów miejscowych, a przede wszystkim w uzbrajaniu terenów, aby nie doprowadzić do sytuacji, w której tereny inwestycyjne wyznaczone w studium będą zainwestowane w przypadkowych częściach lub ich zainwestowanie znacznie przeciągnie się w czasie.

3. Ochrona dziedzictwa kulturowego

W studium przeprowadzono waloryzację zasobów dziedzictwa kulturowego wyodrębniając obszary i obiekty o wartościach historycznych wskazane do ochrony. Zaniechanie działań ochronnych w zakresie dziedzictwa kulturowego gminy pogłębić może istniejące zjawisko postępującego zaniku oryginalnych, żuławskich rozwiązań przestrzenno-architektonicznych i dawnej kultury użytkowania przestrzeni. Wsie pozbawione zostaną wyrazistości regionalnej i będzie jednymi z wielu jednakowych „miejscowości wiejskich".
W opracowaniach studialnych obejmujących obszary i obiekty o wartościach historycznych należy określić przede wszystkim:

- przedmiot ochrony wraz ze wskazaniem wszystkich jego elementów,
- strefy działań na rzecz ochrony dóbr kultury i harmonijnego kształtowania krajobrazu kulturowego;
- rodzaj działań dla wyznaczonych stref - ograniczenia, nakazy i zakazy w użytkowaniu i zagospodarowaniu terenów;
- zadania polityki konserwatorskiej w postaci postulowanych obiektów oraz miejsc do wpisania do rejestru zabytków;
- prognozę skutków podjęcia bądź zaniechania powyższych działań.
- możliwości wykorzystania obiektów zabytkowych zgodnie z ich rangą.

Szczegółowe studia środowiska kulturowego powinny być sporządzane w fazie przedprojektowej do miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego, a ich wyniki „skonsumowane" w ustaleniach tych planów. Dopiero plan miejscowy, stanowiący przepis prawa lokalnego stanowić może skuteczne narzędzie ochrony cennych walorów środowiska kulturowego.

UZASADNIENIE PRZYJĘTYCH ROZWIĄZAŃ ORAZ SYNTEZA USTALEŃ ZMIANY STUDIUM

Przyjęte rozwiązania i ustalenia zostały zainicjowane uchwałą nr XLIV/357/2023 Rady Gminy Lichnowy z dnia 31 stycznia 2023 r. w sprawie przystąpienia do sporządzenia zmiany studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Lichnowy.
Przedmiotem zmiany studium jest wskazanie obszarów potencjalnej lokalizacji urządzeń wytwarzających energię z odnawialnych źródeł energii, w szczególności elektrowni wiatrowych i elektrowni fotowoltaicznych, wraz z towarzyszącymi im urządzeniami infrastruktury technicznej, magazynami energii, drogami dojazdowymi, korytarzami infrastruktury technicznej oraz strefami możliwego oddziaływania. Pozostałe ustalenia studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Lichnowy (uchwała nr XLIII/453/2010 Rady Gminy Lichnowy z dnia 13 sierpnia 2010 r.) zachowuje

się bez zmian.
Procedura opracowania zmiany studium spełnia wymogi Ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym z dnia 27 marca 2003 r. (t.j. Dz. U. z 2023r. poz. 977 z późn. zm.) w związku z art. 65 ust. 2 pkt 1 ustawy z dnia 7 lipca 2023 r. o zmianie ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. poz. 1688). oraz Rozporządzenia Ministra Rozwoju i Technologii z dnia 23 grudnia 2021 r. w sprawie zakresu projektu studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy (Dz. U. z 2021 r. poz. 2405).
Ze względu na opracowanie zmiany studium wyłącznie w celu wskazania obszarów potencjalnej lokalizacji urządzeń wytwarzających energię z odnawialnych źródeł energii, w szczególności elektrowni wiatrowych i elektrowni fotowoltaicznych, wraz z towarzyszącymi im urządzeniami infrastruktury technicznej, magazynami energii, drogami dojazdowymi, korytarzami infrastruktury technicznej oraz strefami możliwego oddziaływania, odstąpiono od bilansowania terenów przeznaczonych pod zabudowę, zgodnie z art. 10 ust. 5 i 7 ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym. Przyjęto, iż takie bilansowanie jest bezzasadne ze względu na specyfikę niniejszej zmiany studium.
Zgodnie z wyrokiem NSA II OSK 2908/16 z dn. 20.11.2017 r. przepis art. 10 ust 5 ustawy nie dotyczy przedmiotowej zmiany studium. Zgodnie z powyższym wyrokiem NSA nie ma w przedmiotowej sprawie zastosowania obowiązek sporządzenia bilansu, bowiem bilans wykonuje się przy zmianie całościowej studium w granicach administracyjnych gminy, a nie w przypadku punktowej zmiany studium na fragmencie gminy: *„Inaczej sytuacja będzie wyglądać w przypadkach, gdy studium, jako całość, będzie uchwalane już w czasie obowiązywania znowelizowanych przepisów. Wtedy do jego zmian konieczne będzie stosowanie wymogów, do których nawiązuje art. 9 ust. 3a u.p.z.p.".*

GMINA LICHNOWY
STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO

KIERUNKI ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO
SKALA 1:10 000

Załącznik nr 4 do Uchwały Nr .....
Rady Gminy Lichnowy z dnia .....

0 500 1 000
metry

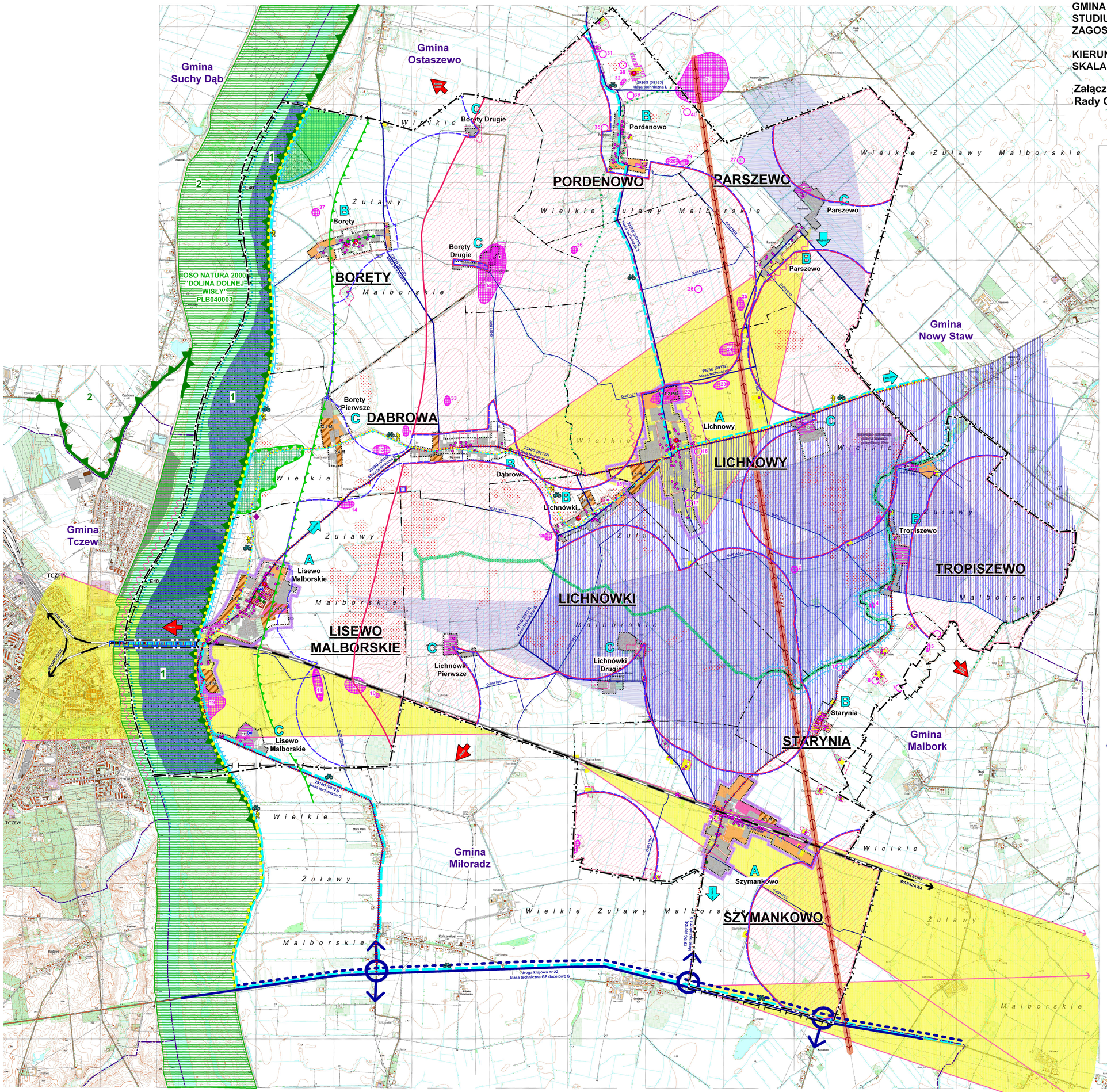

LEGENDA:

OZNACZENIA OGÓLNE
- granice gminy
- granice gmin sąsiednich
- granice obrębów geodezyjnych
- LICHNOWY nazwy obrębów geodezyjnych
- Lichnowy nazwy miejscowości
- Miloradz nazwy gmin sąsiednich
- tereny zamknięte

1. KIERUNKI ZMIAN W STRUKTURZE PRZESTRZENNEJ

1.1 OBSZARY ZWARTEJ ZABUDOWY
- A, B, C - wielofunkcyjne ośrodki usługowe
- tradycyjne wsie o przewadze zabudowy mieszkaniowej i zagrodowej
- zespoły zabudowy związane z ośrodkami obsługi rolnictwa

Obszary docelowo zabudowane i zainwestowane, w tym:
1. istniejąca zabudowa
2. nowe wskazane tereny inwestycyjne, w tym:
- zabudowa o wiodącej funkcji mieszkaniowej
- zabudowa o wiodącej funkcji usługowo-produkcyjnej i składowej
- tereny specjalistycznych obiektów i urządzeń
- obszary, na których dopuszcza się rozmieszczenie elektrowni wiatrowych (tj. urządzeń wytwarzających energię z odnawialnych źródeł energii o mocy zainstalowanej dowolnej, w tym większej niż 500 kW)
- granice stref ochronnych związanych z ograniczeniami w zabudowie oraz zagospodarowaniu i użytkowaniu terenu dla elektrowni wiatrowych (tj. urządzeń wytwarzających energię z odnawialnych źródeł energii o mocy zainstalowanej dowolnej, w tym większej niż 500 kW)

1.3 OBSZARY ZABUDOWY ROZPROSZONEJ I NIEZABUDOWANE, W TYM:
- tereny rolnicze z zabudową zagrodową
- lasy i zadrzewienia
- obszar międzywala Wisły

2. OGRANICZENIA W ZAGOSPODAROWANIU I LOKALIZACJI ZABUDOWY
- pas techniczny linii elektroenergetycznej NN 400 kV (50 m) - zakaz lokalizacji budynków oraz wymóg uzgadniania zmiany sposobu zagospodarowania terenu
- obszary szczególnego zagrożenia powodzią - ograniczenia zgodnie z przepisami szczególnymi
- strefa ochronna wałów przeciwpowodziowych (50 m) - ograniczenia zgodnie z przepisami szczególnymi
- zalecana ekwidystanta 800 m dla lokalizacji elektrowni wiatrowych od obszaru specjalnej ochrony ptaków
- przepływ ekspozycyjne cennych zespołów zabytkowych (obowiązek wykonania studium krajobrazowego przed lokalizacją zabudowy wysokiej)
- obszary predysponowane do zwarzlowania w stopniu uzasadniającym konieczność monitoringu ornitologicznego (2009) dużej koncentracji ptaków w okresie dyspersji
- obszary predysponowane na podstawie monitoringu ornitologicznego (2009) dużej koncentracji ptaków w okresie dyspersji o wysokim stopniu ryzyka wystąpienia znaczące negatywnej zmiany (podwyższone ryzyko inwestycyjne w zakresie elektrowni wiatrowych) OBSZAR bez modyfikacji
- obszar na którym istnieje możliwość istotnych oddziaływań na niekorzyść (podwyższone ryzyko inwestycyjne w zakresie elektrowni wiatrowych) OBSZAR bez modyfikacji

3. OBIEKTY I OBSZARY CHRONIONE NA PODSTAWIE PRZEPISÓW ODRĘBNYCH

Ustawa o ochronie przyrody:
- Obszar Specjalnej Ochrony Natura 2000 "Dolina Dolnej Wisły" PLB040003
- granice obszarów chronionego krajobrazu:
  1 - Środkowożuławskiego Obszaru Chronionego Krajobrazu
  2 - Obszaru Chronionego Krajobrazu Żuław Gdańskich
- pomniki przyrody

Ustawa o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami:
- obiekty i zespoły zabytkowe wpisane do rejestru zabytków województwa (numeracja zgodna z wykazem w tekście)
- stanowisko archeologiczne

Ustawa o lasach:
- las ochronny

Ustawa o ochronie gruntów rolnych i leśnych:
- grunty klas I-III wymagające zgody właściwego Ministra na zmianę przeznaczenia na cele nierolnicze (wyjątkiem grunty rolne, za wyjątkiem oznaczonych jako:

Ustawa Prawo Wodne:
- obszary szczególnego zagrożenia powodzią
- obszar potencjalnego zagrożenia powodzią w przypadku przelania się wód Wisły przez korony wałów lub przerwania wałów - pozostały obszar gminy

4. LOKALNE ZASOBY ŚRODOWISKA - ZASADY OCHRONY

KIERUNKI KSZTAŁTOWANIA ODNOWY EKOLOGICZNEJ GMINY

istniejące elementy osnowy ekologicznej do odnowy i wzmocnienia, w tym:
- rangi krajowej i międzynarodowej
- rangi regionalnej
- rangi lokalnej

tereny predysponowane do wzmocnienia systemu osnowy ekologicznej gminy:
- wzmocnienie i wprowadzenie obudowy biologicznej głównych cieków
- wzbogacenie bioty cenne międzywala Wisły

OBSZARY I OBIEKTY PLANOWANE DO OBJĘCIA OCHRONĄ PRAWNĄ
- obszar kwalifikujący się do objęcia ochroną jako użytek ekologiczny
- projektowane pomniki przyrody

WARTOŚCI ŚRODOWISKA KULTUROWEGO I KRAJOBRAZU POSTULOWANE DO OCHRONY

historyczne układy ruralistyczne miejscowości

zespoły zabudowy o wyjątkowych walorach historycznych identyfikujących przestrzeń Żuławy - I poziom ochrony (numeracja zgodna z wykazem w tekście)

zespoły zabudowy o cechach żuławskiego krajobrazu kulturowego - II poziom ochrony (numeracja zgodna z wykazem w tekście)

obiekty figurujące w gminnej ewidencji zabytków

eksponowane panoramy miejscowości

strefa możliwego widoku na obiekty zabytkowe

zinwentaryzowane stanowiska archeologiczne (opis zgodny z wykazem w tekście), w tym:
- o ustalonym zasięgu
- o nieustalonym zasięgu

5. KIERUNKI ROZWOJU SYSTEMÓW KOMUNIKACJI

TRANSPORT DROGOWY
- droga krajowa - klasa techniczna GP, docelowo ekspresowa S22
- planowane poszerzenie pasa drogowego dla docelowej drogi ekspresowej S22
- planowane węzły drogowe
- drogi powiatowe - klasa techniczna główna (G), zbiorcza (Z) lub lokalna (L) - zgodnie z opisem na rysunku
- drogi gminne - klasa techniczna lokalna lub dojazdowa
- poprawa stanu technicznego najważniejszych powiązań regionalnych
- utrzymanie istniejącego powiązania mostowego z Tczewem

TRANSPORT KOLEJOWY
- linia kolejowa nr 935 ważna dla województwa modernizowana celem podniesienia prędkości, zwiększenia przepustowości i skrócenia czasu podróży
- linia kolejki wąskotorowej - potencjalny szlak turystyczny

SZLAKI WODNE
- drogi wodne śródlądowe - międzynarodowa Droga Wodna E-40 wraz z planowanym punktem widokowym na wale wiślanym (w ramach programu Pętli Żuławskiej)

ŚCIEŻKI ROWEROWE
- trasa międzynarodowa nr 12
- trasa regionalna nr 136 i trasa regionalna wałem Wisły
- trasa lokalna

ŚCIEŻKI PIESZE
- istniejący znakowany Nadwiślański szlak turystyki pieszej
- planowane połączenie szlaku nadwiślańskiego i szlaku Wielkich Żuław (gm. Nowy Staw)

6. KIERUNKI ROZWOJU INFRASTRUKTURY TECHNICZNEJ

SIEĆ WODOCIĄGOWA
- ujęcia wody do likwidacji
- zasięg docelowego zaopatrzenia w wodę z Centralnego Wodociągu Żuławskiego (cały obszar gminy)

SIEĆ KANALIZACYJNA
- kierunki dwóch docelowych systemów odprowadzania ścieków do oczyszczalni w m. Malbork i do oczyszczalni w m. Miłoradz

SIEĆ GAZOWA
- możliwy kierunek gazyfikacji gminy ze strony gminy Nowy Staw

ELEKTROENERGETYKA
- linia elektroenergetyczna 400 kV
- lokalizacja elementów infrastruktury elektroenergetycznej związanych z lokalizacją farm wiatrowych (obszar całej gminy)
- kierunki włączenia planowanych farm wiatrowych do krajowego systemu elektroenergetycznego

GOSPODARKA ODPADAMI
- nieczynne gminne wysypisko odpadów do rekultywacji

7. OBSZARY PROBLEMOWE
- przedstawiono w części opisowej studium

8. OBSZARY, DLA KTÓRYCH GMINA ZAMIERZA SPORZĄDZIĆ PLAN MIEJSCOWY
- nowe funkcje nie przewidywane w dotychczasowych planach miejscowych (wymagające zgody na zmianę przeznaczenia gruntów rolnych na cele nierolnicze)
- obszar miejscowości Lisewo Malborskie, Lichnowy i Szymankowo w granicach docelowego zainwestowania

Odwzorowanie: Gauss-Krüger
Układ odniesienia: ETRS89 - EPSG: 2180
Układ wysokościowy: Wysokościowy Geodezyjny Układ Odniesień Dokumentacji Zasobu Kartograficznej

STUDIO DZ Daniel Załuski
80 - 283 Gdańsk, ul. Potokowa 38, tel. 607 082 359 studiodz@studiodz.com.pl

ZMIANA STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO GMINY LICHNOWY

ZLECENIODAWCA: WÓJT GMINY LICHNOWY	GŁÓWNY PROJEKTANT	lic hist inż. arch. Daniel Załuski, prof. PG nr ew. upr. GK-V/4014/PWOKK/03	
	WSPÓŁPROJEKTANT	mgr inż. arch. Agnieszka Durajka PDG-I nr G/1943/2014	
	WSPÓŁPROJEKTANT	mgr inż. arch. Joanna Siwka-Sowińska PDG-I nr G/1942/2014	

PRZEDSIĘBIORSTWO PROJEKTOWO - REALIZACYJNE "DOM" SP. Z O.O.
83-200 STAROGARD GDAŃSKI, UL. KOŚCIUSZKI 34G
TEL. (58) 56 220 57, FAX (58) 56 114 78
e-mail: domstar@dobrynwd.pl

GMINA LICHNOWY

STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO
KIERUNKI ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO
SKALA 1: 10 000

Autor opracowania: dr inż. arch.Barbara Jaszczuk - Skolimowska
(uprawnienia nr 1540, nr wpisu do Izby Urbanistów IU-005/2002)
Opracowanie graficzne: mgr Aleksandra Stańczuk

data opracowania: lipiec 2010 r.

GMINA LICHNOWY

STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO

GOSPODARKA WODNO-ŚCIEKOWA
SKALA 1: 20 000

załącznik nr 5
do Uchwały Nr .....
Rady Gminy Lichnowy z dnia .....

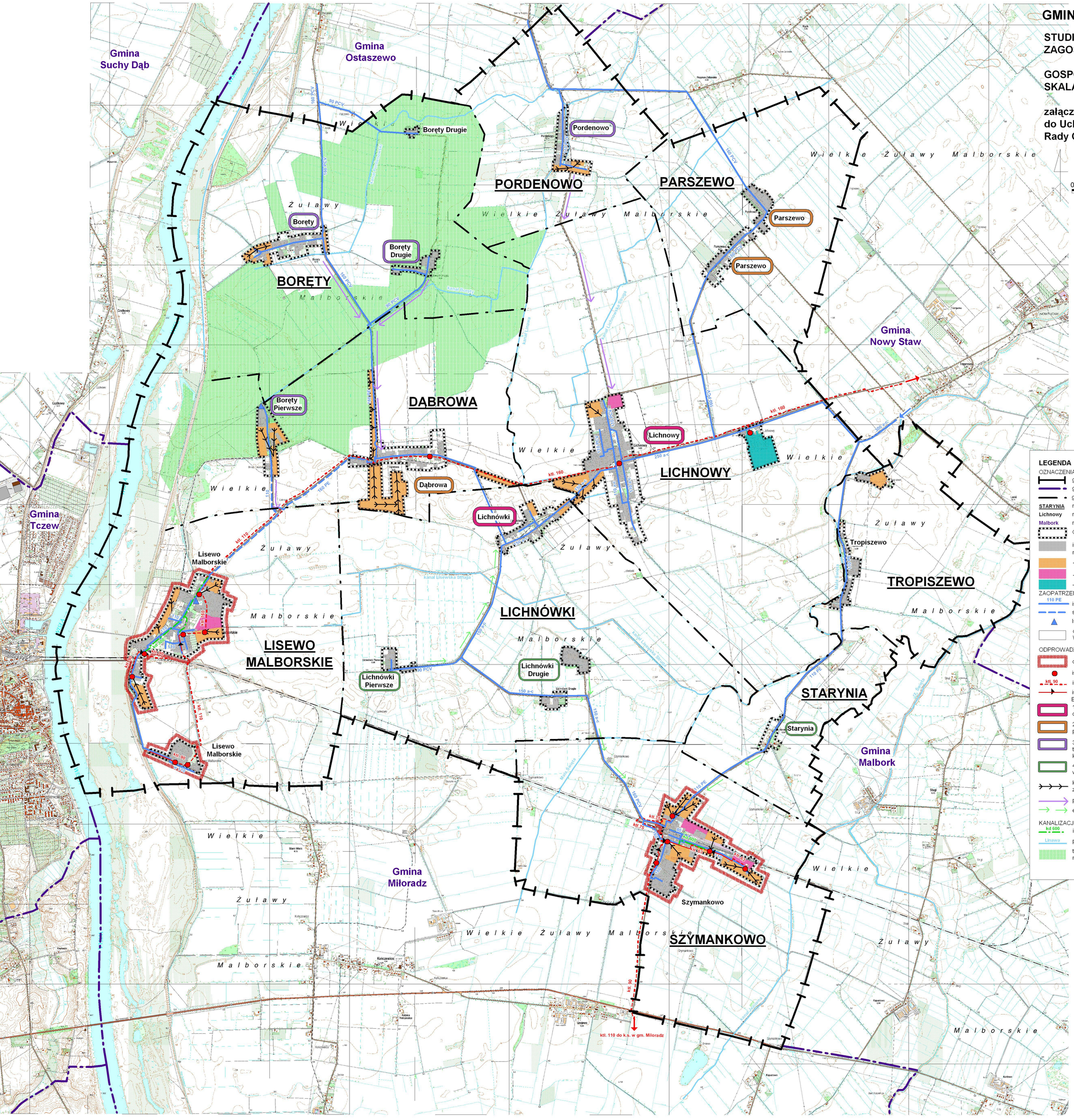

0 500 1 000
metry

LEGENDA

OZNACZENIA OGÓLNE
- granica gminy
- granice gmin sąsiednich
- granice obrębów geodezyjnych
- STARYNIA nazwy obrębów geodezyjnych
- Lichnowy nazwy miejscowości
- Malbork nazwy gmin sąsiednich
- Obszary docelowo zabudowane i zainwestowane, w tym:
- istniejąca zabudowa
- nowe większe tereny inwestycyjne, w tym:
- - zabudowa o wiodącej funkcji mieszkaniowej
- - zabudowa o wiodącej funkcji usługowo-produkcyjnej
- - tereny specjalistycznych obiektów i urządzeń

ZAOPATRZENIE W WODĘ
- 110 PE istniejące sieci wodociągowe
- sieci wodociągowe w realizacji (zakończenie w 2011r.)
- Istniejące ujęcia wody przewidziane do likwidacji
- docelowy zasięg zaopatrzenia w wodę z Centralnego Wodociągu Żuławskiego (cały obszar gminy)

ODPROWADZANIE ŚCIEKÓW SANITARNYCH
- obszar posiadający sieć kanalizacji sanitarnej
- istniejące przepompownie ścieków
- ktł. 90 istniejące kolektory tłoczne
- istniejące kolektory grawitacyjne

Etapy skanalizowania miejscowości:
1. tereny na których k.s. jest w trakcie realizacji wg opracowywanych projektów wykonawczych
2. tereny dla których przystępuje się do opracowania projektów wykonawczych k.s.
3. tereny o dużej koncentracji zabudowy istniejącej i nowych terenów inwestycyjnych gdzie proponuje się w następnej kolejności budowę k.s.
4. małe miejscowości, nierozwojowe, budowa k.s. odległa w czasie

- kierunki odprowadzania ścieków z terenów projektowanej zabudowy (grawitacyjnie lub układami grawitacyjno-pompowymi)
- proponowane docelowe kierunki odprowadzania ścieków
- ewentualne możliwe kierunki odprowadzania ścieków

KANALIZACJA DESZCZOWA, REGULACJA STOSUNKÓW WODNYCH
- kd 600 istniejące zinwentaryzowane kanały deszczowe
- Linawa podstawowe cieki wodne i kanały melioracyjne
- teren przewidziany w najbliższych latach do kompleksowej modernizacji i odbudowy systemu melioracji szczegółowych

PRZEDSIĘBIORSTWO PROJEKTOWO - REALIZACYJNE "DOM" SP. Z O.O.
83-200 STAROGARD GDAŃSKI, UL. KOŚCIUSZKI 34G
TEL. (58) 56 220 57, FAX (58) 56 114 78
e-mail: domstar@dobrynet.pl

GMINA LICHNOWY
STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO
INFRASTRUKTURA TECHNICZNA - GOSPODARKA WODNO-ŚCIEKOWA
SKALA 1: 20 000

Projektant studium: dr inż. arch. Barbara Jaszczuk - Skolimowska
(uprawnienia nr 1546, nr wpisu do Izby Urbanistów G-005/2002)
Autor opracowania: mgr inż. Barbara Jaszczuk (opr. nr 10/67)
Opracowanie graficzne: mgr Aleksandra Staszczuk

data opracowania: kwiecień 2010 r.

Załącznik nr 6
do Uchwały Nr …….
Rady Gminy Lichnowy
z dnia …….

w sprawie uchwalenia zmiany studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Lichnowy

ROZSTRZYGNIĘCIE W SPRAWIE UWAG WNIESIONYCH DO ZMIANY STUDIUM

Na podstawie art. 12 ust. 1 ustawy z dnia 27 marca 2003r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (t.j. Dz. U. z 2023 r. poz. 977 z późn. zm.) Rada Gminy Lichnowy rozstrzyga, co następuje:

Do projektu zmiany studium wyłożonej do publicznego wglądu wraz z prognozą oddziaływania na środowisko w dniach od 22 stycznia 2024 r. do 12 lutego 2024 r. oraz w okresie 21 dni po zakończeniu wyłożenia (tj. do dnia 4 marca 2024 r.) nie złożono uwag.

Załącznik nr 7
do Uchwały Nr …….
Rady Gminy Lichnowy
z dnia …….

w sprawie uchwalenia zmiany studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Lichnowy

Zbiór danych przestrzennych zawartych w zmianie studium, o których mowa w art. 67a ust. 3 i 5 ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (t.j. Dz. U. z 2023 r. poz. 977 z późn. zm.), jest zlokalizowany na stronie internetowej Urzędu Gminy Lichnowy.